

Ketabton.com

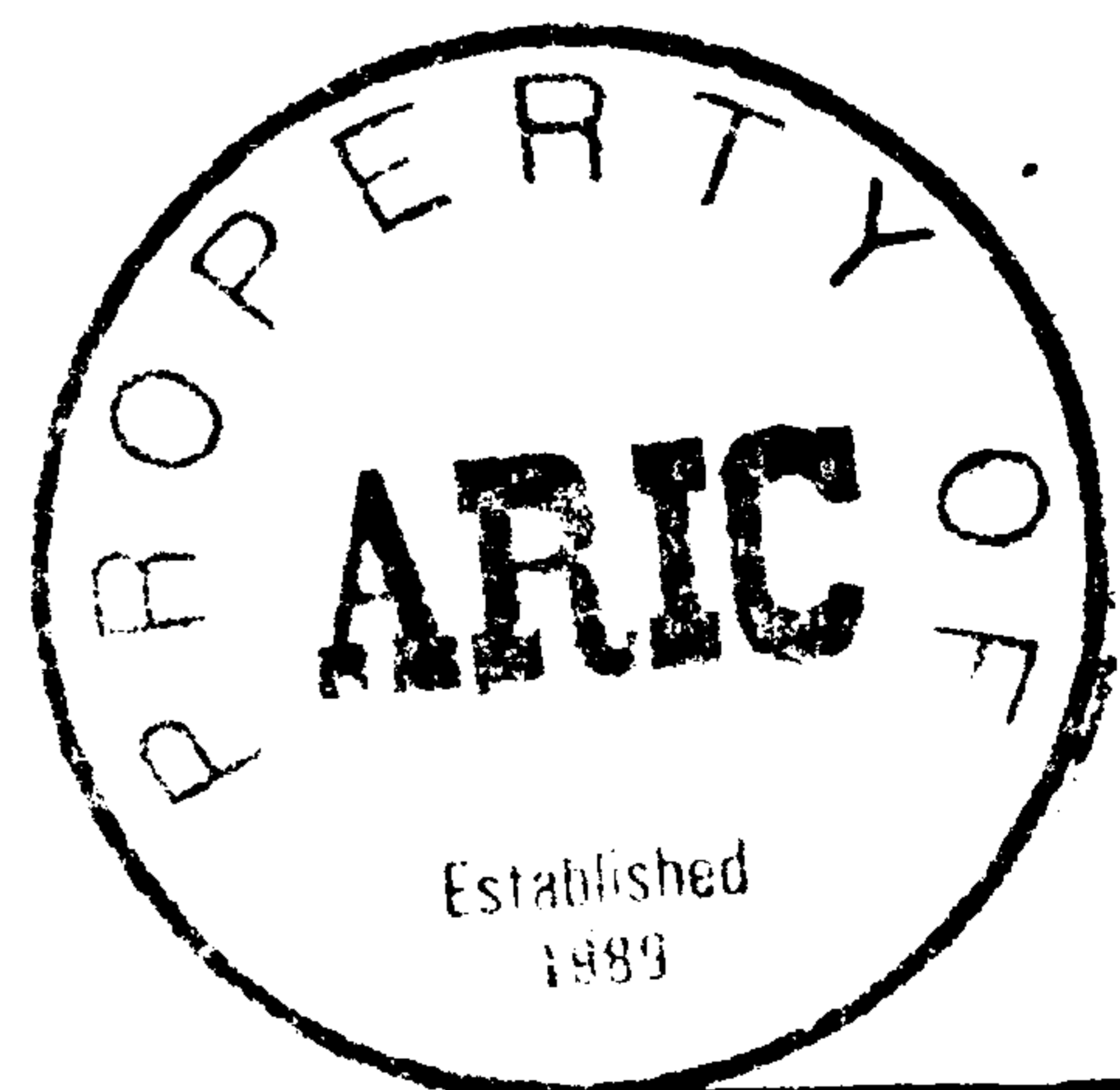
ورپانگه

يوه ورپانگه په لاس ورشي
آدم ولاړشي قدم ورپاندي
بيا پيري په خای ولاړوي
او تيري وي لاندي باندي

کوه رحمن کوهر

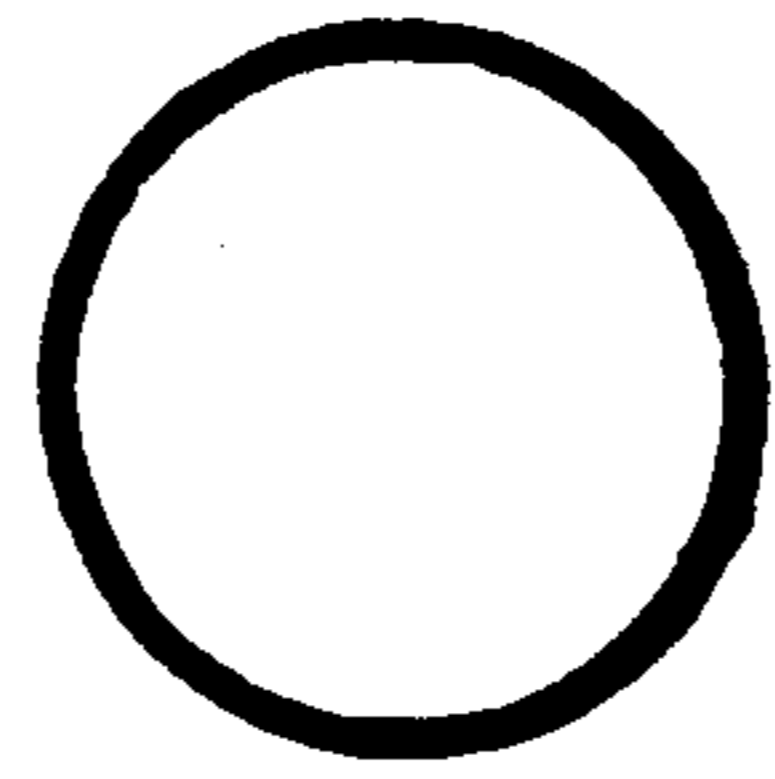
دکتاب نوم : ویرانگه

ویناوال : کوهر جمن کوهر
د چاپ کال : ۱۹۱۹
خطاط : نورالدین هنریان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

په ویکار
دهغه ټولون مریالو
چې د بنیاد مود سختونو څخه
تېڅندی د پښو څولانی او د -
لاسونو ولچکونه پرې کوی او دا
سرنګ آدمزاد خپل قجیر قامت
ته ورچکوی او ژوند نور
غورځانګن کوی.

څوگ پي ولې خپل قسمت کړي

کومه ورځ چې نور پېدی شي

ځان په پنځس ولې لیکه کړي^(۱)

چې په شتو کې اودر پېدی شي

څه په سراسمانو کې پي

که آسمان ځمکه کېدی شي

په مټ څه لره سر په ده

چې په مټ نر رغونېدی شي

په خردک دې ولې سود شي^(۲)

چې په خپز نښتريدی شي

د پړوتل ته ولې پلي^(۳)

له بريالو چې ملېدی شي^(۴)

د باز اډاره نر دې نه نر ده

که نه پي چټي باز پېدی شي

ليت او لارچې د مېړه وي

فطرت ټول ولجه کېدی شي

۱-نور پېدل = بدلېدل، ۲- لیکه = حساب، ۳- خردک = یو بوټی، ۴- سود = مطمئن

۵- پړه = ماتې خوړل، ۶- تل = ډله جمعیت، ۷- پتل = یوځای کېدل، ۸- ملل = مل کېدل

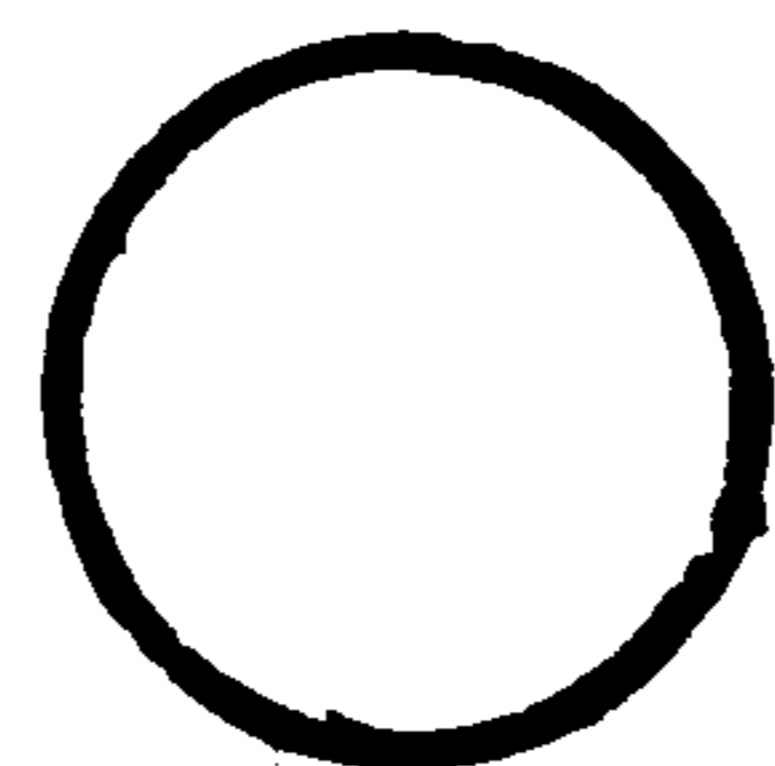
که سواره لوی فرعونان دی
که کلیم شی کونہ پدی شی
دبری لاری بند نہ دی
کہ لہ سرخوک تہر پدی شی

لوی کتاب دمیر بنکارانو
گدیپہ وینہ کی دخان کا
بیادختوگوگوشتان ہول
الوتونکی باتوران کا

دکلیم دودونہ خیل کا
انسکوره زورجھان کا
پرپاسلی اونتلی
دوران قهرمانان کا

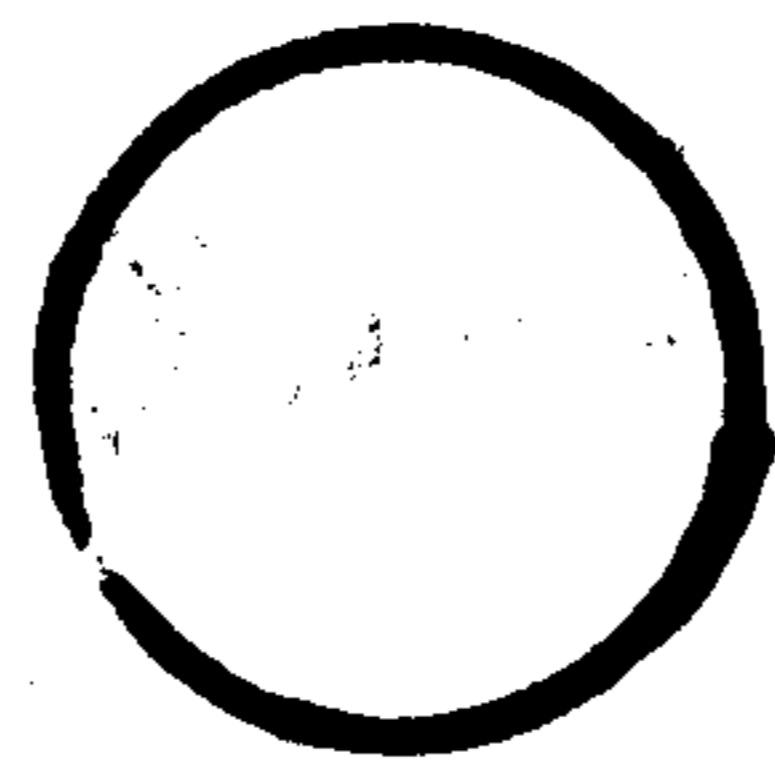
ہنہ شوک چہ مہرہ خیل دی
تہینگ پہ ننگ اوپہ خیل خیل دی
دزہرو مارپی پ ژوند دی
چہ دشنوزمرو دسپل دی

۱-نتلی = ناتار شوی، ۲-خیل = ہوچ، ۳-مارپی = بنکار.

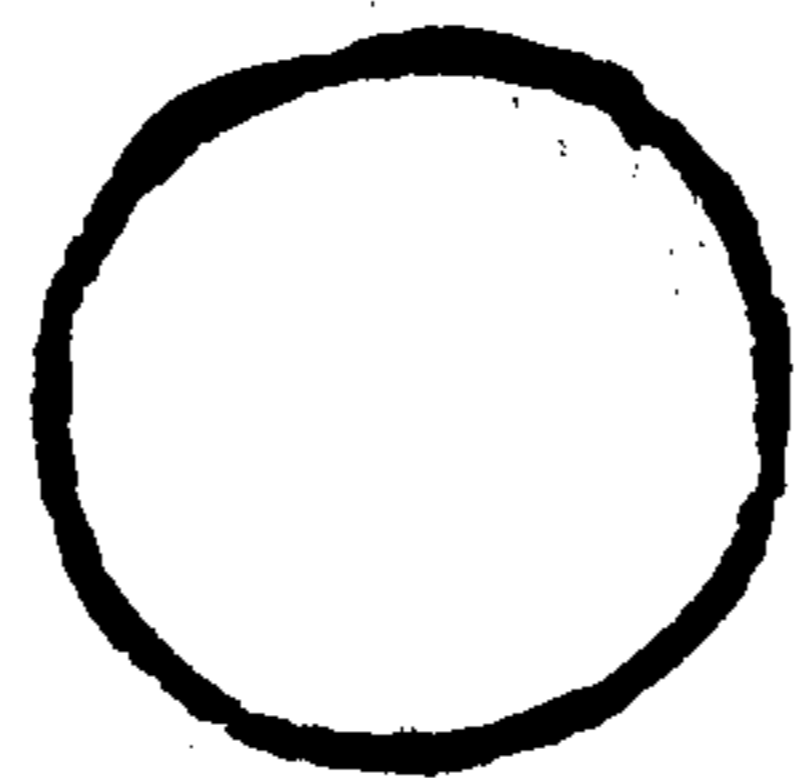
ترهې وينې دى سگروېتې
 ترهې وينې هم رامبيل دى^(۱)
 دخپل تک دى پاتې شوي
 په کولند دى که په بنکېل دى^(۲)
 رشي خنکه بې کوندرې شي^(۳)
 چې خانگي همدرشپېل دى^(۴)
 داطبيب به دې خنک روغ کړي
 چې پي چارې دشا خپل دى^(۵)
 چې د دروزي پي تنې وي^(۶)
 په وينو پراته غلبېل دى
 چې جامه پي کاسيري وي^(۷)
 خه په چپل، خه که بې چپل دى^(۸)
 د باتور انگي وروستى ده^(۹)
 مشرى که په چارخويل دى^(۱۰)

-
- ۱- رامبيل = يوکل ، ۲- کولند = کتخه چې دغويې ، خاروي خت ته پي اچوي چې دآزاد
 گرځېدونې منع وساتي ، ۳- کوندى = کانه کتې - خليل ، ۴- خانگي = درې غاښې
 ۵- وشپېل = چې دغلې رشي پرې بادوي ، ۶- شاه خپل = چې شاه خليل کوي يعنې خروښه
 ۷- شيخ تسمه تسمه کوي ، ۸- دروزه = دغنودنډر - تيلي ، ۹- کاسيري = بدلسنى
 ۱۰- چپل = پروښى ، ۱۱- انگي = يوه لوبه چې وايي انگي انگي - مل دى شوک دى ،
 ۱۲- چارخويل = قرقره

نه ددين، نه دسا^(۱) دين دي
خوار متازه د سوئيل^(۲) دي
شايد بيا خليل^(۳) زرغون كړي
"مومنان" ټول آذر خپل دي

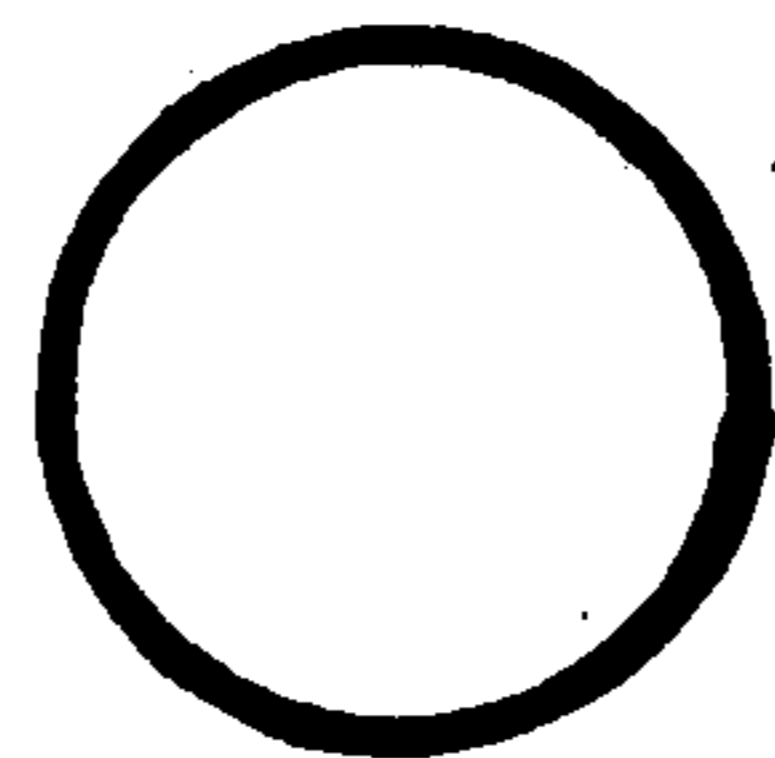
كليمه لويه كيميا ده
لاناپوهه پر دنيا ده
شوند په هر اړيكي وي چي
كليمي ته يې اړتيا ده

د جهان د سما^(۴) پېټي
وري تندي باندي مېړونه
د ملخي نه كله كېږي
د باتور، د باز كارونه
ننگيالي په دار بر سپره
غوروي خپل منبرونه
په پاخون چي "زه يم" نه كړي
خوشې پوچ هغه موندخونه

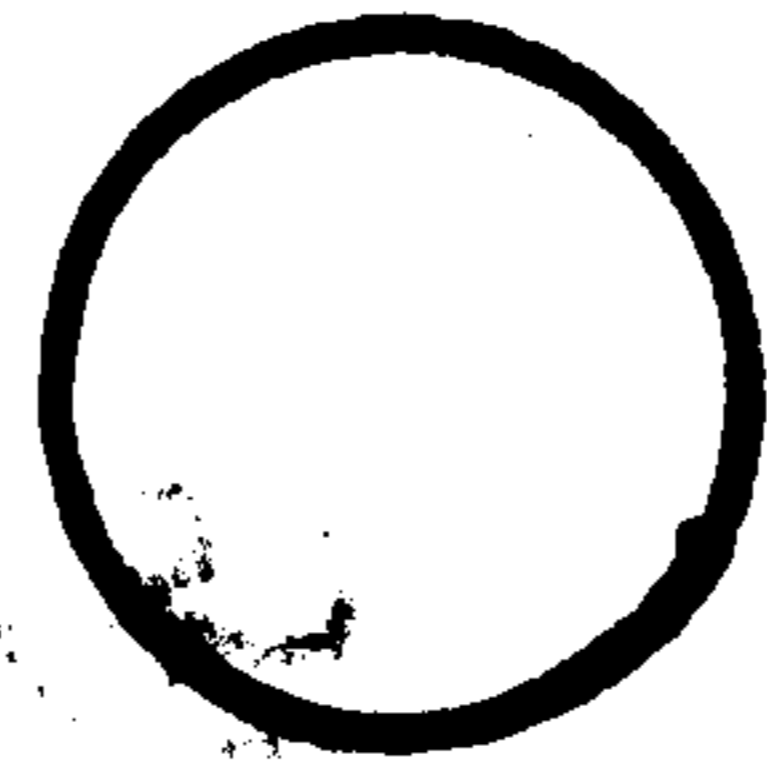
۱- سادين = ارولى خلكه، ۲- سوئيل = درېيمه نړۍ، ۳- سما = بندوسين - توزير

په جوقار چي لرو بر کړي
 بلايي هغه بانگ^(۱) سونه
 چي دا حُصکه دخدای کور کړي
 دي هغه دڅښتن ملونه

ننگيالي دي شاه مېړونه
 لکه حق پي کړ وږه وي
 دننگيال په مت، په توره
 دلت اړدڅښتن کړه وي
 خو لپ ماتي په فرعون کړي
 دننگيال دمزري زړه وي
 تورڅنگلونه خوندي وي
 حق ننکي پي غرين کړه^(۳) وي
 ساه پي واچوي جوښو کي^(۴)
 له پېرو پېرو چي مړه وي
 دناحق وږه^(۵) ټول پړه کړي
 وږه هغه کړي، چي تل پړه وي

۱- بانگونه = آذانونه، ۲- تورڅنگلی = باطل کاره، ۳- غرين کړه = قلا- سنگر
 ۴- جوښه = تنه، ۵- وږه = بريالي.

دکيد په اورپو نه شي

چې په غرمب د شتوزرو شي

په تسپو موسلو نه نشي

چې په تورو، په نپزو شي

په منښتو نه بود پري

چې په وينو په خولو شي

چې د باز شوغې ته اړ وي

هغه څنگ له توتکرو شي!

ننگيالي يې شي کولی

چې په دار، په غرغرو شي

د تاريخ بهير کولی

کله څوک بې هوډ يالو شي؟

د راسمنو چاري کله

د نارامو په لينگو شي

د ژوندون د ميدان گټې

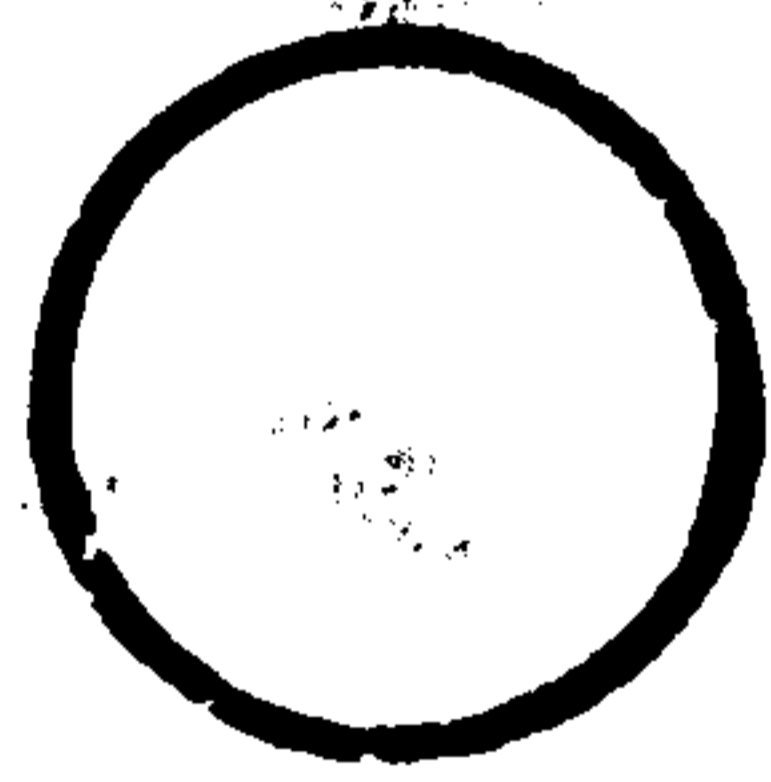
په ډال غاړو تور يالو شي

د څيرک مېرانه کله

له درست کلي درندو شي

۱- منښته = زيارتونو ته دورو دپاره په ځان څه منل، ۲- نارام = ناغیر - ناراست.

چچا رنجور باو پيري وکري
 پوچي هيلي د داروشي
 آدم وکوره اي مار کسه!
 کله جي سود په کور کوشي
 د مانکو د کوچني نمري
 پوره خرننگ په حلوشی
 چچا د نمره روناوي وي
 روڼ په خنک په اور کوشي
 عقل خه خوني آتي دی
 راستوري په خپلو ملوشي
 د خيرک سر پوره والی
 د حقي په سپاروشي

چچا له مال خبره واورې
 پت په سرباندي پاله شي
 کائنات چچا په منگل کري
 داسري سري باله شي

۱- باو پيري = باب پيري = دناروغی بيا تاند بدل، ۲- نمري = جاي، ۳- اورکي = اور بلکي
 ۴- راستوري کبدل = راگر خپدل - راخلا صپدل - راختل.

لوپتي نه تلي صبا خشوڪ

هم يو زويم» به تاله شي

بنكلي هغه چي بنپوه يپ

يود» زويم» په پساله شي

زويم هركله حلبي دي

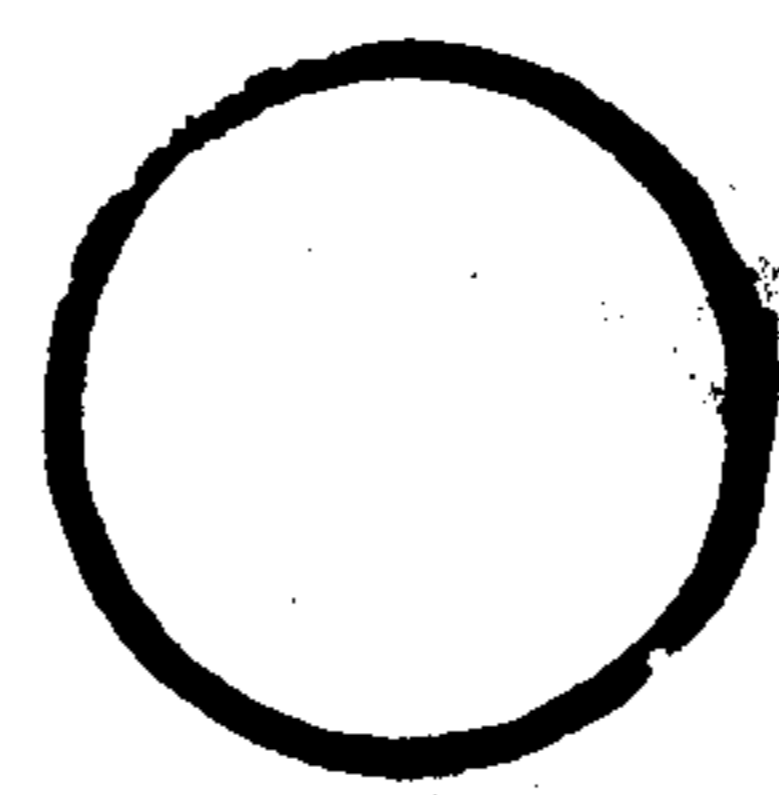
دي وجود چي زور حاله شي

هغه ورځ به ستر سحروي

چي دا خمكه يو كاله شي

په يولوي سين كې غرلي

چري، چري، لښتي، وياله شي

د كتاب حد ماتي مه شي

هره لاره چي تيري

چي د ژوند د خيره نه وي

ورانوه لاري زري

حق به هله مېشته وکا

لومري غير چي وشري

يا سري ياد شري شه

حق ناحق ولې ولسري

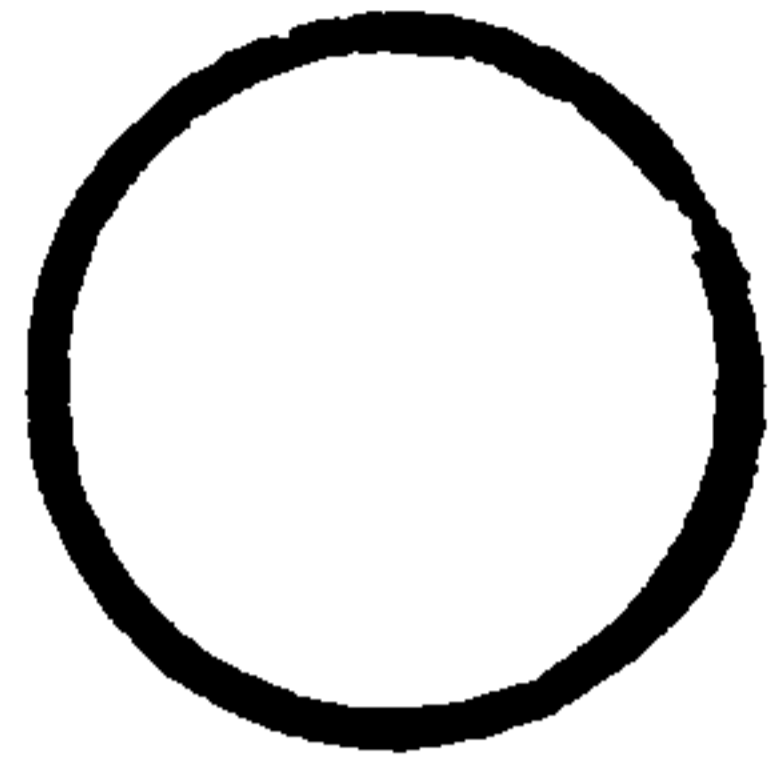
۱- بنپوه = دول - بنايسته والي، ۲- كاله = كور

زېښناکيان چې له مينځ ورک شي

پرکني به شي مَسرې

لوی آتيان لکه اوگر کړي

د جگ غرتيږې ورې

سترر څارکو د واره کسي

په څارلو کرل تنه کي

نری وټ پي چرته بيا موند

بر دستورو په دنيا کي

له کارونو او له شکو

سره زړه وښکل کيږي کړو

الوول حق و ناحق دی

څنگ تر اوسه سترگورو

د بوذر د کندي خلق

د آږود کندي دي

که هر څومخ په کعبه دي

له بتانو پيوندی دي

۱- اوکر د څاروود خوړلوته وروسته پاتې کېدونکی کيايه يا تانته، ۲- کيږي کيږي کيږي

چرروي د نينبو مېني

خيركان خوشيښه گروي

د وختونو په ناتار کي

چې پي وگوري د بڼر وي

د وجود نېستي بلا ده

پري له ختو مارگان ژاري

سر نېستي ده د نيش "زه يم"

دوه نېستي کليمان ژاري

رغانه د توکو توکو

د صورت هسي دور پېري

ولې "زه يم" يو توکيز دي

يو توکيزی نه نر پېري

حيواني وجود څه دي؟

د حجر و الوولتيا ده

او حجرې د خاورين توکو

خپل تر مينځه انډولتيا ده

۱- مېنه، کور، ۲- دېر، سنگسار، ۳- نيش، ناشته، نيشت، ۴- يو توکيز،
د يو توکي نه جوړ، چې گډونيزه نه وي، ۵- حجره، Cells - ژوند ينگي.

دا خاورينہ وارہ تہو کي

دہر پيننگور غونہي دي

او بر پيننگو تہ چي خير شي

تشي تر قندہ شي دي

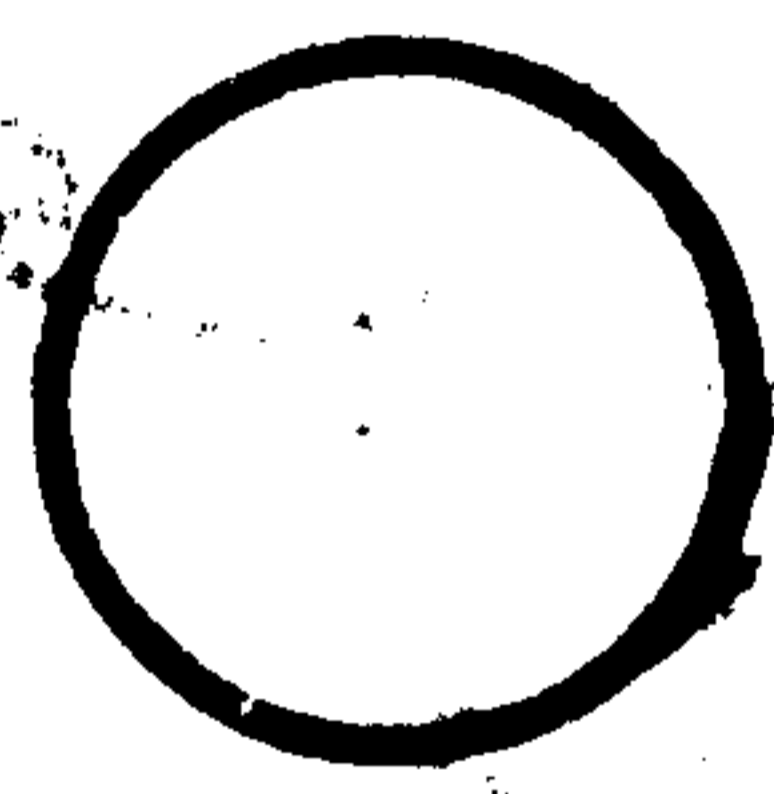

دين ہمہ وارہ سرہ زردی

مذہبونہ بتول زدنہ پخ

دين ژوندون کاندی غور خانگہ

مذہبونہ پچار مبخ

کر لاسی کندوان پی دک شول

چی جب جوب شول پہ خولو کی

خارلہ هغو توریالیو

چی پہ خیز دی سرخیری وکی

غورہ بتولہ دی پہ خان بده

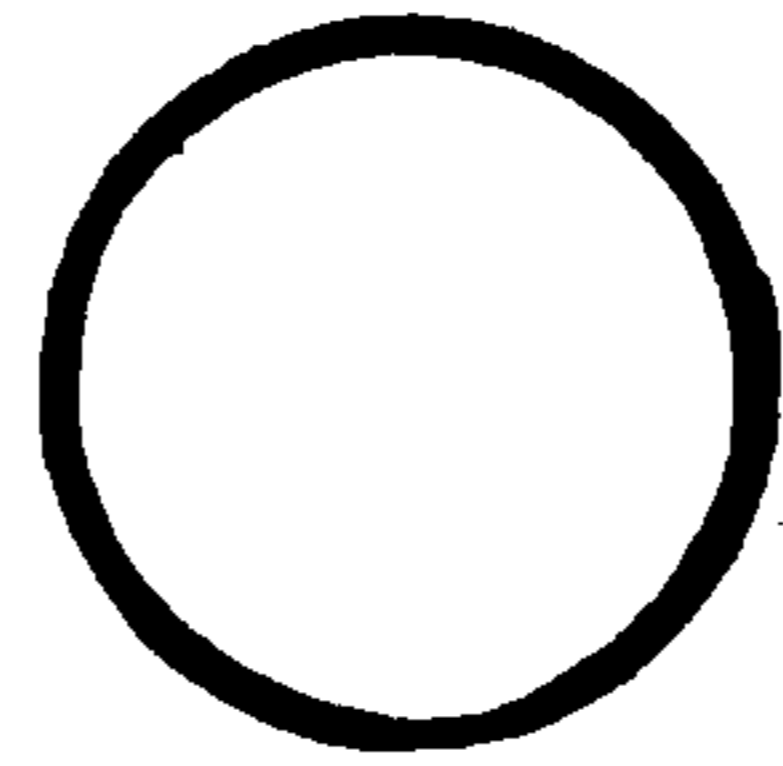
تش لمن کہ پ پسرلو کی

سادہ گوری ملفلری

خسا ہندو کو، خر خور وکی

۱- سرخیری = سرپہ ۲۰ - غورہ = تومت - گرم والی - ملامتہ

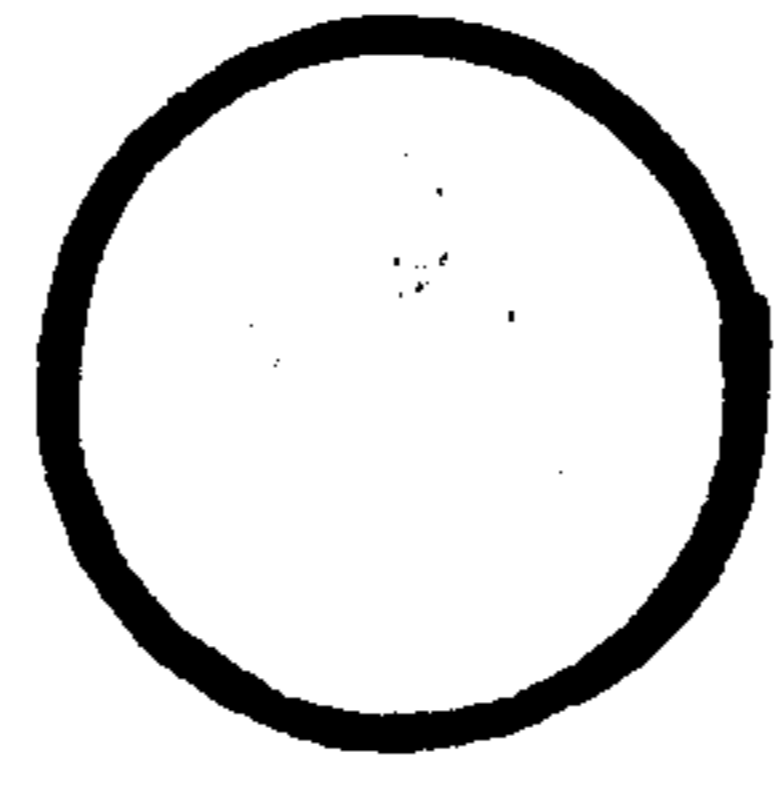
دا چي گوانښ په ستورو کپري
ته هم لوره شه نېزوکی
شه ناویا ته چاره وکړه
مېرنيه! په تلوتلوکې

کورپي مارچې د بمبل وو
هغه سر په موندلو دی
کرولي چي د باز وي
پدلولکو په شوغودي
چي د بريد او د غدي و
د تسپو د موسلو دی
چي جرگي پري بنايسته وي
هغه شرم د جرگودي
چي خبنتن دلوي انخوړ و
اوس د پوچو کسپدو دی
د تيروتورو بئورگي و
د بي سترگود کندو دی

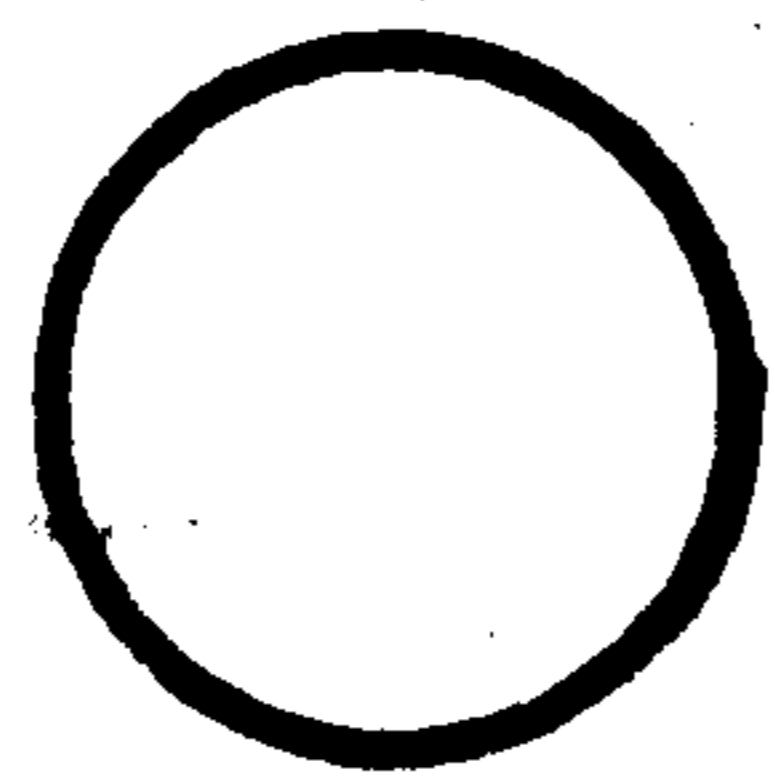
۱- کورپيان = د اتان د مخي په لوبه کې په بمبل (په سر کې) د کورپي (حلقې) د ننتگي ویشتونکي
۲- موندو = د مخي په لوبه کې په بت د تيلي خپي نه بنکته وچي کپي لوتی، ۳- کرولي = د بنکار
خیرکولي، خارلو د پاره د باز تاوېدل راتاوېدل، ۴- بور = زمري، ۵- کندي = چم، محلت.

دقرآن حُني ناميـنده
خه دخوشوعقيـدو دی

بازداری یولسوی هنر دی
ته په یوبیله بازداريپ
چتی نه لری جـ پ
په نامه باندي ميشکاريپ^(۱)
تش غرپازو وته ناستيپي
خه که حُرپي دلوی یلاريپ
ته ميربنکاره کورين غوارپي
په بنه بنه مرداريپ
پي په تومنه له وياړلو
خوپه چاروکچ د وياړيپ^(۲)
له قرآن په غير هـذا
بـي صلوة مـوخ گذاريپ
کله سگره پوان ته کوز کـره
چي داوځپ دومره خوارپي؟

۱- بېله = دشومني لاسمه چې دبازکښپنولو دپاره يي لاس ته اچوي، ۲- ميشکاره =
ياړوان، ۳- وياړ = شرم.

چپ بتولنه ترآني وي
 داسري به شهسري وي
 داتنزي تاروگي به
 بيا بازونه وهندي وي
 داپربوتي، دانست به
 بيا نيتري آسماني وي
 چي نومري په قام قام دي
 بيا به تولى يو آدمخي وي
 دنن شخولي او کاتي به
 صبا توري او توبري وي
 په وندي خهکي دنن به
 نه حکوال، نه شېخ ملي وي
 نه به پولپ، نه بېلتون وي
 نه زها، نه زمایي وي
 يو آدم، يو آدمتاله
 په گن رنگ به يورنگي وي

۱- شهسري = ستوسري، ۲- پرپوتي انست = بوپتي دي، ۳- آدمخي = د آدم زامن،
 ۴- شخوله = درسته، ۵- کاتي = تيکي، ۶- وندي = داسي حلال کري، خلروي چي پکي خلقو
 برخي (وندي)، ملستي وي، ۷- آمتاله = تولنه چي پکي د خکي ټول استوگني (خکزي) بيا
 آدمزي، د ټولوي يا سره راتاله وي

آدمخونی به یو کوروی
 وړان به کورکې کورکي وي
 درناوی به وي په جسو
 سپکاوي به پي جسي^(۲) وي
 نه مړي نه به خستن وي
 نه به غټا، نه به نري وي
 نه کاواک، نه به بې واک وي
 چې لله به ټولو اکي وي
 ټولنوال به ټولنوال له
 رب، رحيم وي، اوولي وي
 هم به پې کسب خالقي وي
 هم توره^(۳) به پې رانقي وي
 وي پاخون لکه یوتن به
 یوتپاله به مخنگي^(۴) وي
 له ختيخه تر لويديخه
 به یوستره وروړولي وي
 په حدونود کتاب کې
 به دعقل خپل منخي^(۵) وي

۱- آدمخونی = خټکه، ۲- جسي = وړتيا، اهليت، ۳- توره = قانون -
 تړه - تړلي لاره - لاره، ۴- مخنگی = مخکې تگ، ۵- خپل منخي = خپلواکی - آزادي.

سین، د غارو په درنښت به

تل تر تله غر حنکي وي

يو حار پري به له تولو

ټول له يوه به لـوگي وي

له قبلو دې گډو وډو

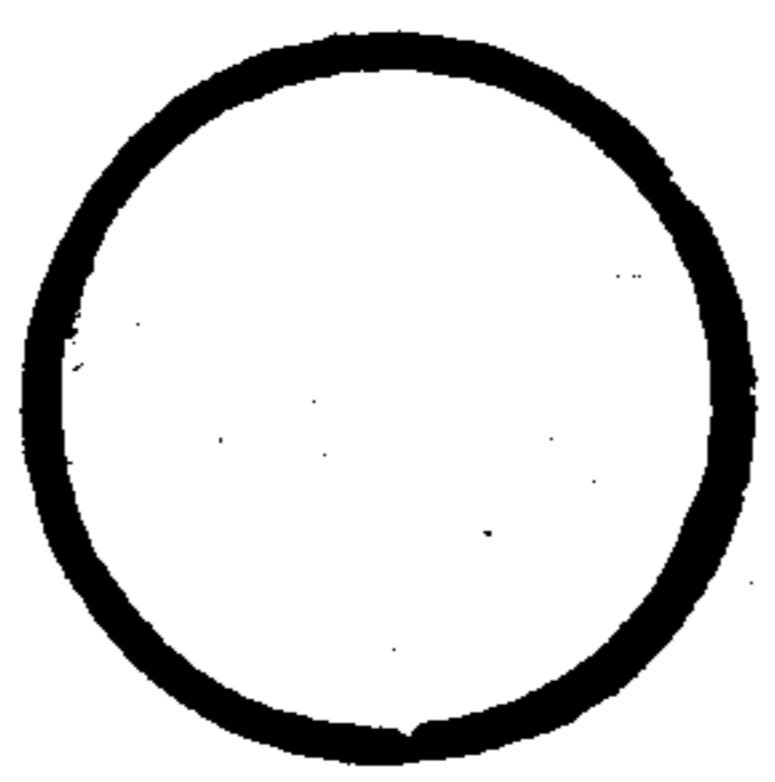
به يوه كعبه موندلې وي

له زرها اور اوركو به

د حري يو رنځايي وي

سړي ټول به سره سيال وي

په فطرت به پي سترواكي وي

ستاخيروي درست كائنات دي

ته لاكو ز په خرخشويپ^(۱۳)

پوپي پوپي ده لا حمكه

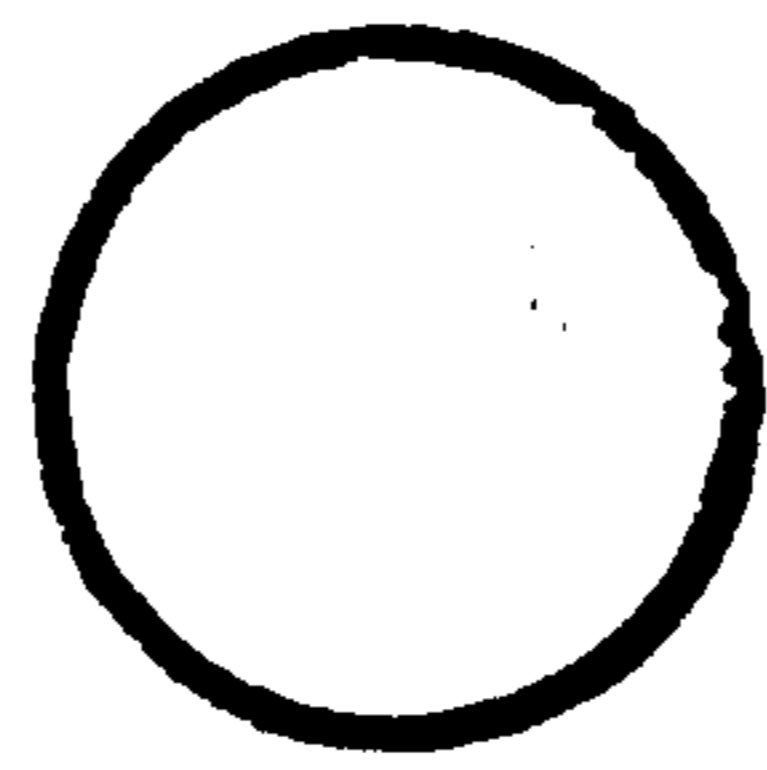
خپل تر مينځه په دښمنويپ^(۱۴)

ژوند له تنه گډونيزدي^(۱۵)

ته حان حاني به ترخويپ

۱- موندلې = راكسل - ناوړې - د غوبل د مينځ غويي، ۲- فطرت = پيچر - د بنياد موندلې ته
نور ټول كائنات له خرخشويپي = جگړه، ۳- دښمنه = دښمن، ۴- گډونيزه په گډه ستونځي.

حُمکھ یوکررُحکھ نہ شہ
 تہ ترنن دکرکویپ
 یوکررُہہ وارہ آدم دی
 تن پہ قام، پہ قبیلویپ
 دیویپ حجرپ نہریونندہ
 دحجرو پہ بیل کلویپ

کرہ بنا یوآدمتالہ
 وران کا پولپ سرحدونہ
 دخیل تن حجرپ کا تپولی
 دا خوارہ وارہ قامونہ
 ستامرام یووروی دہ
 نہ ملگری ملتسونہ
 یوبیرغ پہ حُمکھ جگ کا
 کوز کا وارہ بیرغونہ
 داوسلی دمک لہوکا
 سُر دامن کا تارونہ
 پدی حُمکی - آد محُونی
 بیابرسپر کا جنتسونہ

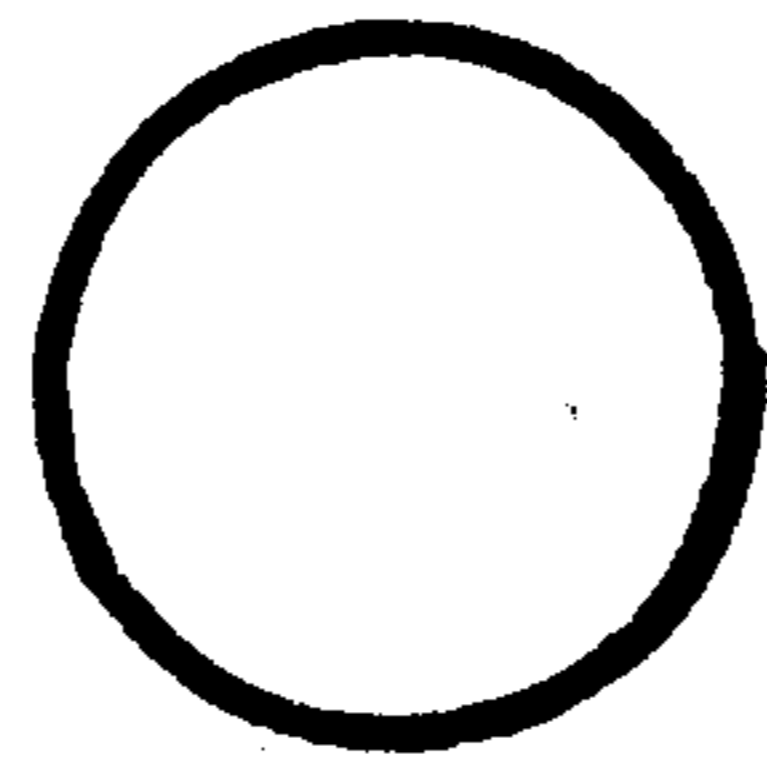
۱۔ کورمہ = کورنی۔

يوڪتاب دى سرتوره ڪا

نور و نفاړه ڪتابونه

بيا آزاد په آدمزادڪا

پارچاوشورى نعمتونه

زول چاپوه سورالوزي

دود ويزاره راپرېسوخى

له دې چوقندنا تاربه

هم پاخه بنختې وځي

چې دشرونه حله يې مړه شي

چې يې ساه دلينگو وځي

راخوره شي پرې دلورو

اور په خوله خوځي ماځوځي

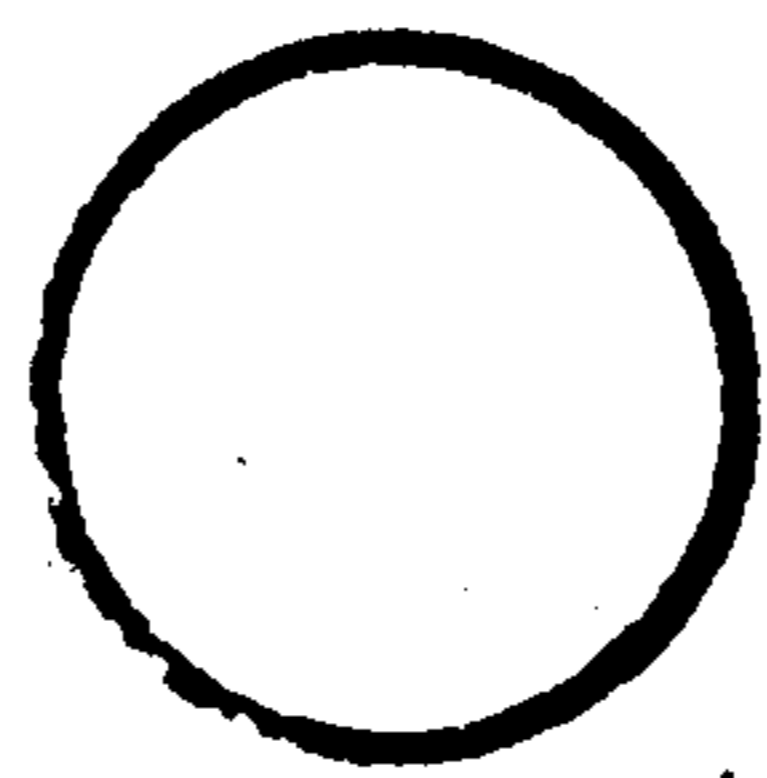
دقرآن دعوه خوداده

چې مؤمن په هرچا بردى

دعوه گيرد ڪتاب گوره

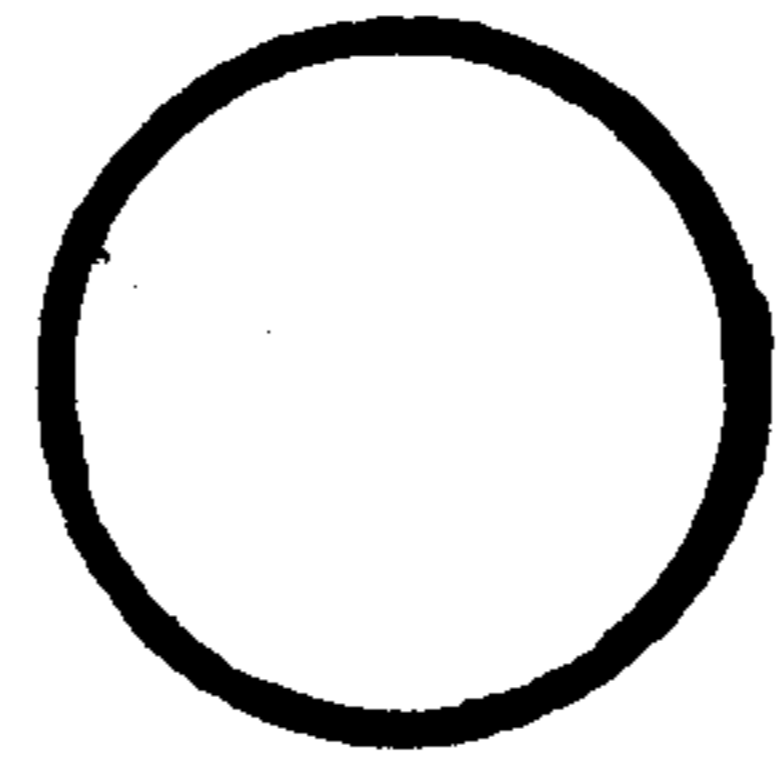
دهمه قامونولردى

۱- سرتوره = دسر قانون - اساسي قانون - بنسټيز قانون، ۲- پارچاوه = ډب - بند.

د زردارو په تهرلني
 دي کتونکي په بايلسني
 د شته منوشته مني ده
 د نيستمنوله نه بپښني
 د مارو کونبي جورپي
 د تش بانوله خرمني
 د زردار ماڼي ولاړي
 د کارگر په تني پلني
 د دک لاس سپينه جامه ده
 د تش لاسو په ريمني
 بده ورځ د لولنگرو
 دازل نه دی ليکني
 د باطل ټولنه پايي
 د مذهب په سروينحنې

۱- کونبي = پزار، ۲- تش باڼي = نيستمن، ۳- دک لاس = چې لاس يې دک وي
 ۴- ريمنه = خيرنه - خيچنه، ۵- لولنگر = بي حمکې - چې حمک يا دوتر
 نه لري، ۶- سروينخل = ملا ترکول - پلوي کول.

وگري ټول که آذري غواړي

خښتن له تانه خليلي غواړي

د فرعونى سپاره كوزولولر

واره وختونه كليسي غواړي

په تشو تيكو كه كتهي كپري

دننگ ډكرو لا شه حليسي غواړي

وگري ټول سررقوي او پاي

حق د مېړه غوندي شرونه غواړي

بنكېلاكي عمرو د خاړو ودي گوري

شروندي آدم به مخ كښي غواړي

د اباسين خونري نيز او چلي^(۲)

د جاليوانو سره ننگي غواړي

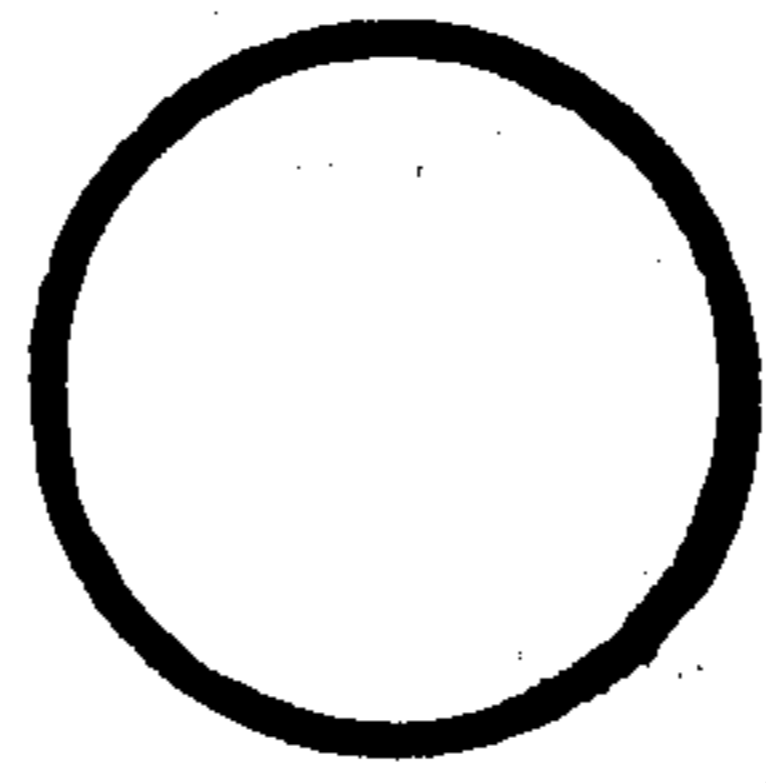
په هسك او تل د حقيقت لټول

تل سر بېري لېوني غواړي

چي د خښتن لاره ډېر كولى شي هم

شرونه داسي زين او هگ سرې غواړي

۱- وگورئ = خبردار ، ۲- نيز او چلي = سېلاب او چپي .

دهگ قامونو په خرخشو کپ

واړه قامونه بې هيڅه دل شي

دميکياولي د شهزادگانو

په ژمنو خپلو کله عمل شي

خپل کند کونډه به پرې ناتار کړي

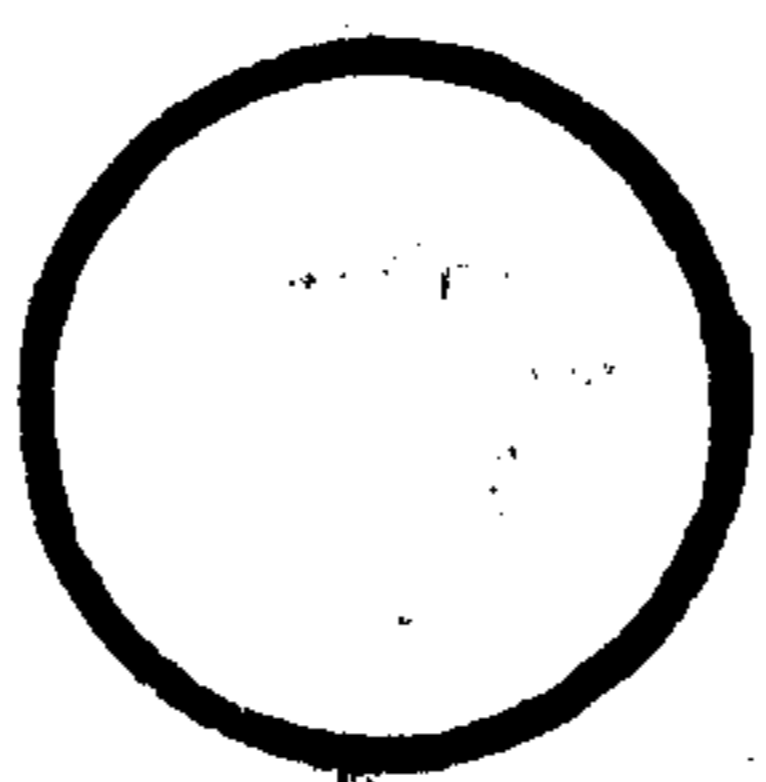
کډې که توب زمري ته تېل شي

غښتلي مېتي د خان کلا ده

کمزوري مېتي د خان اجل شي

که سربېري هوډ يالي پانچي

په ريز کوبه دا هگ بدل شي

چې د حق سره په لار دی

لکه حق هسې بې خار دی

چې د حق د لارې بېل دی

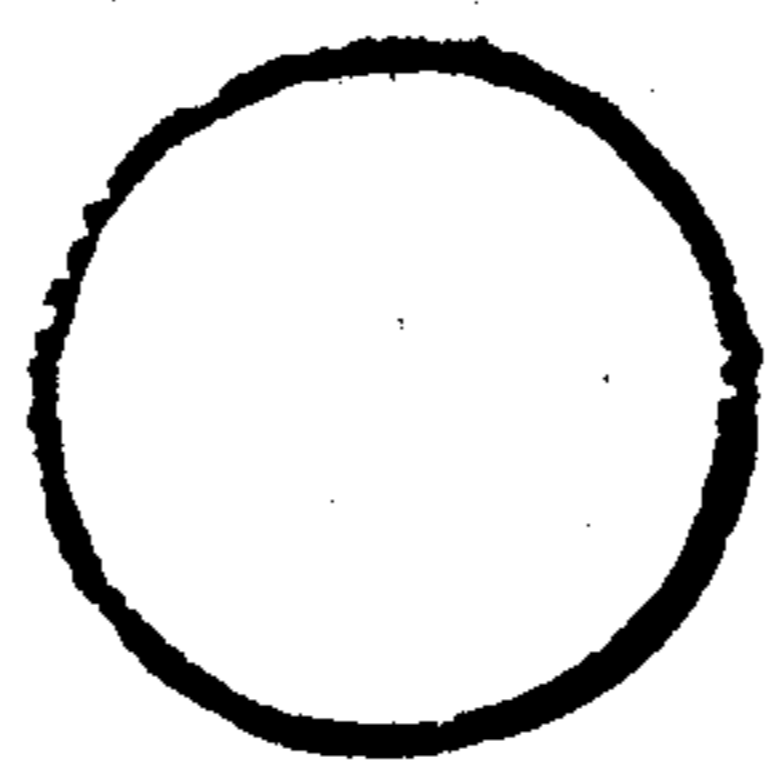
په دنيا په آخر خوار دی

يو وياړلی د حق رنګ دی

بل هر رنګ آخر دوښار دی

۱- رېزکی - کوچنی - وړوکی - ناشی، ۲- وياړ - شرم - پېغور.

چي تيغه کي حق ته و کار دی
 د خدای هغه شوک پکار دی
 د خپل «زیم» نارو زونکی
 خپل خانی په خان ناتاری
 دمپرونو مت که گوری
 گل ورین هم تندر چار دی
 په توله چپ دپول ژوند دی
 حق، اوسنکی هغه کار دی
 چي دخیر د آدمزاد دی
 نو په خدای هغه مخدار دی

چي ناسورپه مخ دجکي
 شېخ ملي وي دا دوستري
 آدمزاد به دوه تپي وي
 لري بري پانوري لري
 دپولنو دلرمون به
 نريزي لوزي پانوسري

۱- تيغه = برش - کزه وړه - نقش -
 ۲- مخدار = رویدار - دروند.

شي خورلي خلتي به

١٦٦ بي دليتي، يوه خوري

درپه در خاوري په سر به

پرگني وي لولنگري

دټولنولوړ شور دا -

خپلو بدوله اشري

عقوبت په غرغندوشي

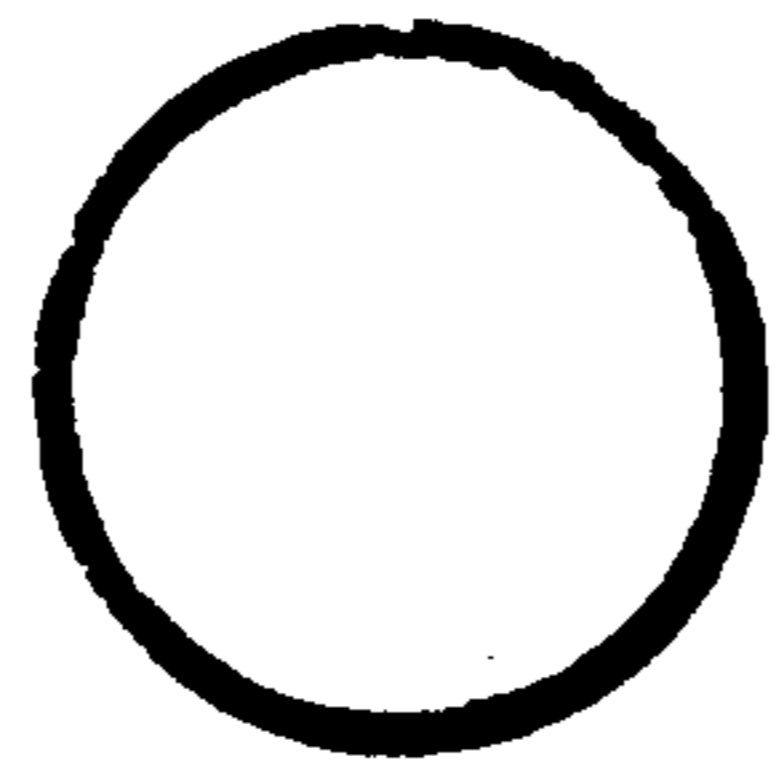
١٦٧ چي دکيا وي اور د سرري

١٦٨ تالهنگ دادم اردي

١٦٩ په يو ورځ برابرري

١٧٠ چي پرري درومي کائنات ټول

١٧١ ستاهم هغه لارمخبري

١٧٢ دا چي خان خانتوره بولي

١٧٣ دا چي هرچرته شمله دي

١٧٤ نيسمان په کمنه نيسي

١٧٥ وايي سپک دي ارکجه دي

١- بي دليتي = چي دله ندرلي، ٢- يوه خوري = چي يولزي وي، ٣- دکيا = چي لوگي کوي،

٤- مخبري = په برنخ، ٥- خانتوره = خان چي ترل پرانستل کوي چي دتوري خان وي،

٦- کمنه = کم ذات - کم اصل - کم سيال

له ازل، وایې بریال یو
 نورپه برخه شاکنډي
 دوی له مخ دخدايه رڼ دی
 نورله پنبویې زیو نده دي!
 کومه توره یې د ازل ده
 چې شتمن داسې پوره دي؟
 د نپسنوکوم کناه دی
 چې نیمگري، نیم کوره دي؟
 او په هرو یو ټولنه
 پو، پرپوتی اورور^(۳) دي!
 که د اصل کړې پو بنتنه
 آدمزی ټول یو حجره دي
 له یوې حجرې راغلی
 قام، قبیل، تپه تپه دي
 لوړ ژور دی له زېښاکه
 شته په نیشو^(۴) آلوده دي
 د بې وس د بې وسی نه
 وسنی رازرغونه دي

۱- شاکنده = چې شایې لکېدلی وي، ۲- رڼ = جوړ، ۳- روره = تپه.
 ۴- شته او نیش = شتمن او نپسمن، ۵- الوده = نسبتی - اخته

له شته منو غلچکوبيا

مذهبنه بدرکه دي

د فرعون دکور دنته
په پاشونو آخرموسى شي
د باطلو بنا ماران تبول
تار پتار يې له امسا شي

عقل لیت دی دیوگی ده

پرې قدم قدم رونه پرې

کلیمه هغه شهلیت دی

چی بول شرونه پرې جوته پرې

د آدم د شاه خامنو

توری هرکله شرونه دی

د وختونو په آسمان یې

په خلاستوری سپورن دی

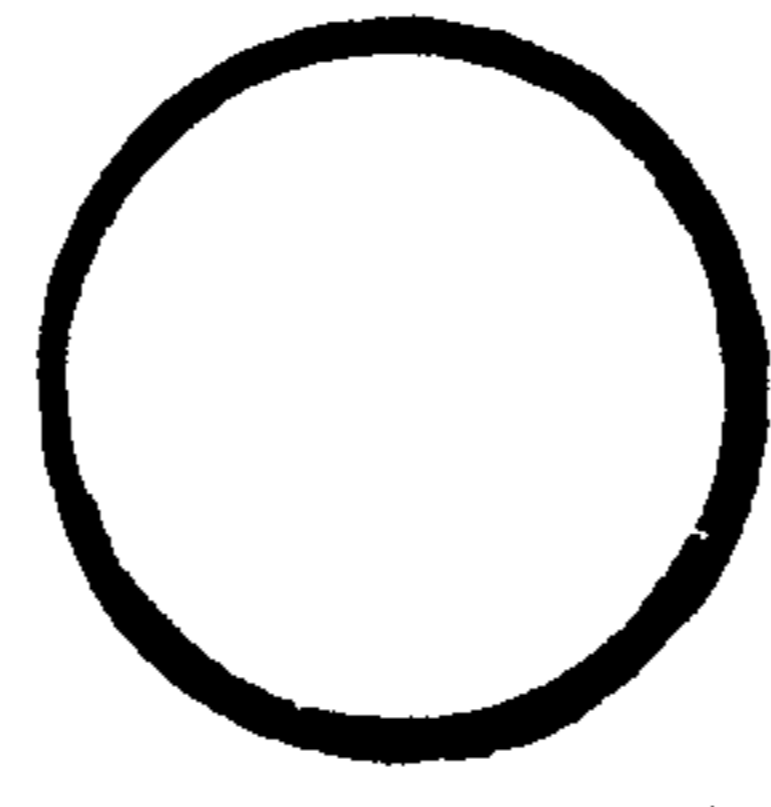
نه مېرونه به بیا بیا کړي

د زړو پېړو کارونه

چی پېرې پس یې دنیا کړي

شاه مېره کړي هغه چارې

۱- شهلیت = شه + لیت = لوی لیت

چچي په خان پلن "سوري نه شي
 ټول جهان په خان واتنگ کړي
 له کوناره چچي دمه شي
 هغه توري نيزي رنگ کړي
 هوديالي نيزه باز کوره
 چچي په ماته نيزه جنگ کړي
 له يوې بلي پري ته
 د رگي زمري غوڅنگ کړي
 چچي دمرگ په طلب نه شي
 ژوندانه ورځني څنگ کړي
 ننک په حق باندې کوونکی
 لکه خان باندې چچي ننک کړي
 رنگ له حقه ځني واخلي
 بيا وري يا څي جهان رنگ کړي

کليمان د ژوندون لاره
 حيرکان يې په لټون کې
 مړه دسترگوې په ډک کړي
 تر عمر و نو سر غونډک کړي

۱- پان سوري = په پساو پلن، ۲- رگي = پرهارثلی.

○
دی پکار خه رنگ اریکی
د آدم له بیل آدمه؟
دغه لویه کشاله ده
اود ژوند لویه کرپه

○
آدم دغه قدونه دی
انجر پنجر^(۱) شروندینکی
یومونده^(۲) زیم اوده دی
د بدلون پدی^(۳) خاندیره کی

○
که آدم بی پوښه زری
خه پیرمنخی^(۴) مرغانه وی
په ناتار د مرگ صبابه
میراث مری هدایره وی

○
د بدلون پدی ناتار کی
که صورت دی یوارپتیا ده
هم یو^(۵) زیم^(۶) دی خوندي دی
نور^(۷) زیم^(۸) دی موندی دی

۱- انجر پنجر = الوول ۲- موندی = راکس، ناوی ۳- خاندیره = هیترا - فریم
سکلیت ۴- پیرمنخی = پیروخوونکی - بدلېدونکی

○

پیرخواره یب له پینویوسی

چی مسوندی یی وی او مری

د کچبه «زهیم» آدم وی

خیلو نغو توتو^(۳) باد وری

○

د آدم له «زهیم» پرتی

نور هر خه چپ دی نور پری

له هر زب^(۴) پری د جبری نه

لکه حان هسی ساز پری

○

هم برحق هغه ژوندون دی

چی د «زهیم» په غبرگون دی

که وجود دی که پتولنه

کار د «زهیم» یب پا خون دی

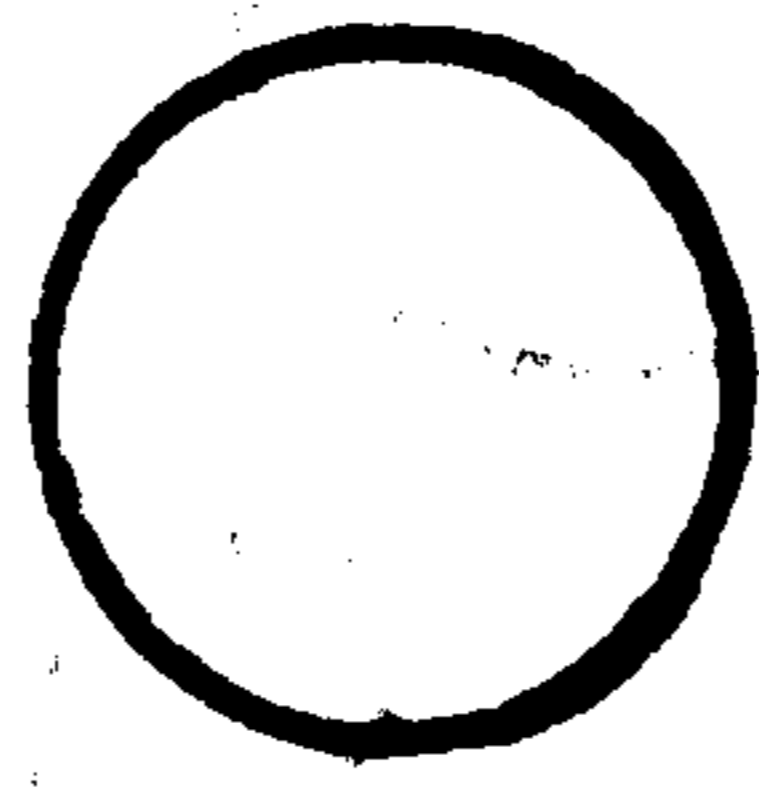
○

چی د «زهیم» په شرکانه دی روزنگری د بدلون دی

د جبر و په کچ کب اوسی اود سترگوتش الون دی

۱- پیرخواره = پیرخورونکی، ۲- او مری = اوم، ۳- لغوتی = جذبات - غریزی .

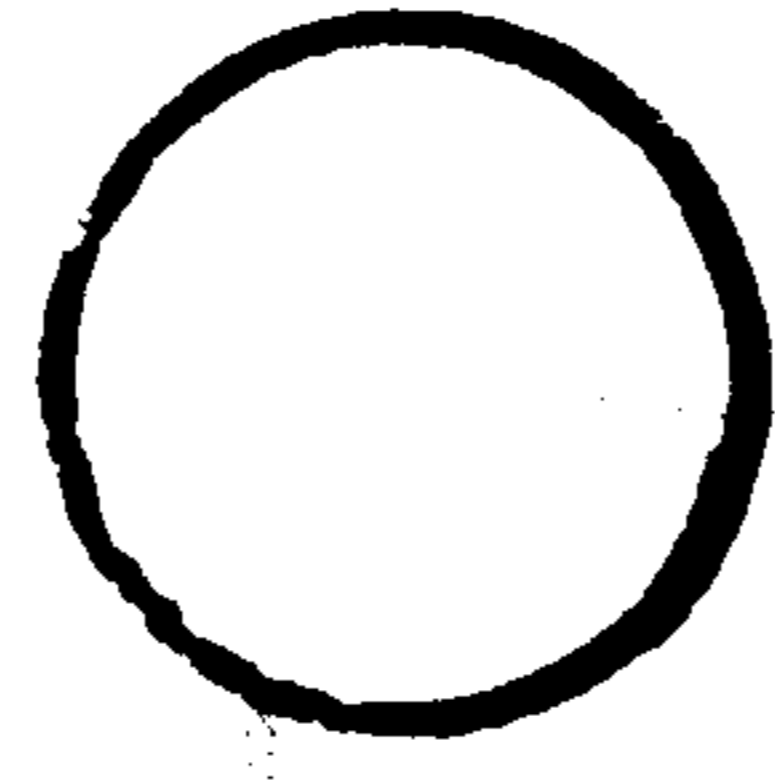
۴- زب پری = هغه خه چی زیب ول کوی، ۵- روزنگری = روزنه کوونکی - لویونکی .

ٻول فطرت يي خوري تاليزه^(۱)
آدم نهی جدا جدا وري
دخانی سود غم خوردونگی
له حق لاري پنبی پشا، وري
چي په نور و خپله ویش کري
خپلي برخي نه سیا وري
چي مشال نورو ته جگ کري
خپلي مخي ته رها وري
شرونه او مرگ يي دواړه بنکلي
د خورلو چپ دعا وري
چي له خپل ميره آگاه وري
د بشر درني په شا وري
اوسنتون^(۲) د شرونه جامه ده
چي شي لت، په هغو واوري

۱- تاليزه = په جمع - تاله .

۲- اوسنتون = انقلاب .

دژوندون په لويه لار كې

مشالونه بسول دي

د تيرو په تور تپونو

لسكرونه خپړول دي

كتابونه د پ رد جمل

سوزول او ب دول دي

د آدم نه د پرياد كړي

د عمرو نو هېرول دي

كه مذهب يې هم سروينجي

چې باطل دى نيش كول دي

كه خوندي دي په كعبه كې

چې بتان دى لړول دي

په هر پيل د پرمختيا كې

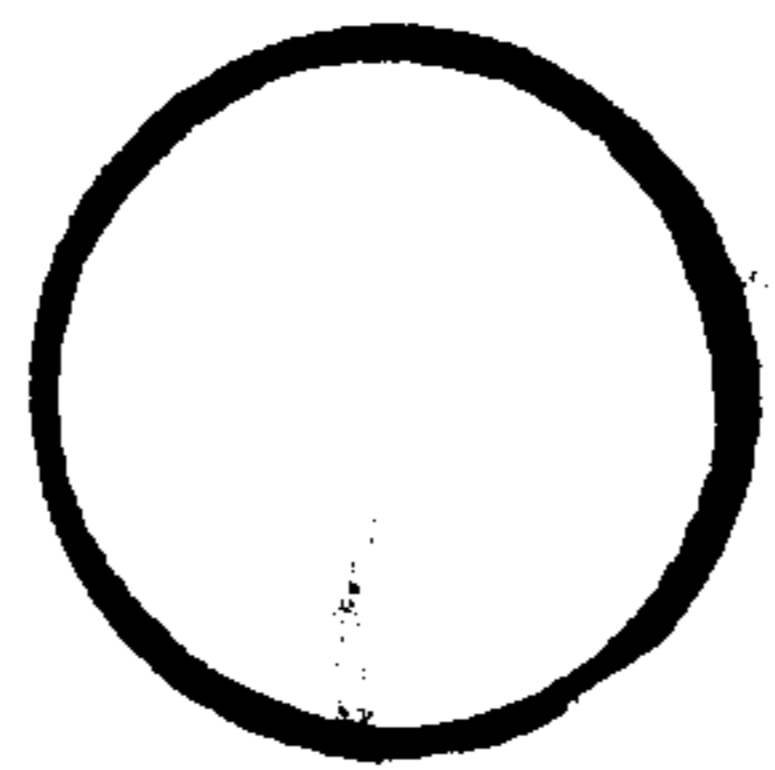
برابرا شوي غورخول دي

چې بنكېل شوي په غورخك شي

بنكېلكونه يې غورخول دي

۱- نيش كول = وركول - په نيش لگول .

۲- برابرا = په پلنو وژر .

د سندان تندي به چري گرو بنجي شي

د درند و پلگونو جوړه پري ناتاروي

د مېړه نېستي يو خو وړخې نېستي وي

نه مېړنو شاعمرې نېسمن او خواروي

درند و عقيد و خلقو کي هميش له

خښتتان د غر پدلو به په دار وي

چې بازونږي په لاس کي چټي کېږي

خان به وپوښتي چې دا خرنگ بازدار وي

چې توره^(۲) د حق^(۳) ملا نو خپلوي شوک

يو قدم پي په چاپه، بل په انگار وي

خپلي سترگي غرو لي وړله بويه

که رنایي لار ليدلوله پکار وي

د رباب خواره دي نشته آدم خانه!

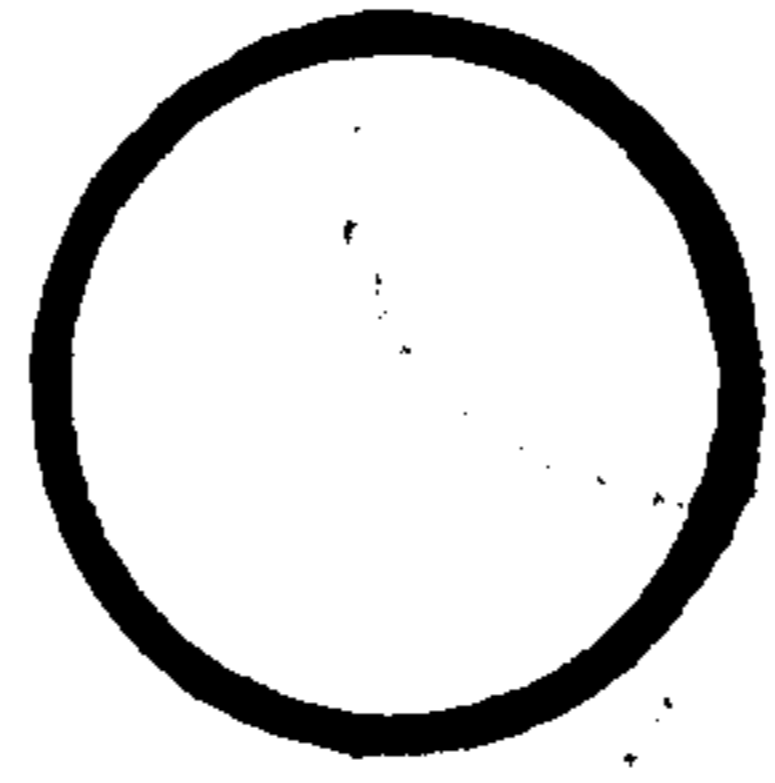
بنايي خلق چې له ميلسه^(۴) دي ويزاروي

۱- چټي = وړکوټي مرغی

۲- توره = قانون - لاره - منډه

۳- حق مل = د حق ملگری

۴- ميلس = مجلس

ننگيالی نه اخلي لاس له خپله ننگه

اباسين کله پښه نيسي له غور ځنگه

چې ترخود ظالمانو نوغی شته دی

حقلان راپستنه شي څنگ له جنګه

پوهگری د بې پوهونه قلنگ خوري

اوتول لاندې دکليو ترقلنگه

چې يې مت د غليمانو وي کتلي

نه وير پيري يې تشه ډنگه ډنگه

د مردی توره ميدان کې لابنه کېري

خلاصه نه وي دکاتې توره له زنګه

پنچل زړې کې زرغون شه او مسور شه

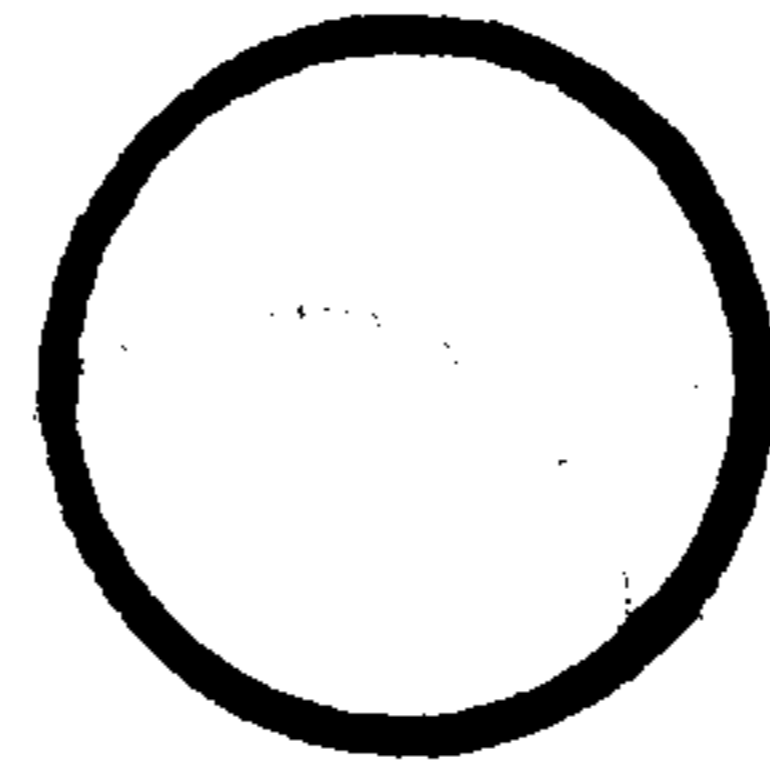
خودې نه ده لاکوتې خواورينه ډنگه

چې يې جس دتن په مور کوي پروا وري

خود هغه ته وي کورنې د جهان تنګه

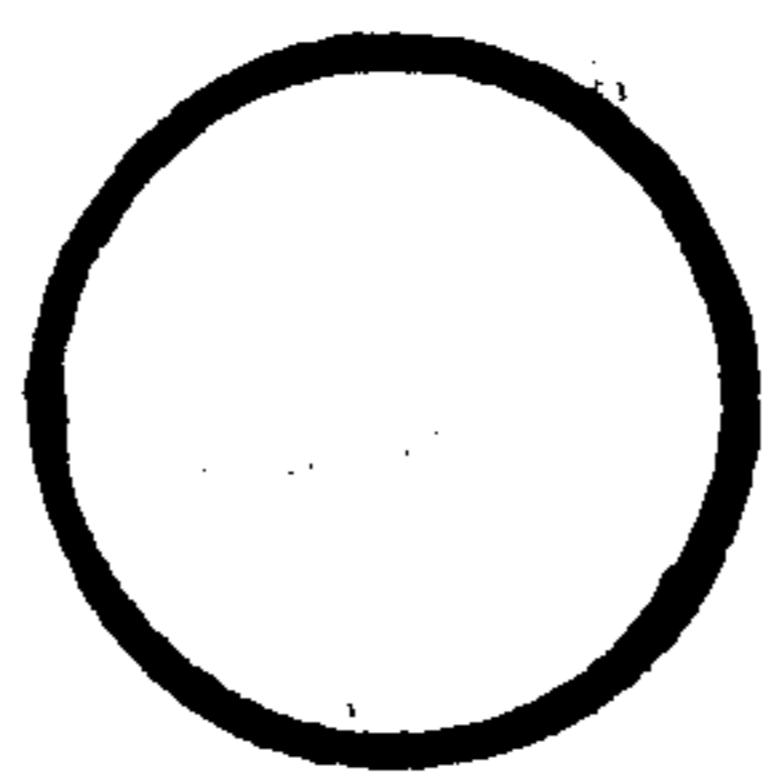
۱- کاتې = تيکی - چرپتون

۲- کويې = د دانې کڅوړه

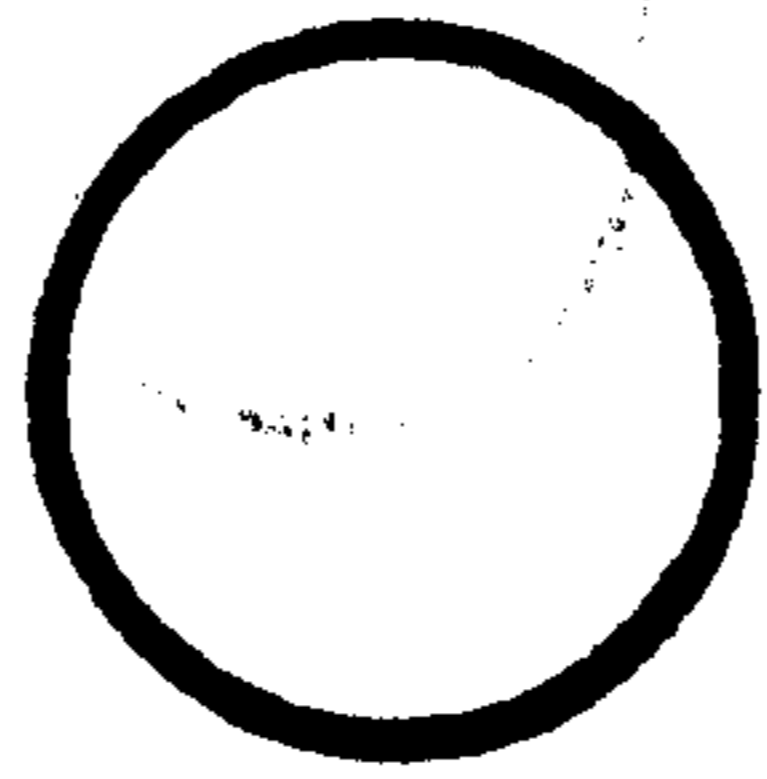
يوبري ديوجنگ غالي دي خوندي که
بيا په بل ميدان برپينا اوتالندي که
چې دلوی خښتن د لاسو سره بنيابي
شاخلميا! خان په داسې کاربندي که
په حجرو په جماتونو کې تورتم دی
د ديوې غوندي لنبه دې په تندي که
د مېړه دخوی آواز له خلقو بېل وي
خوک به بي خنګه په ټولنه کې کوندي که
چې دخپل عمل لاره سترې سترې کړل
خوک به خنګ هغه وکړي راژوندي که
له غوجلي د خاروو به خنګه وځي
چې په مينه مينه خت ته غړوندي که
چې بي وينه دنورني له چانه وي
هنی پاڅي بي وسان په ډاک کوندي که

۱- لاره = لور

خپلې غوټې ته د غاړې
له خپل تنه پلوانښه شه
د خپانده ابا سين خپل
لکه غاړې په ساته شه
د کړيز سختی په خان کړه
پسته باز په الواته شه
په خپل خان قیدونه کېږده
زرغونه شه او بيا شته شه
پولې راښک، پانگي کېږده
بيا په زغابنت لکه مېړه شه
د خښتن د لارې مل شه
له خښتن خښي لارغه شه
په ريبلوچي ورک نه شي
په لوښه لکه واښه شه
د ختيځ له الا الله -
لا اله د پر پواته شه

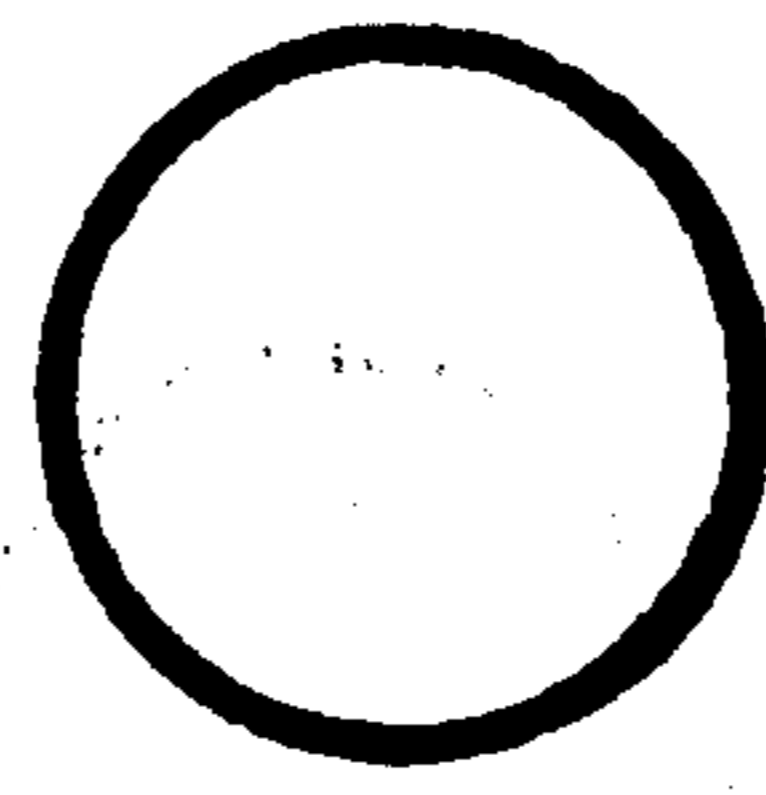
۱- پلوانښه = مروري - پلگواښه، ۲- پانگي = مير- ډک - مرام
۳- لارغه = لرغونې - وړاندې، ۴- لوښه = خصلت - خوی

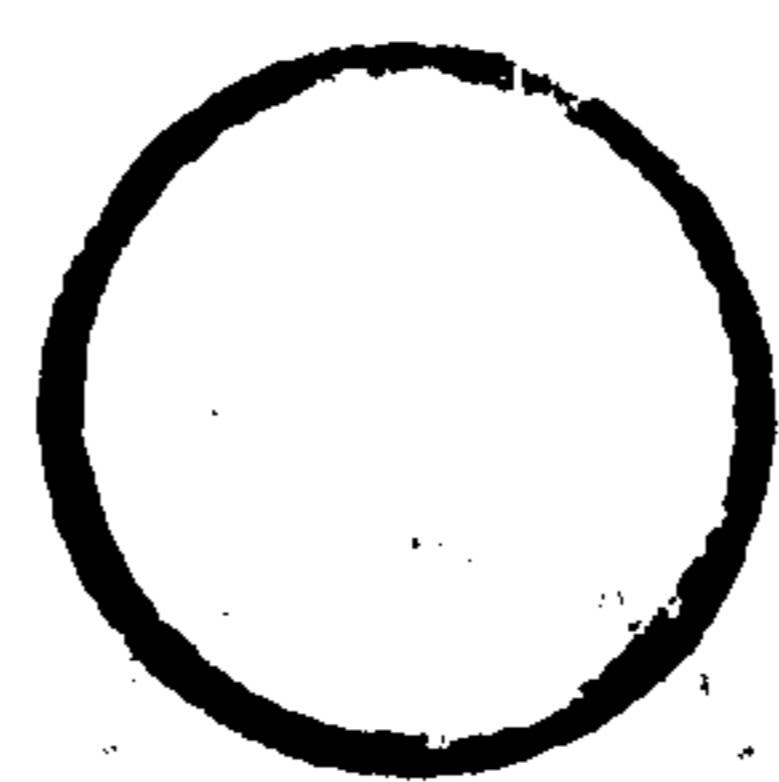
په ټولنو ليوکان گډ دي
 هر وگړي لوي اوکر دی
 لولنکر حکه په نيش دي
 درناوي چچا په دو تر دی
 ټول په تومنه آدم زاد دي
 شوک تاله ، شوک تالانگر دی
 چچا درنه ډله يې مله ده
 دهغوسوي په سر دی
 ډاکندی دی ډبې ننکو
 شوک يې مور، شوک يې نهر دی
 هر ټولنه پانگه واله
 د خان بدوله اشر دی
 عقوبت به غرغنده شي
 ډاچي نن ډکيا سوسر دی

۱- اوکر = اولال ، ۲- ډله = گوند ، ۳- مله = ملگري ، ۴- ډکيا = لوگی .

کونکی ، ۵- سوسر = د ډروسپيا کو او د چچا نري نري لوگی کوي .

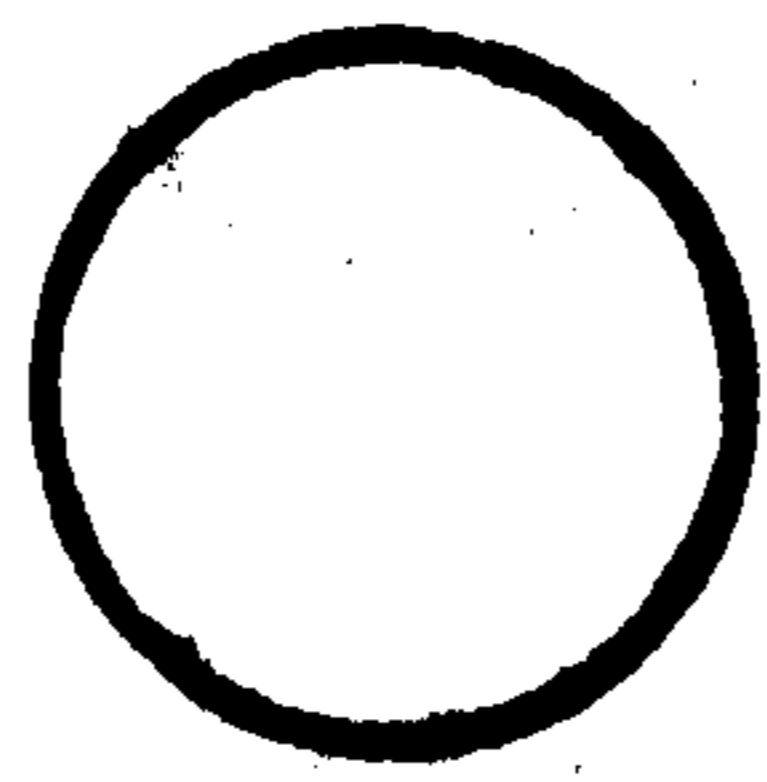
چي سرانه بنكي بلهې مهې
وابه نه خلی توري ختې
په کڅونويې سپرلي شي
چي شوک ونغري سکروتهې
خپله گټه دانن څه ده ؟
چي ستايي د نيکه گټې
د يوه ماته باقی سوی
د تورگټ سوی د پوت يې
نه نستر او نه چنار شوي
څه د تورو خاورو خت يې !
دا ميدان د تپرو تورو
ستا مصرې توري دې سمهې
چونک ايوه يې پاتې شوي
وي انکار د درې ستهې
حق ننکانوته وریتې بري
دې ننگ هرکله بتهې
لات منات چې گزاری شوک
شي پخپله بيخي گتهې

خرپ، حڪ شوي، خيالي نه شوي
د «لا» شي خني شي نه شوي
د جس ترغي نه نامينده
نل نچه شوي گني نه شوي
تسه شخوله - خالي تيكي
ببل توره، توبري نه شوي
له جبري تر سري راغلي
لاپه «زويم» سري نه شوي
له مذهب چپ ملستل دي
لدي مريپني شروندی نه شوي
انچاره کي چي دي پرو دي
هنه ستر آدم زي نه شوي
مينگيري درته آسمان دي
حکه باز، باتورزي نه شوي
هر آدم چپ دي فرعون کر
پي بلواک، خانوکی نه شوي

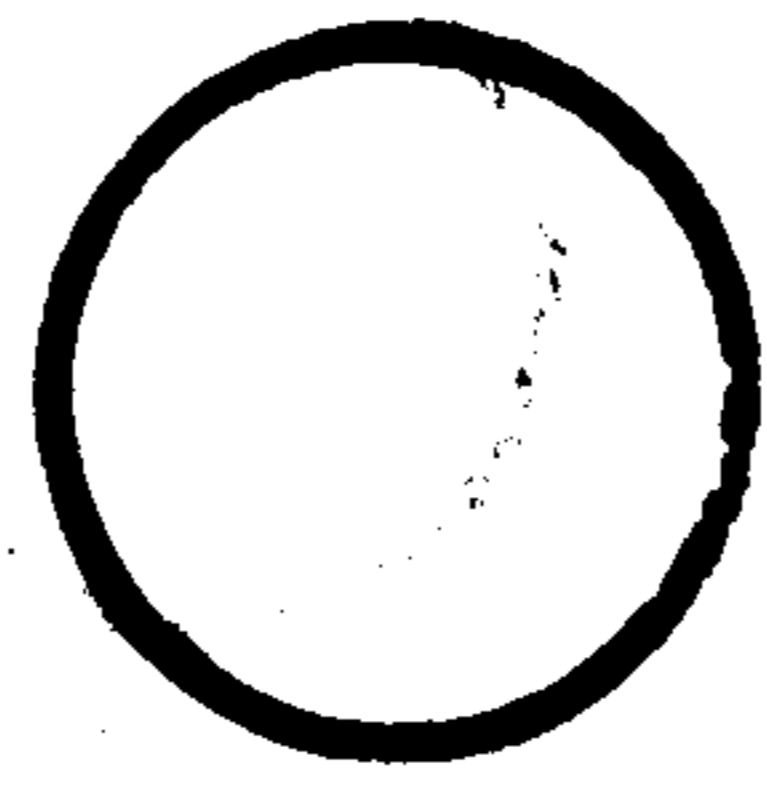
۱- انچاره، انخور، زي - نقش

۲- خانوکی - خانواکی

دوکړو سالار پردی
خړسواره چې شا هسواران کړي
دکوڅولارو کسودري
ځلن ستوری د آسمان کړي
گوکوڅشتان داوموختو
سندان سړی اتلان کړي
لور او کوز سره یو سیال کړي
اروپيچ وارو یوځان کړي
چې سړي پي نه سړي کړل
راغوزار هغه بتان کړي
دالونوپه خلقولو
دمشکنو بازاروران کړي
چې جس من پکې قدر پري
رادبرهغه دوران کړي
دادنوم مسلمانان تپول
پريښتيا مسلمانان کړي

۱- اروپيچ = خپلوکې په ضد ضدی - په غونډو پرتو

په ميروکې د پر کلونه راټوکېږي
 سره پوښو د لاله پکې جوړه ده
 ننګيالي دي چې دلوی خښتن په تاري
 پورته کړي دنړۍ ټوله بڼه ده
 ته تنزري پي، دنيا ده د بازونو
 دېرې حکه د ژوندون دي ادارې ده
 غزا وشوه که په نوم کلیمه کوي
 زرغونه دې له ژوند کومه کلیمه ده
 هونايي^(۳) په ټپور وند دي، بنکار تر نشي
 که نه پي نن هم پرته هغه دوکزه ده
 دگزي^(۴) غشي دې هر وختي په سر دي
 په ديدوان باندي دې اړه پرې وړې ده
 صبارا بنکه د شولان کتوته مېني
 که دې نن کتلي قام لرو او کړه ده

۱- باره = مسؤليت - ذمه واري - پړه، ۲- ادارې = ويرانه - گتې - لوتې،

۳- هونايي = بنکاري، ۴- دگزي غشي = دورې پري کوزار،

۵- ديدوان = شيش - خیرکوته.

لکه خلق هسي ټولنه

لکه کورن هسي ټي غار

لکه اوبن هسي ټي سوري

لکه پينه هسي پزار

لکه باز هسي ټي ماري

هسي باز لکه ميشکار

لکه بزيره لاون هسي

لکه سر هسي دستار

لکه توره هومره گټه

رشته هومره خومره کار

داوچت الوتو پانکي

د شهپرو په مقدار

د ديروي رها تر کوره

نمړ په ټول جهان او شمار

د بي ننگه په رنگ د پروي

ننگيالي نه لري سار

چې د لاري اوبن کونه وي

په هغو جوړه پي لار

لاڀي ڊپروڪري ڪاندي

يو منصور خپري ڀر دار

د ڀي مٿو وار حند ڀري

دمت دارو وي ڀي وار

د زرو نه اخستلي

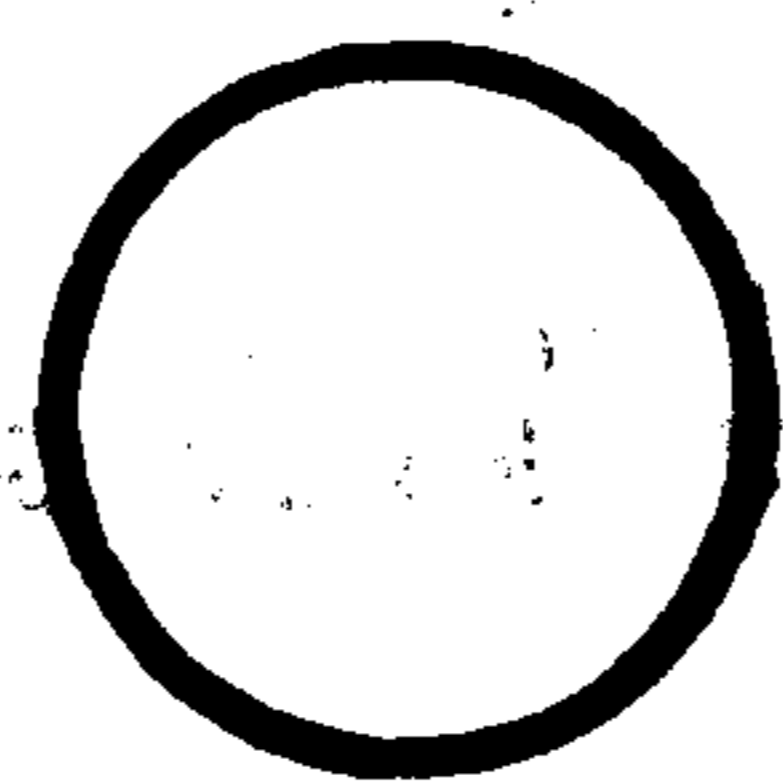
سورلندي شي ڪله بنڪار^(۱)

د آتيا نوسر باري وڳي

ڀر ملخانو ڪر ڀرگار^(۲)

ڪليمان نه شو تپول عمر

له خدايي چارو و نه ڪار

مذهبونه دي پوچ شوي غر ڀينونه^(۳)

مذهبيان دخيلي ماڻي بيرونه

دهفود راتاندون^(۴) طمع عبث ده

چي مذهب ڀي رواسته ڪر پيدي هڊونه

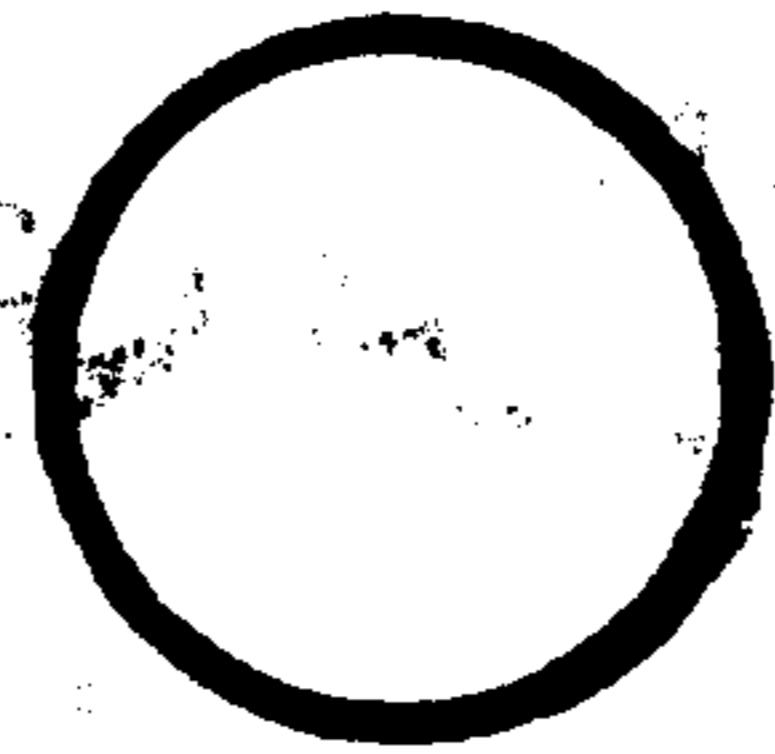
ڀر هغه سالو چي خان لره دور ڀري

دي عبث دانڃور و نوڪر اوونه

۱- سورلندي = گيدر، ۲- ڪرهار = يوغودي، ۳- غرين = يوتوپڪ،

۴- راتاندون = بيارا غبر ڪپدل، ۵- رواسته = وراسته.

له مذهب پي چي تودې او پي کنکل شوي
 مسلمان بايلل ملکونه سنکرونه
 له مذهب حنی لوی شرک په جهان نشته
 لگولي پي په نیش دي امتونه
 د مذهب د غونډه لانو تنستو کي
 کل ډيوکي دي د علم ډيوستونه
 له مذهب هک حلی ټول ريزکي شي
 ريزکونه کل کپري لوی کارونه
 ټکی ټکی د کتاب نن هم هغه دي
 خود مذهب ترې نه وینکلی دی ساهونه
 چي تر خودغه مذهب او داملا دی
 وي تالابه د تالا قامونو خونو

پوخ سنکرو دی شاه مردی ده
 تور بازي دی تبغ بندي ده
 له باطل دحان ژغورني
 يوه لاره ملا بندي ده

۱- غونډل = غټ غټی
 ۲- کل ډيوکي = کل ډيوکي

له فطرتہ دې پرده ده

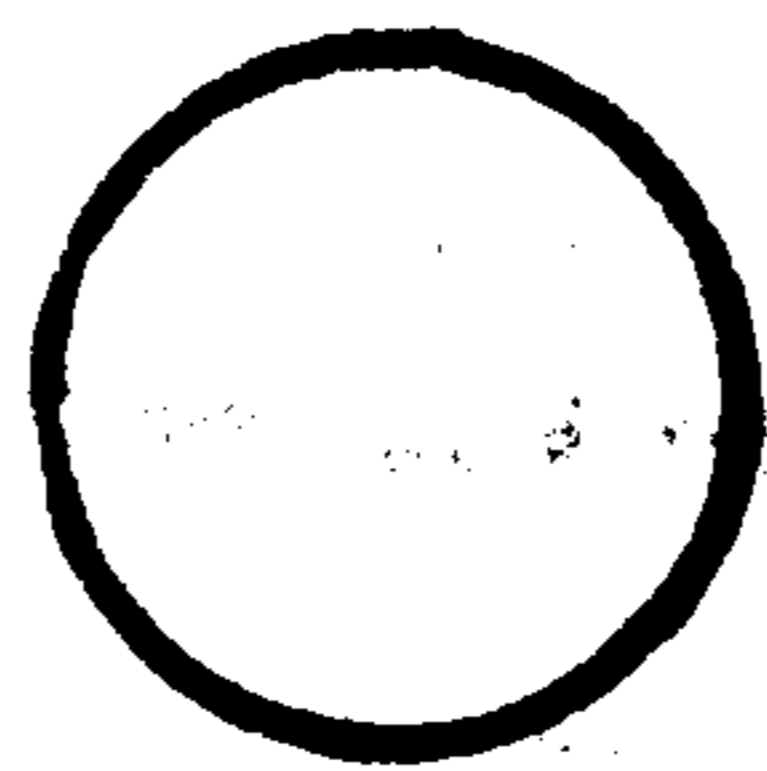
له فطرت دې سرزوري ده

کليمه دې سره يتوب دی

سره يتوب دې سره سکی ده

د بل غم هم د خان غم دی

دا پښتو، مسلمانې ده

په شروندی کليمه بيا خلق شروندی که

داله وارو وړستو شوي بيا لومړي که

دا چې خاوري پي له مخه نه چانه پري

د سپوږمۍ په دود غونډې پري پري دي که

درونه ورونه سره غونډې په چاره کړي

له ټولینو شروندی ونه وړ که گوند گوندي که

شاه مېرونه له زرگونو ستورو تېر شول

بدهې رابڼکه خپل ملاکړي کړندي که

د هغې بي ننگه خلقو مرگ وادی

چې کزبان د بل په سوي کړېندي که

د پسرلي درنه وړېڅه شه په خوي کې

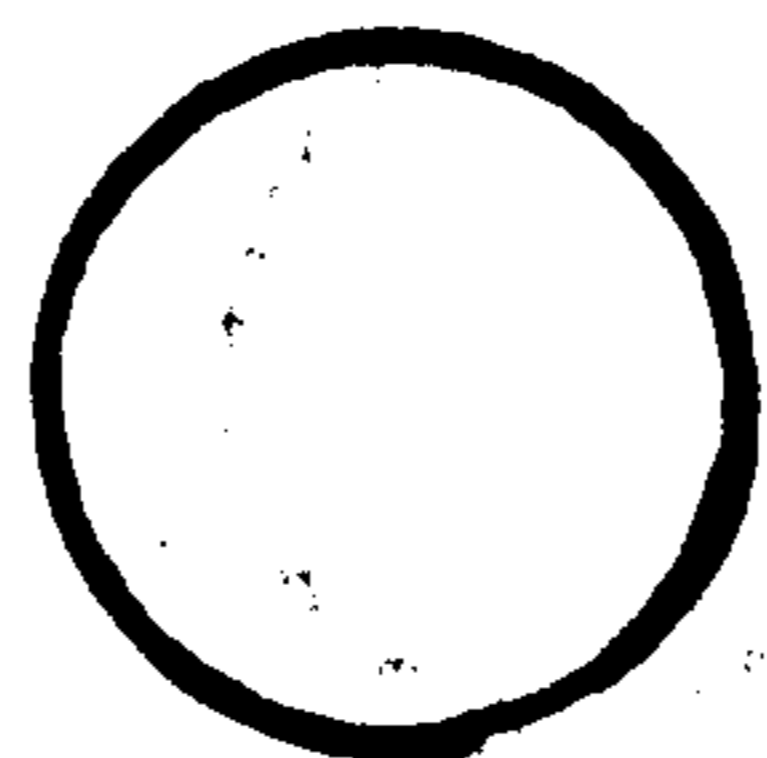
خان وړېښت، کله برېښنا او تالندي که

شاه حُلْمي چي د آدم په ننگ اوچت شي
«شاه پلکونه» بيا ز غمڼل په دال تندي که

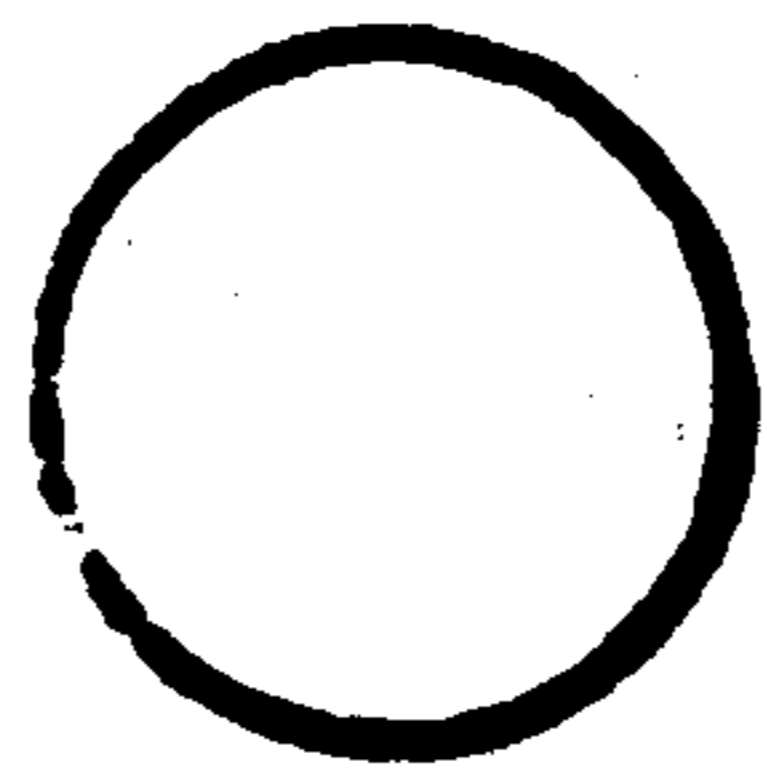

درهندو خلکو لاس تپول نرده
دسترگور وگاگيره تلل نرده
دايلتيا نوکلي ورا نول نرده
دراسمنا نوپ سمول نرده
که اوندي جوندي د دوپرک وي
ديکرنگانو غوشي کول زده
مذهب له خايه راغور زول کړي
کتاب يي خاي ته برخه شول زده
چورگورگان هم کړولي کړي
لکه باز کله اوچت وهل زده
چي فرعونان يي موزي کران کړي
نوکليمان يي تونر نول زده
د آذرانو بتکورکي بتول
د خيلانو کعبه کول نرده

۱- ايلتيا ن = پساتيان - وراڼي پيدا کونکي، ۲- اوندي جوندي = منغروني
چي غوشي رهنې نه وي، ۳- دوپرک = دورنگ - منافق، ۴- موزيگي = چي د
هيخ بنې نه وي تش کت پري دک وي، ۵- بتکورکي = بتخانه .

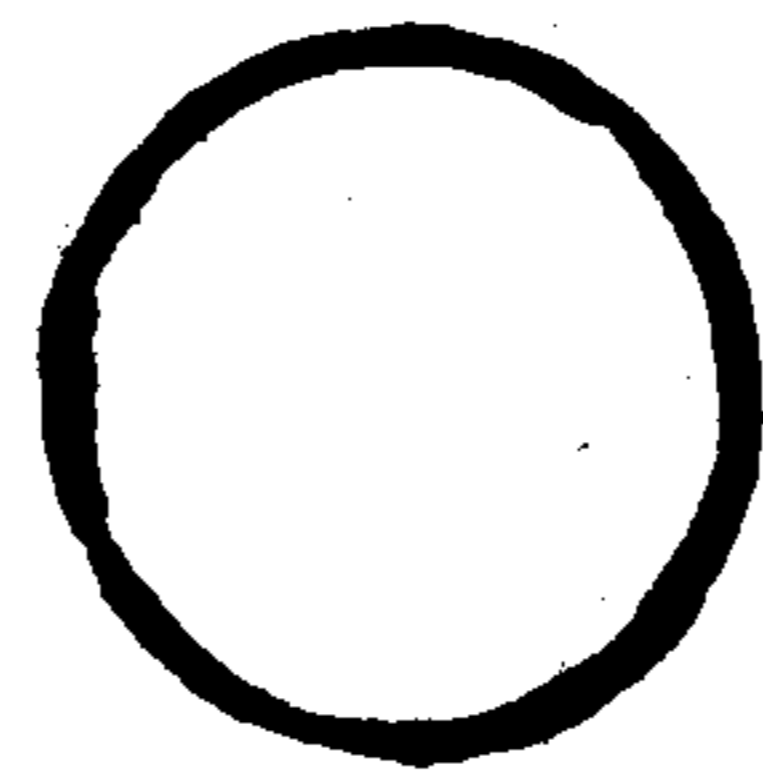

د باتور په خوشه پړو خپلولو
منځگړک او غلیوازنه باتور پېري
دیوبت په لرېدلو بت غلیو!
سومنا تونه په کعبو کې نه بد پېري
له کیکره د نستر پیوند خوړوکی
نستر هیڅکله نستر نه پاتې کېري
چې په پړو کوډي وژلي مذهبنو
هغه مړه په مذهبنو نه ژوند پېري
چې د زهر وړک لستې پړي را سوزوي
دغه سوي چارونه نه تاند پېري
د قرآن وړه رتلی عقیدې نن
د مذهب په کتابونو کې سا هېري
د تیروسره ملستې بنا پېرک نن
د رڼا په تکی مرگ ته بېر پېري

شاه حامي دی نوی حمله آسمان غوارې
د زورپشوي په حای نوی جهان غوارې
د خپل "زه یم" سرهنکي پی سلامت یه
مرئیتوب نه - ملکیري د یزدان غوارې
ننکيا لوکره غار ه ما ته اطاعت ته
په لتون که دهغه دي خو حان غوارې
په دنیا کې یو کار هم ناشونی نه دی
یو مخیزې حیکرور، حوانات غوارې
کشالی غوښتني نورې د آدم دی
شروندانه نوی تفسیر د قرآن غوارې
په لښکر د ایشیتینکو کتې نه شي
د شروند ستونجې مېرني قهرمان غوارې
په یوماره که کاو ز شي، سودیې نه شي
چې ژوندي وي یا نوی ماری زه میان غوارې

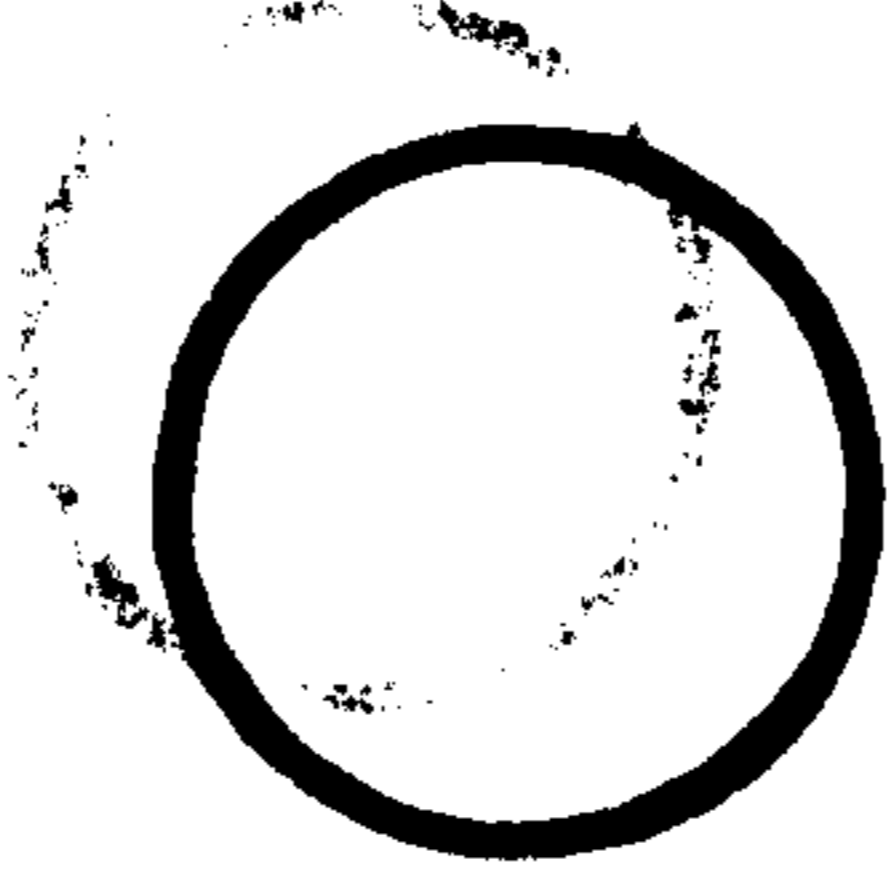
۱- یو مخیزې = چې مخه یې یوه وي - دیوې مفکورې .

عقل هغه وهندي باز دي په لاس
چې نه پر اوچت اوچت بنکارو کوي
بنکته له ځمکې نه تر نس ستور تليز^(۱)
کراولې کړي، يرغلونه کوي
لوکيز^(۲)، اوريزه^(۳) که يې لاره نيسي
له الوت کله پر هېرونه کوي
سرب، کراو دي ټول د عقل چې نن
بريښي د ژوندي تومن خونو کوي
د آدم کار دي کائنات پر نړول
برهغه قام، چې دا کارونه کوي
چې په فطرت يې ده لتي اړولې
دهسکو سترگو معاشونه کوي
عقل بهير کړ غور ځسنگي دشعور
ويرو سيرانې ټول مذهبونو کوي
پياده له عقل کوم وکړي چې دي
د بل مواته دي سوالونه کوي

۱- ستور تليز = آسمان لاره - کهکشان، ۲- لوکيزه = دکازوريج يا نيبولا،

۳- اوريزه = هغه نيبولا چې ستوري پکې په زرغونېد ووي.

حق نه په څنگي، فطرت په ترڅي

تشي ځاندرې پوي، زور يې اوبه وي

عقل يې شل وي، هڅې يې کته

په غټو کوري، ولې سرانده

نه پرې ودانه، که دوی ژوندي وي

اونه پرې وړانه که چرې نه وي

د ځوانمردانو د قط نه وځي

نه يې خوا برې وي، نه يې تراخه وي

په تن په زويم، د وارو نيستن شي

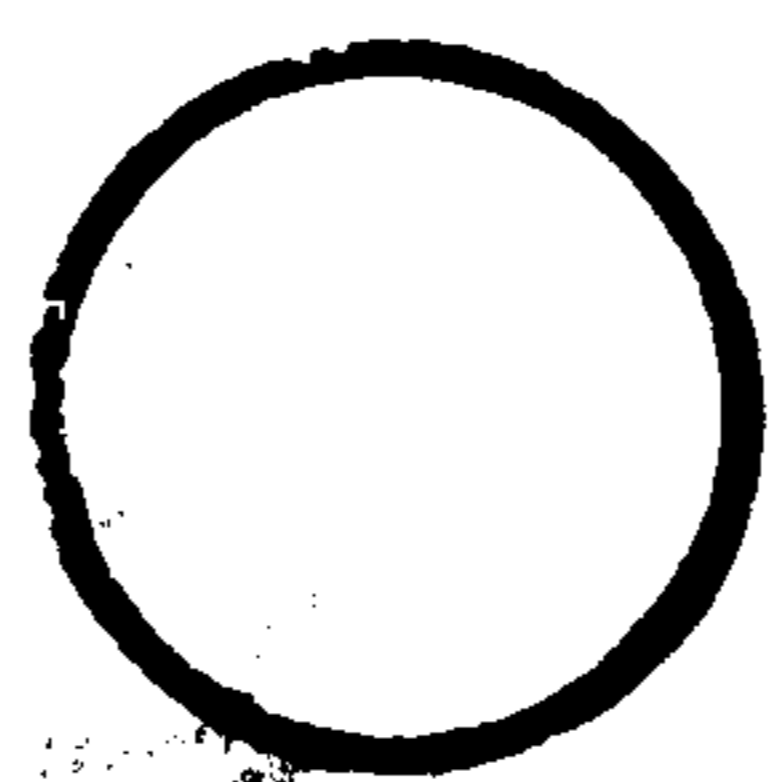
ځوراک پخساک، پخواړه او خښه وي

په زاړه شخوند کړي، نوی ترې نه شي

نوی بریدونه خود مېړه وي

چې يې راغونډه کړې واره کړي

د يو گنجکي د ارزښت نه وي

دلگوکین و دلپهون نه

اورین ستوری راغونخپری

ستورتلینری سروهی لا

کائنات لا پراخپری

که یوستوری ورژپری

نوی سل روتوکپری

دشروندون زرغونپدوله

نوی حمکی سادینپری

چرتة شروند دی په بخسینچه

چرتة کچ ، چرتة حوانپری

دزرهاستورومیروکی

دشروندون غبری غبری

یوه ستادا حمکه نه ده

چی ساه دارپکی هستپری

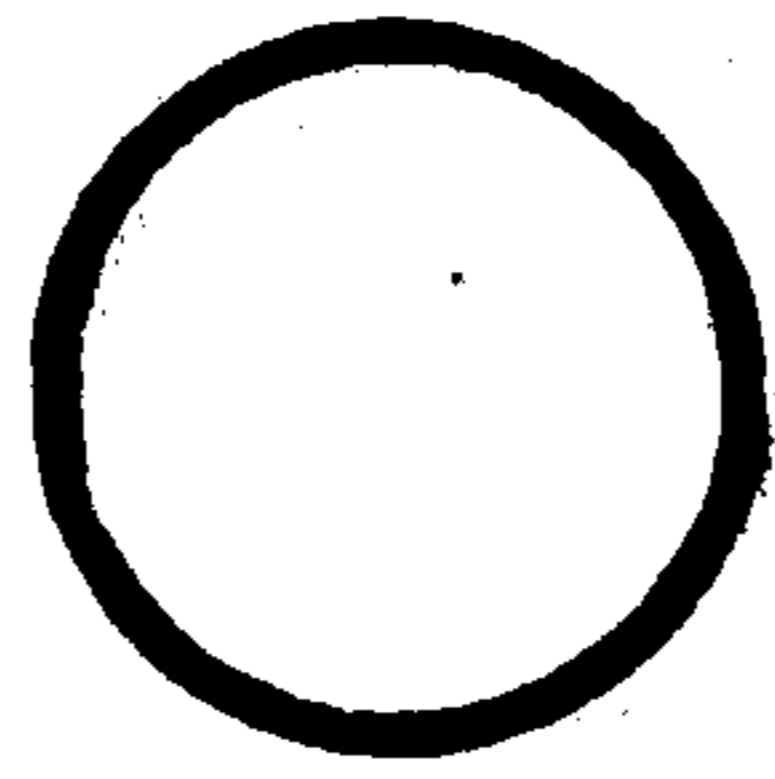
شخړی حمکی بنکته بورتة

ستورتلینوکی خرخپری

هغه حمکه ستادوتردی

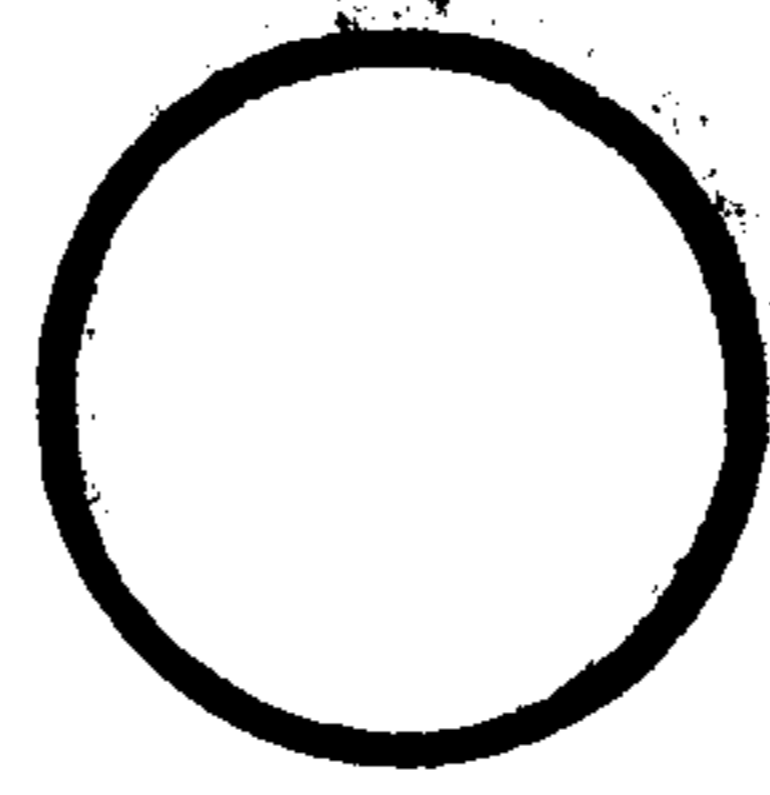
چی دې لاس ورورسپری

عقوبت به له دې حُکمې
درته کېدې په سر کېږي
د مېړونو ستور بېرې دي
له سپوږمې ستور و تاوېږي
د یونوي کور لټون کې
د آسمان لارې چاڼېږي
عقوبت دا حُکمني به
ستورک زو ته ورسېږي
د شرونو خومره رازونه
به په ډاگه وغوسېږي

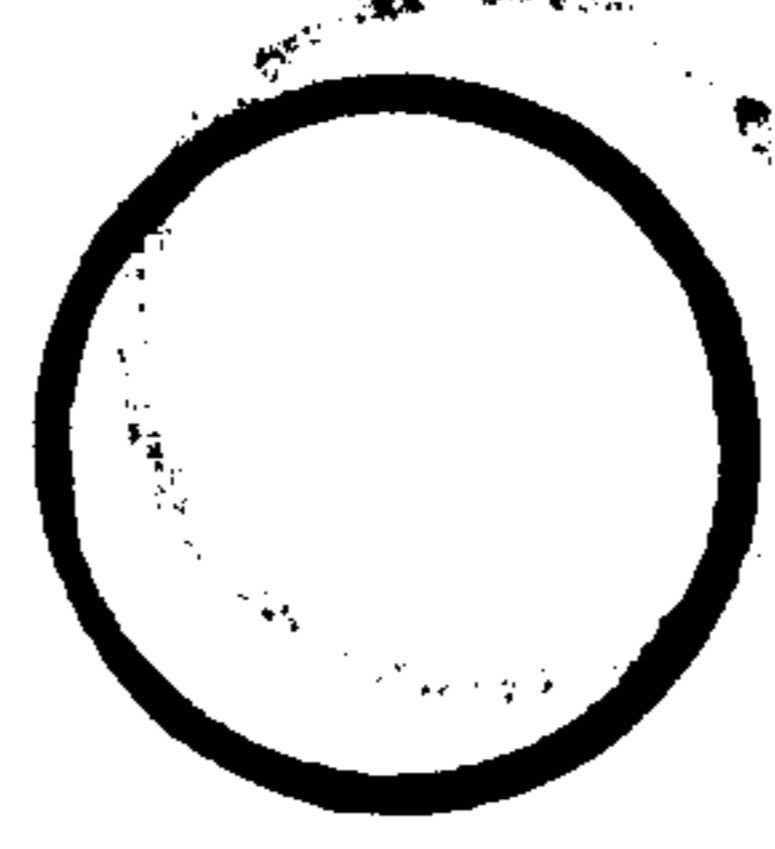

قیامتی پائنده هغه اوبنتون شي
 لاالاسره چي کله پي برغون شي
 دعبرت مری پي کرحي په ملکونو
 کوم فرعون چي له کلیم په تور برینو شي
 داولس ویني نه پینونکي هله ورک شي
 دربریا اولس چي کله په پا خون شي
 داویار پي خلی هسې ولاسره نه دي
 دمردی کارونه میر په شوا خون شي
 چي په سین داوراو وینو شي وریو
 قافلہ یو قدم مخکي د شروندون شي
 که هر خومره سنگرونه له خلن تاو کړي
 عقوبت دحمکي تبي هر قارون شي
 چنیشني عقیدی چي غاره باسي
 دهنو خلقوتولنه مریستون شي

- ۱- قیامتی پائنده = تل پائیدونکی، ۲- دربریا = خور- نلی- خپلی،
 ۳- چنیشني = چي چناسکي پکي شوی وي، ۴- مریستون = هدیره.

د دوران په نرالزلو غرونه وارغري
په شگلني ديروكي خه له ويا سها پيري
تلناوونري رواسته، موبني خورلي
چان كېردي كې به ترخوپوري اوسپيري
د پرلنستر په چورلندو حكلي له تللي
كچه ديلې! په خپل خپرخه غلط پيري
د سورسين چپي دمه وينكه له يادو
اي فرعونه! چي كلیم پسي پاڅپيري
د ملخ خانگ سردي ملاشوله دوه غبرگي
ته لاجي د آتي بارته لاندې كېري
لااله بتكور كوته بنكر پوكل دي
كه مؤمن يي ترورستي بت به جنگيري

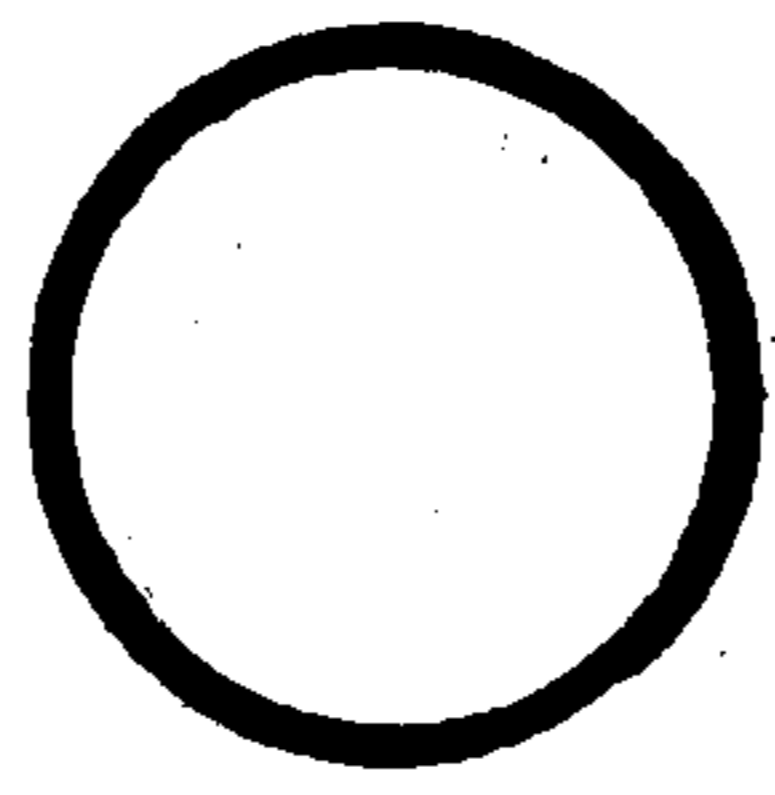

کليمه بي چي په زړه باندې سنگر شي
هنه قام هغه وگړي اوسپن غرش شي
کليمه دسړي برش دشين زمري کړي
لږو بروته دکه ونخپور لښکر شي
کليمه لکه بوته چي دا کسير وي
مس حوانان چي ترې نه وحي نوسره زرش شي
ننگيالي په جهان پتي راتلي نه شي
دوی دهرې سرخپړي وتلي سرشي
دهرکورانغري تود، تياره شي وراکه
مېرني خلبي په هر لوري چي وراشي
له تونگه د عيساي چي نمرې و خوري
که دختو کوکوستان وي په وزر شي
دمذهب دمدرسي نه هيله نشته
چي يو چيني هم دبدر لېچور شي

۱- لره کوز

۲- سرخپړي = د جنک غالي سرپړ

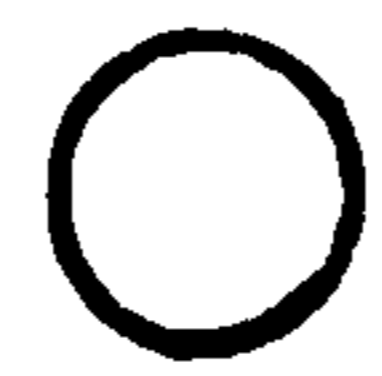
۳- تونگ = شکور

دغليم دبيريڊ او چيغني حاجت نشته

لاس ترگريو وچي پخيله سنکروال شي
 دکور قام بدخور منغي په خاناناري
 په تبغه که باتوان وي تش پيچال شي
 تانگ دکتي، ديرغل يپ دلاس وحي
 چي د چار اتلونگي توري نه اتال شي
 حلبي وارو په خيل اصل دي لالونه

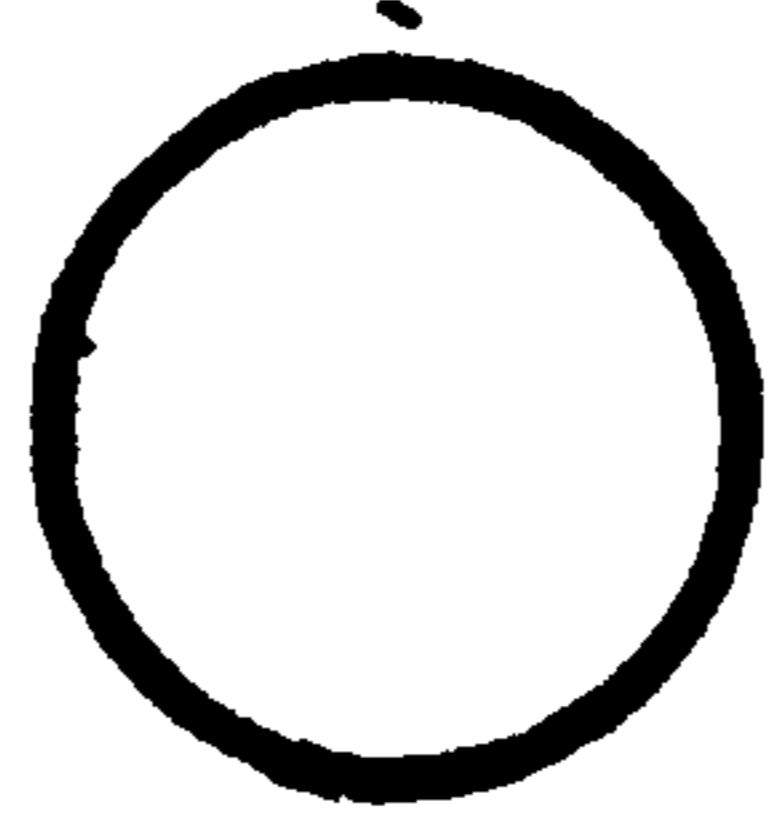
دروزلو چي شوک نه وي کوتي لال شي
 جماتونه، مدرسي او چيني دپرشول
 خوله چاهغه بانگونه د بلال شي

چي دخاوروله کالبوته
 اوده «زه يم» برسپون شي
 په اجل ياندي جل راشي
 بنيادم ولارشي تلن شي

۱- چغه = ايه ، ۲- بدخور منغي = بي اتفاقي - اروپيچ ، ۳- پيچال = د

باتورغل - غريبازه ، ۴- اتال = په طمع - په اسره - معطل - ايسار .

دژوندون دغورځنگونولوی میدان دی
چاته پوله نه سپوږمې اونه آسمان دی
دفطرت غېږه پیرانستی ده هرچیاته
بودد هرچاهم په قدر دخپل توان دی
دا په تاده جوړوې کاتې که توره
خپور چاپېره دجنګرېز واره سامان دی
نیمګرتیا کره می تهوې اړ په مت دي
مت کول د بنیاد موپور په خان دی
چې پزده د سور کووینو کسېدی دي
دهوهنی څخه کمی پدې جهان دی
د باتور لمخې دنیا ده بهله بهله
یو د خوړې، بل د لوړې وېښی خان^(۱) دی
چې سر مزی د نونبت^(۲) یې په لاس درکې
دلوی برید په ننداره دی اوس نړوان دی

۱- وېښی خان - وېږی انوونکی، ۲- نونبت - پیلات - ابتکار

چچا دٲوٲم ٲٲول رنڪونٲ

يڪمانڌ شي يڪونگ شي

لڪه غونڊي چچي چري شي

اباسين شي ٲه غور ڄنگ شي

سس مل مخونٲ يچي چچا يومخ شي

ٲهريم ٲهله خان دوران شي

ڪائنات ڪري ڊينبولانڊي

سلاڪاره ڊينردان شي

○

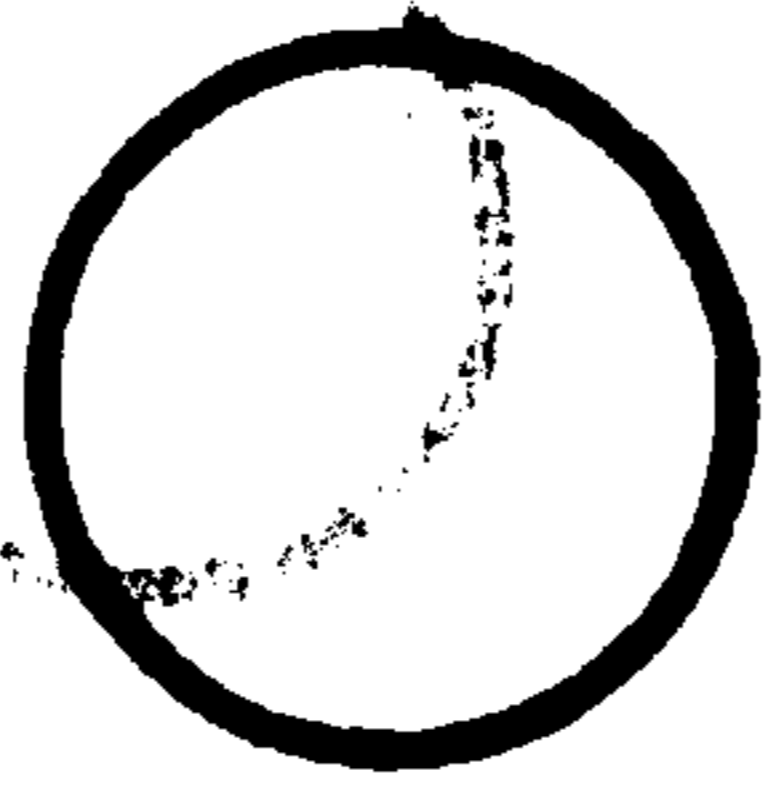
چچا ٲي ٲهريم ٲهتنه ڪي

لڪه ٲٲ ساگون سري وي

آدم زي شي سل لاري زي

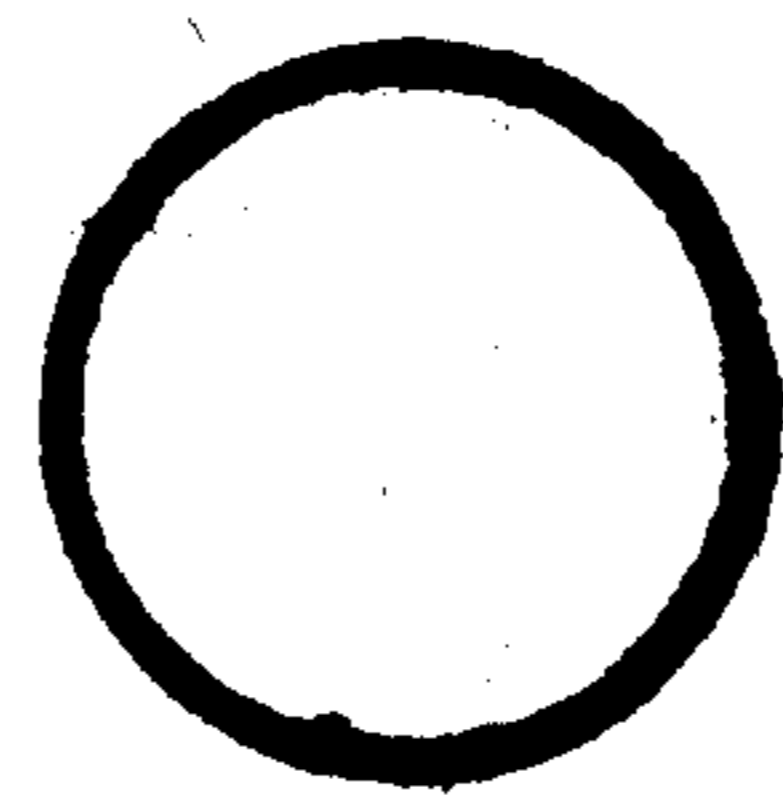
له يودره سل دري وي

○

د توريال زړې راخېژي په سوسر کې
دهردي هتچې و باسي لاري غر کې
توربر سينونه پي خپله غمازگرشي
مېړه کله پتېدي شي په لښکر کې
"ستورونيا" کرښې د خېکې کرله ماته
نځوي بيرغ د ستورون خپل دوتر کې
مرجونيا د نهنگانوله کاله نه
ملغلري را پند کړيدي خادو کې
زهرې خويه په يوماري ورپرېوخي
بله ماره پي نيولي وي نظر کې
مردکي، دارو، بتک او اور بشينه
دغه توکي دمېرونووي سنگر کې
هره ونه خپله خپله ميوه نيسي
چا موندلی دی کروسکی په کيکړې

۱- ستورونيا = (په د و ز ن د مرجونيا) د ستورونو وښکاري

زردار هغه کور کينان دي

چچا شروندي بنياد مان خوري

سره بخور په پته يې نه خوري

سبه برسپري په ميدان خوري

د بي پرسه ڪلو خلك

خه ملا، خه دوتر يان خوري

يو وري يې په شا پرو وي

بل شني لسبتي بارگيران خوري

د باطلو سراجواره ده -

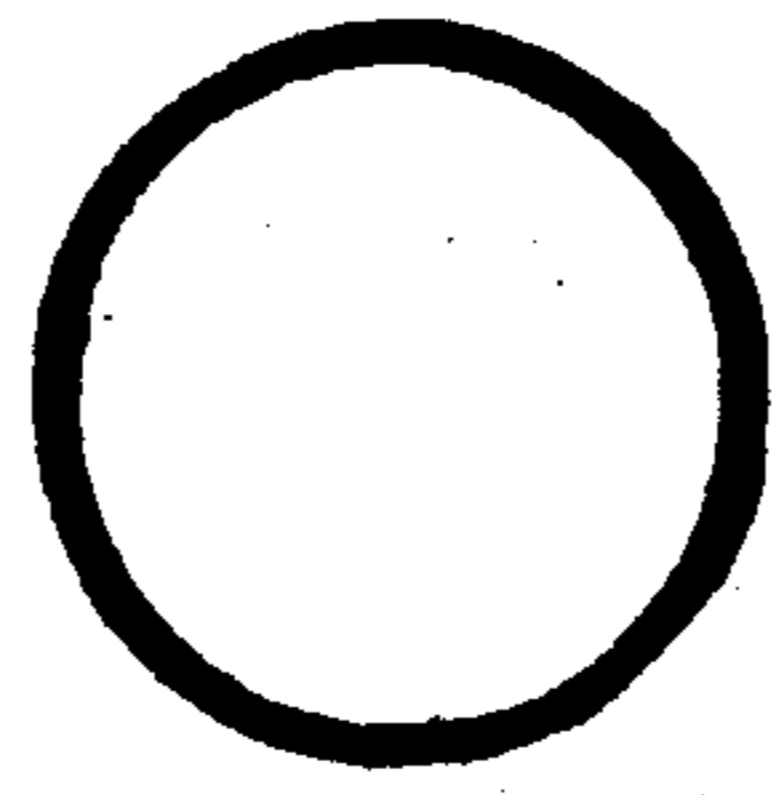
په برمت يې بي کسان خوري

سروايات را پاڅپدي

په حملو حملو قرآن خوري

د آدم په بدې ورځي

کليمان وارو خپل خان خوري

چپا پە مندە دەودە يالوئۇچى
لار پى خود كرىپا كرىپى وي
چپا پە خرخ باندى سورى شى
دەغوتور و لاشى وي
چپا لە اورخنى ونە خى
نو هغه پىرپا اومى وي
لە چپو چپا انكوچە شى
پولادى هغه سىنى وي
چپا جنكرىپ ژوندانە وي
دېرم دېپى شىلې وي
چپا دىمەت جمال يې نە وي
دەغونا ندرى كىلې وي
د باتور و هنى كورە
خە كە يوموتى بنى وي
چپا و هى دىنكسى تورى
پە هغوكە تنكسى وي
چپا شىيانى يې تاونە شى
نو هغه لىندى پىرپا وي

چې وهي د تنګسې توري

په هغو کله تنګسې وي

سپوښي، ستوري، ستور تېليني

د مېړونو برآستي وي

د سره ښکونو غورځنگونه

د تاريخ زد زريني وي

د اخلاص د شاه سوارانو

منزل لوي، لږې توبني وي

چې منگل يې د زموږ وي

د هغومارې سگې ويا

په لاسونو باندې غرونه

د مالو چيو پاغوندي وي

پروناوري سندر بايلي

ويښې سترگې پليتي وي

دوزنک تښتي کن پريانه

چې د بدر ترپيسې وي

د مېړونو لوی لاسونه

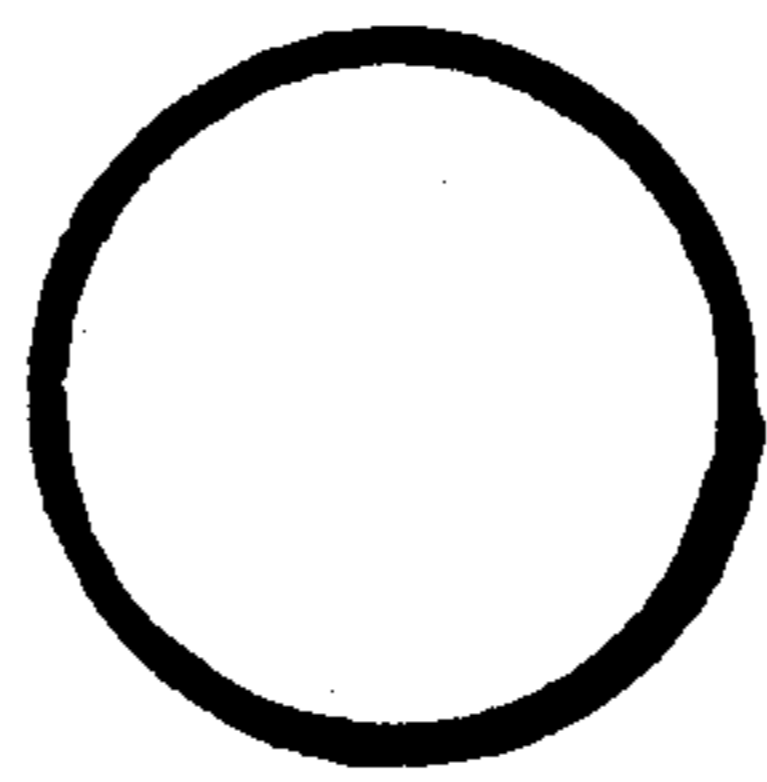
خپله توري او بلسي وي

د گيدرو په نصيب کې

د زموږ پاتې دوزنکې وي

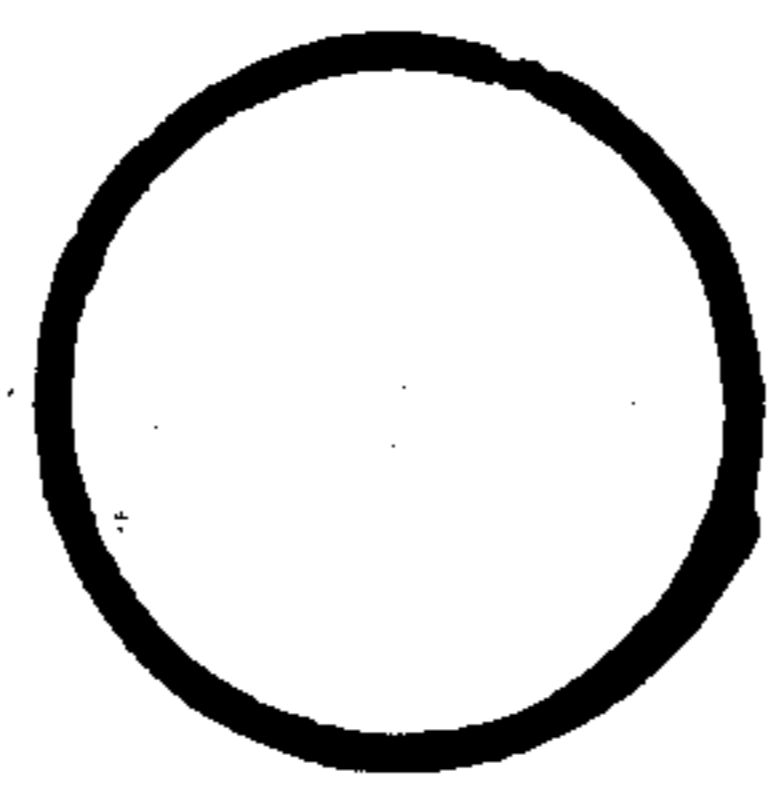
چچايې پښې وي غزولې
د هغو داکې سپرې پوي
چچ له شونده ماتې وخوري
زورې توله په موسلې وي
د مرثواکو مسلوکې
هم د مرو مرپې کيسې وي
کونې هم خان سره کونکې
چچايې خپلې پښې کړې وي
ديوسروغ دسيالی نه وي
درندو که پرکني وي

قام دې دې تورو تور بښ کړي
دغه کمال د اولسواک^۱ دی
هر د لیت خپلې د لسي ته بڼه وايي
دغه دستور د دله بازی دی
پلویان راوړه، ناحق به حق کړي
"قامي جرگه" کې سوال دلیري دی
چې "جرگه غړي" تهول شته منان وي
واړه هېواد دی ونډی ونډی دی
کاواکه درومي واکمنې د لسي
خوک پي دمخې دکاواکسي دی
د "سلا غونډه" سپېچلی لار ده
ولې هله چې د حق په تارده

-
- ۱- اولسواکی = دیوکراسی .
 - ۲- قامي جرگه = پارلیمان .
 - ۳- جرگه غړي = ممبران .
 - ۴- سلا غونډه = دشوري غونډه .

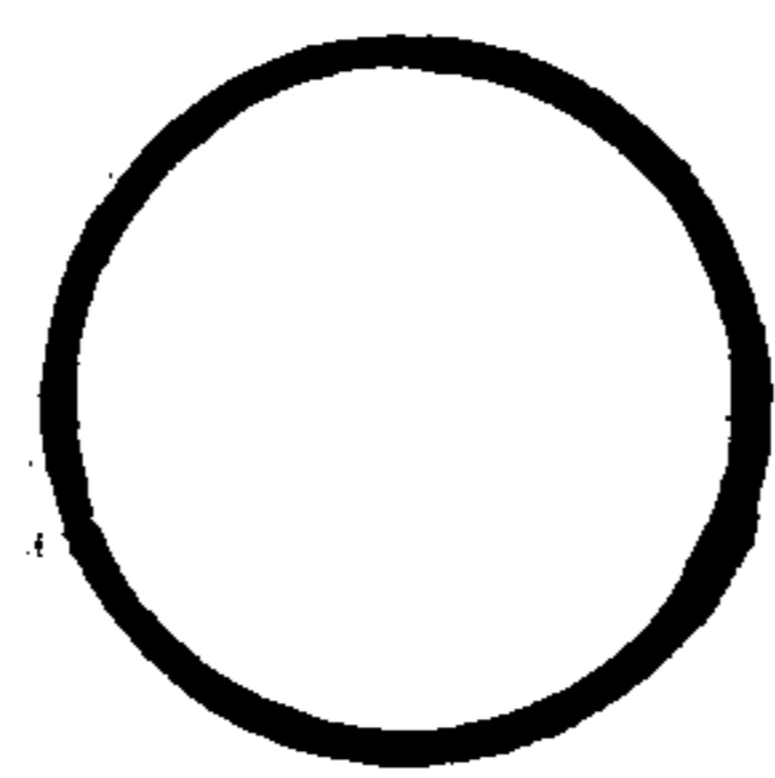

ولي هغه چي د حق په سر پي ننګ دی
 واره شروند پي دکتاب په رنگ کي رنگ دی
 چيلي نه اوښکي په سمخو، په لغمونو
 بېل توره د باطل سره په جنګ دی
 د جهان په "دنگ قامتو" سراوښکلي
 سالاري يي په نړۍ پوري قلنګ دی
 هم د علم په دنيا يي بيغ جګ دی
 هم چاپېره يي د ښه سر پيټوب دنگ دی
 هم پي کته، هم پي منځ ملازي ورکړه
 خپل پردي يي په نما تخنه باندې رنگ دی
 د زيارت خوړدو ته ناسته يي کتابه!
 ستا کور لاري ولايت د پلي رنگ دی

منکران په دليلونو منکران دی
 او ملا د بي دليل مذهب امام دی
 روښان خيال نه کافر دی، نه منونکي
 د تسپوسه گزوان يي له ناکام دی

هغه خرنک به د بل کاسه کړي دکه
 چې پي خم پخپله وچ او نسکور جام دی
 پوهگري ترې توهپوي، خي په دده
 چې ملا ورنکاره کړي کوم اسلام دی
 ليشکي له ليشکي مفکوري زېري
 خان وگور په جهان دې خور سام دی
 مذهبونه په کړي د نيسمنانو
 دشته منو خوندي گتو سام دی

خدای شروندی مال پي ميرات دی
 خېب کچه ناروا دي
 دي دېولوچې د خدای دي
 نه نرما دي او نه ستا دي
 دادلاد دوران سردی
 دوتريان چې په کړبا دي
 د هغولېچې تاوېري
 له پېرونه چې په غلا دي
 له نرما، له زمایي نه
 پساتونه په دنيا دي

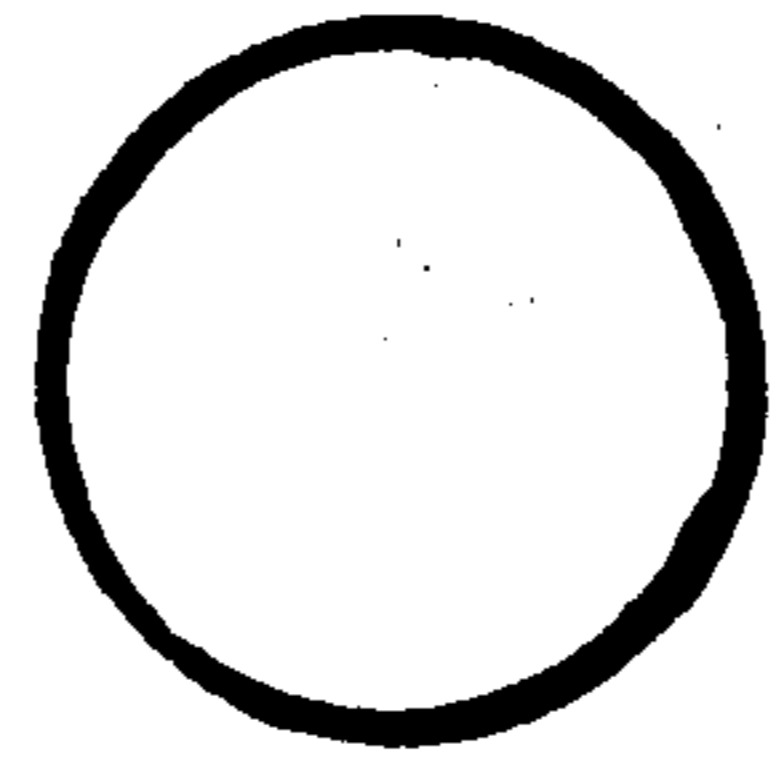
۱- خوندي = په امن - Safe ، ۲- سام = بند بنا

چې لسینن ترې لاس نیو کړي

شاه مېړونه د اِلا دی

امانت دا ولیا دی

چې له تاخني سواد دی

چې د حق او د باطل د غره راشي

د بې لارې پلار نیکه په لاره مه شي

چې تور^۱ یې د بتانو لړ ولوي

خدای دې وگوماری ته هغه مېړ شي

چې یې غل غدو له ویرې بلوسنه کړي

په مور چلو د قام وینس هغه لیمه شي

چې مرثرواکی ولسونه پرې رغېږي

که یې سل خله تويي، هغه تارخه شي

خه زرغی زرغی کوي چا قهرمان ته

که ملا و ترې، هغه توریال به ته شي

غرونه غرونه واورې هله به شي ویلي

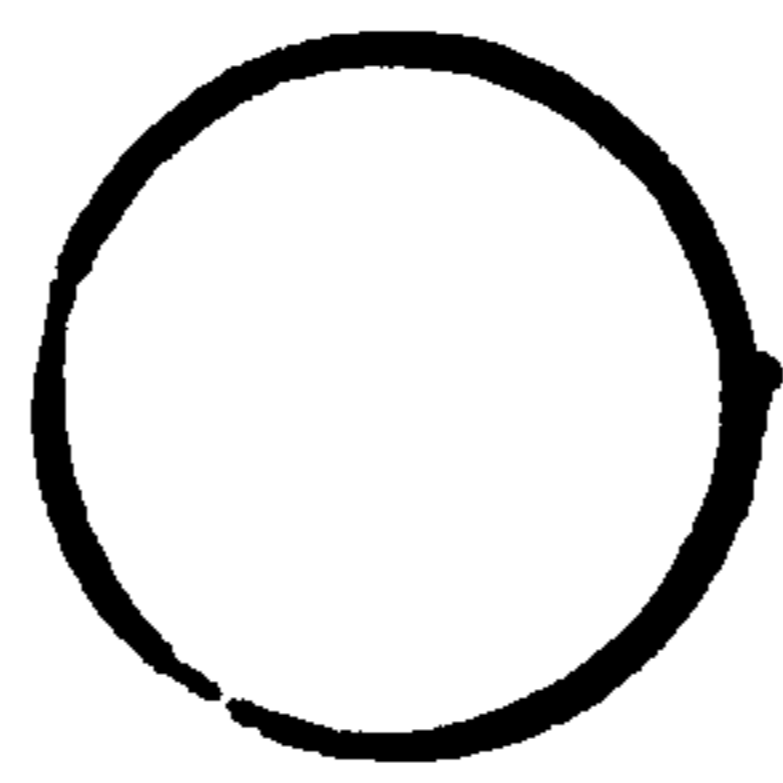
چې د نمریشان پرې سور په ایشېد شي

چې یو پلارگنی ومانخی اولس ټول

ته به هم دا ولسیاسو په ول^۲ شي

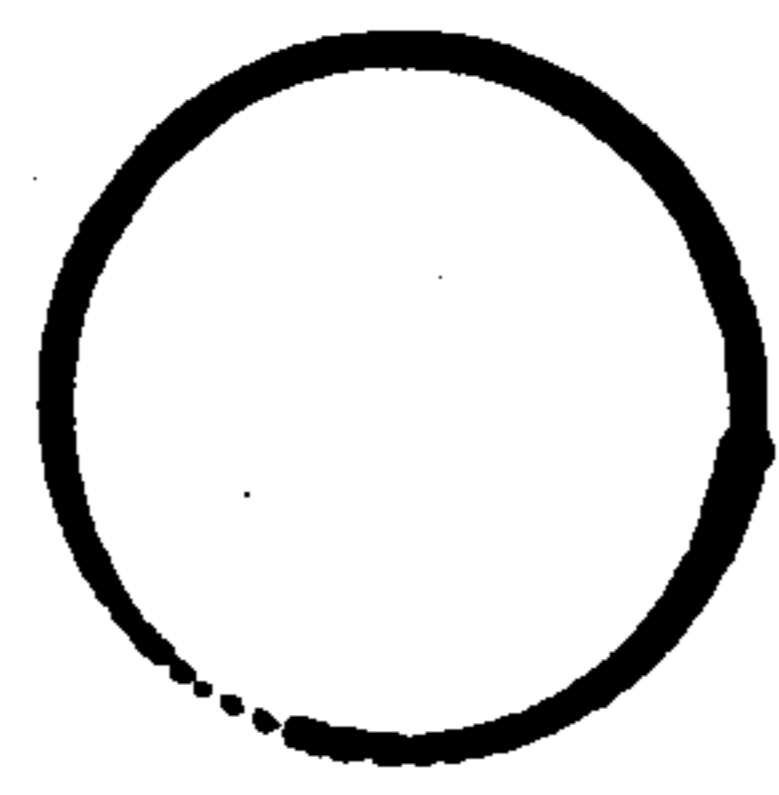
۱- تور = دستور - قانون ۲- په وله = په ډوډی - پېښه وړخ

چي راشپيل دي په راشه د آسمان پنج کره
بيا به هله د سرې په نوم باله شي

چي د کړاو تندي خوږې خوږې شول
د قام جوړشي بيا پلوشيني شوې
د سر بندي کرامت وکوره
د ازغو غېږې گلور يني شوې
د پلار خپري دي کائنات دی وارې
کاش چي دي توري بيا پلريني شوې
بامورزي خپله به راوړي ووي
که د پروکي دي مابئيني شوې
غراو واغه يې شيخ ملي ونيول
چي د زمري سترکي تندر يني شوې
د توراني لپوني کريکي سره
خانکي غرانگي سندس يني شوې
چي بيا په رحل دي کتاب وخته
ذري بي ارزه دي نمريني شوې

۱- مابيني = يوغر

ڪليمي لرو شرونديا زرو نه پڪاردي
 اور له لوتڻي په پند، ڪله پيدا ڪسپري
 په خوبزلن ڪي له بڻڪو توغرو پدو نڪو
 تر آسمان شربه ڪوونڪي اور تاند بسزي
 چي ٻانو دتني وچ، اٽيلي تراوستي شي
 په ڪرو ويزو شپيونه راتو ڪسپري
 د مذهب په گن خور لوختو لهر و
 د سره سوري د قامونونه جور پيري
 هڪ ڪلبي بويه بيرغ د محمد له
 دا په خوار و لشتكونه پورته ڪسپري

مرد يوي مذهبونه
 لار چانه شي ره سولي
 د بوذرغ انقلا بونه
 آذر نه شي راورستلي

د شروندون اوبزدي ڪسپري له
 له موجود خني پشسا به
 ڪائنا تابه چانول وي
 تر لوگينري پورچا تلل وي

○
چې په هغو شرعوننگ کړي
چې پرې کسړې وي وختونو
گویا خان لره توزینز کړي
د کورونو، کفنونو

○
د باطل سر په جنګ کې
نه نیم سول شته نه سر شته
د خلیل مټ دې تود اوسه
د آذر چې بت کړه شته

○
درند و عقید و بناړ کې
انقلاب رابرسېرن شي
د زړو خدايا نومخ چې
ولسات ته کرغېرن شي

○
بتان شي د حکمې تې
بتکورونه رانسکور شي
چې د زړونو په ورشو کې
حق زرغونه شي، سمسور شي

○

○

خيلان چي له تولى سني
د خدايانو وهر گول كړي
نولو مري د دې خدايانو
خدايي وړيوچ گول كړي

○

كليمان د فرعونانو
پاچايي هله غوزار كړي
چې بي لاري ولسات ټول
د دليل په زور په لار كړي

○

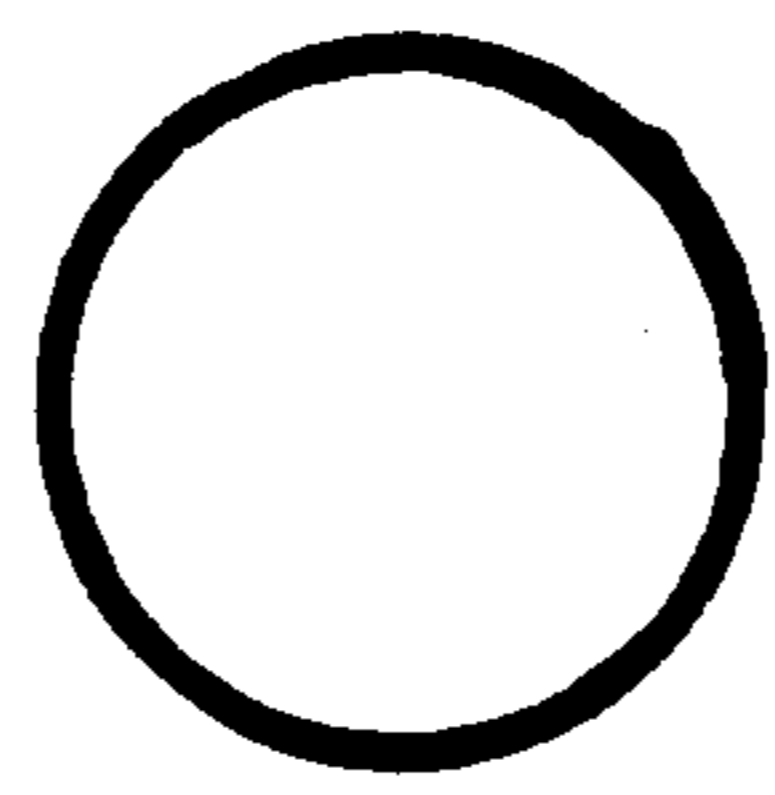
د كلیم د درني پرگني
خلفي ويا واره زبرگي
هم بي كته ، هم بخښنه
هم بي متا ويا هم بي سترگي

○

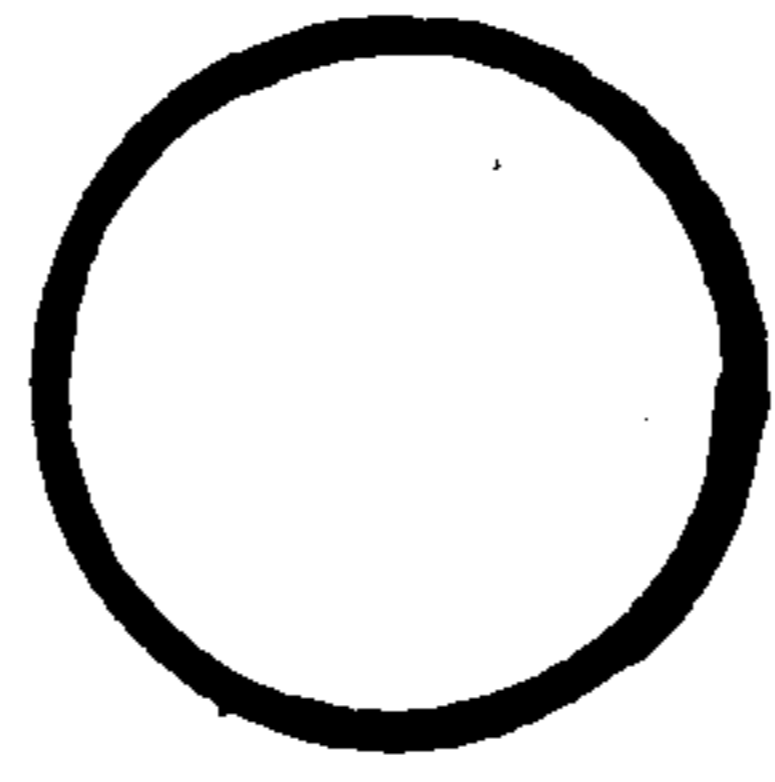
چې دوخت اړي كړي كې
چاي تينگ لكه د غرو
د خپل پوخ "زه يم" په مړينه
دهه پرگنوسر و

○

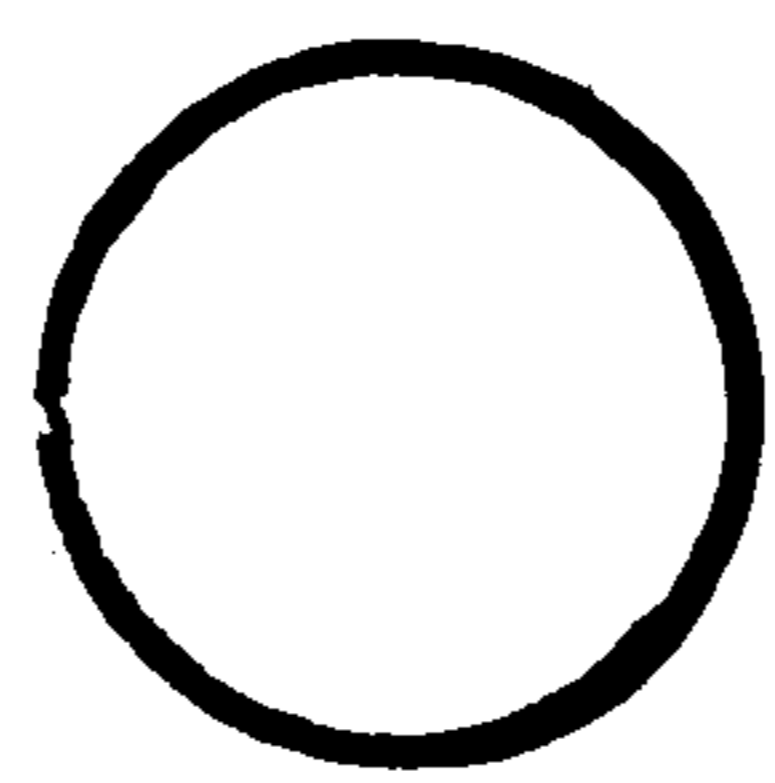
۱- پرگي = پرگني .

اوسې تش د عقل اند پښنوسره
خې په تياره لار او راوړاوسره
عقل که سقراط دی، بريالی نه شو
گريوی په لاس د پر شوکشاوسره
ستونځو د ژوندون له بزمه پړیستل
دل بي چې سپونډی ستوری کرل پښوړا
لا تراوسه لري له خپل دکه بي
لاري کله مارکس، کله روسوسره
کله په یوې کله په بله خې
درومي دي نیلي د بړيوکوسره
وينې اوسنکې وچې شي لنبي کښني
عقل چې بلد شي الله هوسره
ارشه دکعبې درشله ونيسه
مل شه ای خيروکه کلیم زوسره

آدمري له مرئيتوب حني آزاد کا
 د'ماکان لبشر' سبق ورياد کا
 چي دبل دخول و بزم تي رانختي
 دهغو ما نهو کپر کچو خور بنياد کا
 د آذر دبت خاني لپولو ورستو
 شري وړه! ورځه کور د خدای آباد کا
 چي صبا په غرقېدوشي کليمه واپي
 د دوران فرعونه! تن دې خدای راياد کا
 په لوخړو کلي پتا، په وينو پو دى
 دکوچني فکر سالار دې څه فساد کا
 د مري په حای خستن چي زور نيسي
 د عمر انصاف به غل عقوبت ساد کا

له کړپوانه د فطرت پي چي لاس وبنکه
 هغه قام به زړه غاړه کيند کچلول کا
 لا الاچي پي توره شي د تهلوني
 هغي ډب به يرغلونه د منگول کا

«(ماکان لبشران يوتيه الله الكتاب... ثم يقولو للناس كونوا عبادا لى...)

حق باطل تور ٻا تور ٻا تور ٻنن دي تل راغلي

حق به نه وي چي باطل سر نه يم سول کا

ٻه پر قامونونہ دي غوندي او بو وري

ٻه سين غار له بار کير خوشي پر زول کا

هر سپدلي په خيل «زه يم» شاه مپرونه

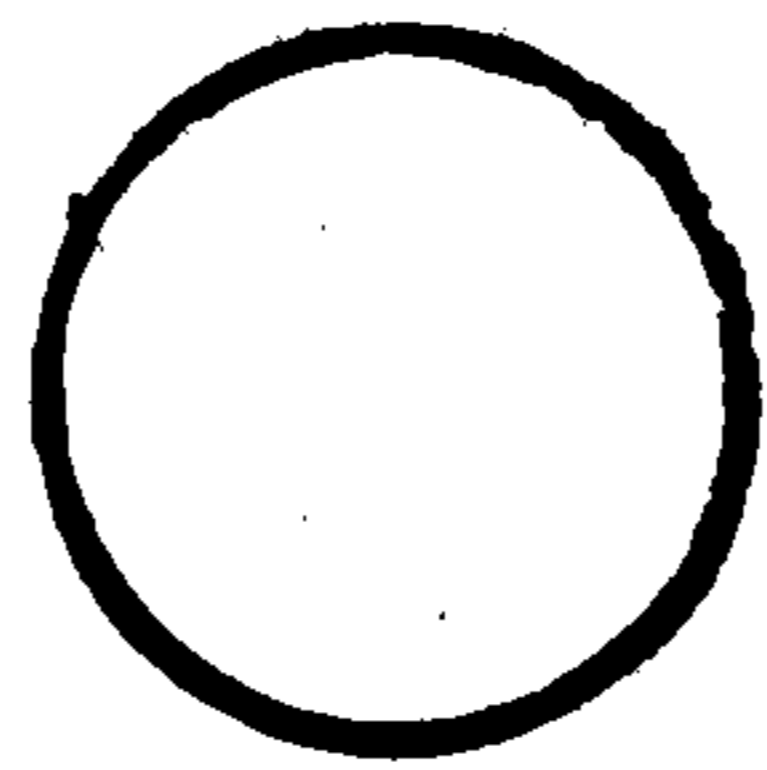
با چاهي زرغون د خاوروله کنډول کا

دا کاڻي يوازي تپرو خلقونه کري

خلق اوس هم پڙوندون لونه بنجول کا

د دي کلي خلق ټول سر پيخواره دي

په پودو فصلونو بلوسي خيل ته شپول کا

چي خانکري سود پسې پي شي وکري

په ټولنه کي سوراوړ په غرغنده وشي

دشته منوشته مني چي خمار وکري

انقلاب دنيسمنا په راتلوشي

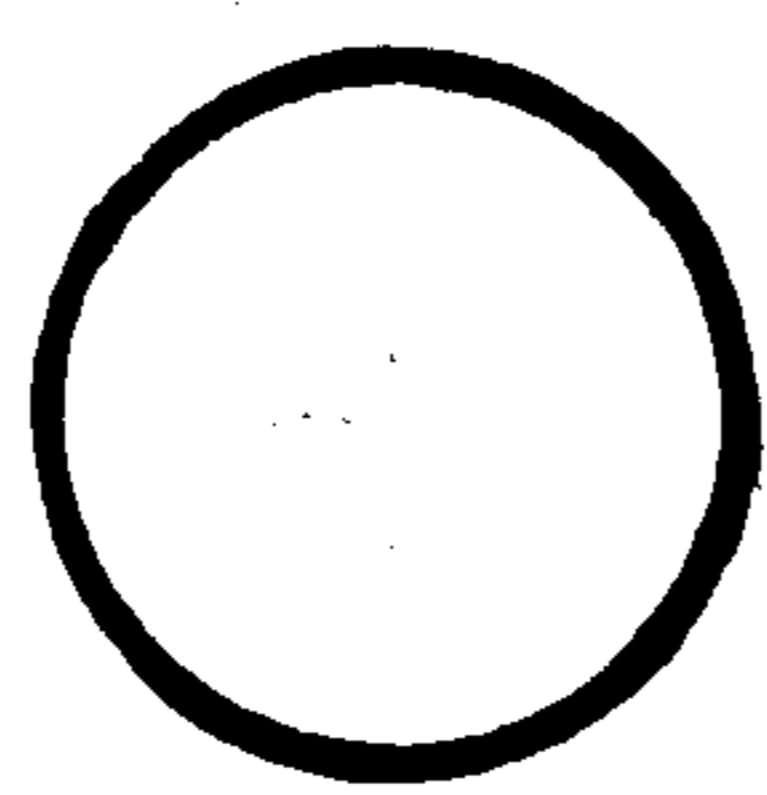
چي بي وس دي دوسدارود سيالي شي

د زرداره تيپي دا کله پيرنوشي

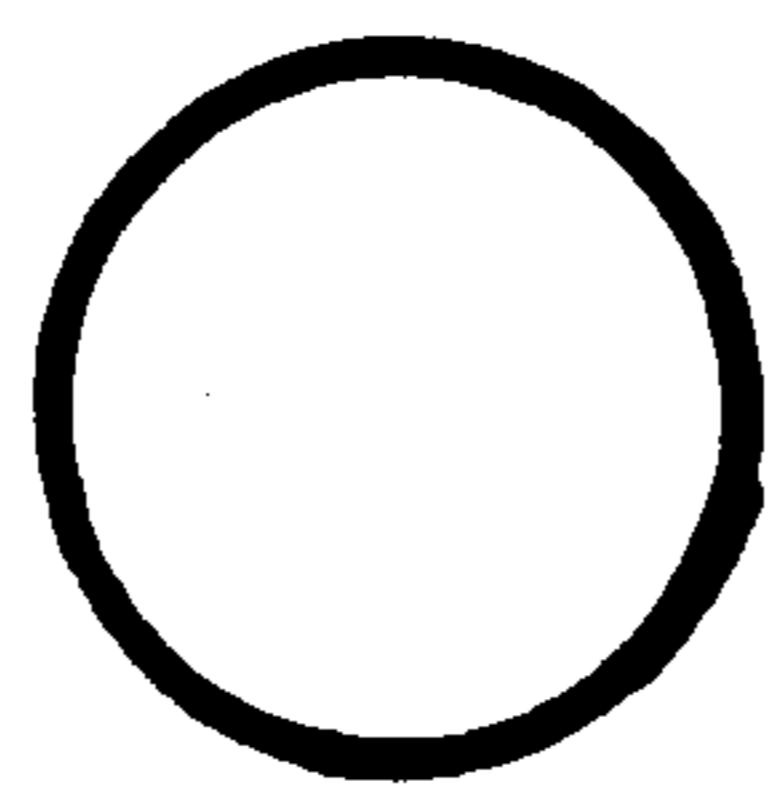
دوتريان دلونگر غمونه نه خوري

له لپوه کله زړه سوي دشپنکوشي

زرداري د پردو وینولوی اغیردی
اغیرلی عقوبت په چاود پدوشی
الاچی داو بننتون د قل العفو؟
دوترونه چی ورو ورو په مکهدوشی
هغه کارچی کلیمانوته اتال دی
هغه کله له مارکس اوله روسوشی

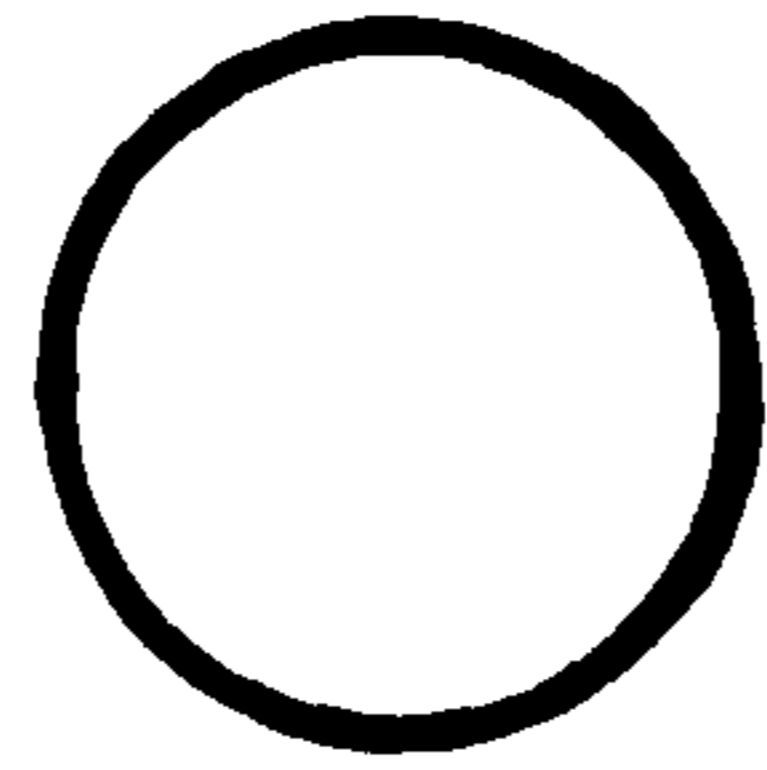

له دستورد باتورانو چی بی دک دی
خود په جاله کی پیدا پی منگیروک دی
چی پی شروند د خدائی لاری په لاری
هغی سیال دی، هم بزین، هم خیل وک دی
دمپرونو لاری آسمانی لاره
منغروته لاری تل د دوپرک دی
له ساده ایمانه خار پی فلسفی شه
خستنان چی دلروکی دبتک دی
شپنکی گوره غرضونو شرمخان کرل
په برمت ارم په غوینو دکندهک دی
دننگیال وارہ کارونه، هلی خلی
دنسمنو، بی اسر و په کومک دی

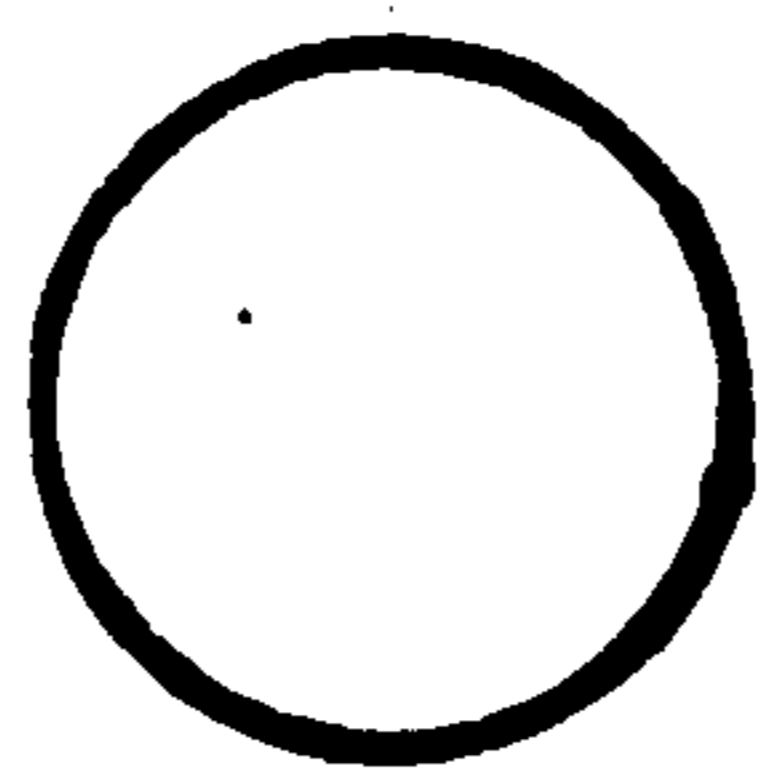

تورخنکلی پری بری راولی نه شی
چی دبدر، دحنین توری تر ملا دی
الاجی غوندې دانه راورې یوځای له
شاه حلی له شاه حموکه شاهه شا دی
ننگیالی دسرزهوکی دتورسرو
ننگیالی جگې شملې داو لیا دی
فرعونان پی چی په مکرکوت بنکارکری
زرکول پی بیا کارونه د موسی دی
یو کتاب وچی امت پری ټول راتول وو
یو کتاب دی، اولر^۲وه دوه اویا دی
هر دلیت^۳ دخپلی دلی دونه^۴ی وایی
اوامی خلق حریان، چرتی رستیا دی!

-
- ۱- تورخنکلی = چی تور خنکل لری دباطل خواکونه .
 - ۲- لر وه = گوندونه - دلی .
 - ۳- دلیت = د دلی غری .
 - ۴- دوزی = ثنا - صفت .

د نرابزې تنگسې کرښې کې
 شونډانه کله خائېږي
 شونډ غز پېږي، اوچتېږي
 نرابزه خوږي او سمسو پېږي
 د زازې وجود د خیر دی
 چې پېږي «زه يم» شېراز پېږي
 د وجود دنیا تاغیر خوږي
 «زه يم» کله تاغیر پېږي
 د خښتن په لیکه «زه يم»
 خپل قامت وټه رس پېږي
 د زابزې خاندوره شي هرنگه
 «زه يم» هرکله پائېږي

ډله د خدای ماتي خوږې نه شي
 خوږکې چې ترې پرانستلی نه شي
 توره به ستاد موزیکي توره وي
 دمېره توره پخېدلی نه شي

نرابزه = (لکه او نرابزه) ماده - چې زین ول کوي - Matter

دگیدر برنجی دی هر چا و خوری

دز سوي برنجی شوکُ خورهای نه شي

که بت خانہ د پلار نيکه ده نوهم

خليلان غلي کينا ستلی نه شي

چې بیغ د اهور پي پي

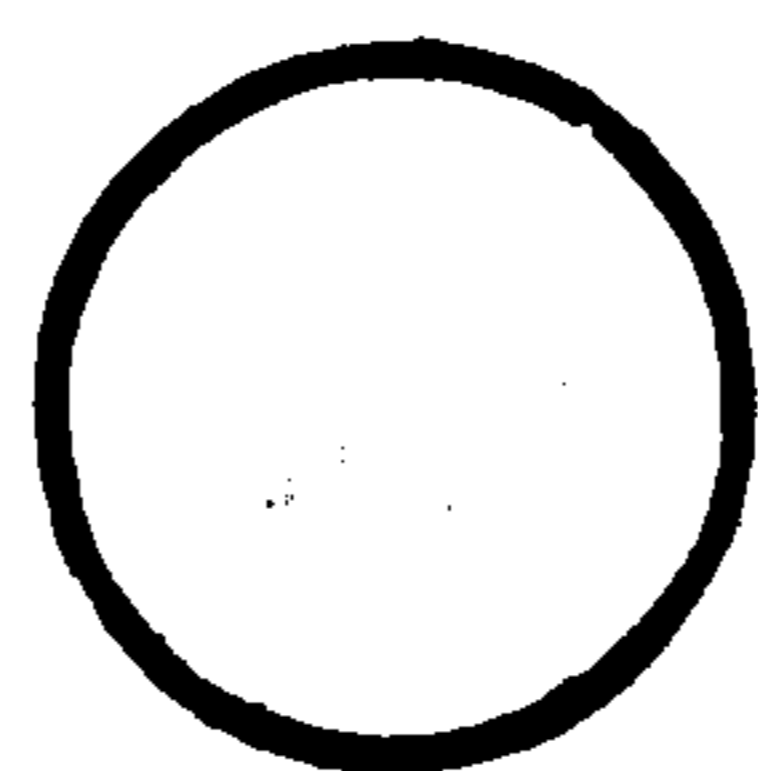
شوکُ په سنگري ودرختلی نه شي

زمانه هر خور که غکې و لاره

له کليمانو مخکې تللی نه شي

دغیر قامونو دکت پيني ته ناسته

تا عزت داره شوکُ گنلی نه شي

دخيگو نو خاوندان چې اړ وپېچ شي

ر سوي به شوکُ جاله وايه چو درته

خاني سو دچې مدعا شي دو گرو

بيا شوکُ اړوي بلرونه پودي ورته

په نر نارکې تسپې وپييلي خلقو

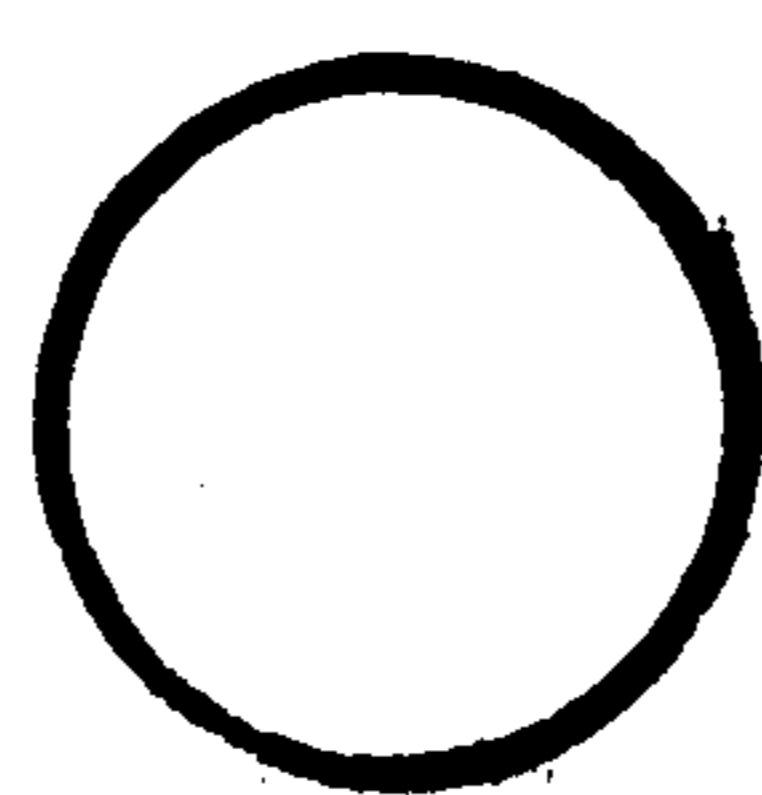
يو مخيزې مسلمان چې لار شي چورته!

د خليل نوم د ثواب دپاره اخلي

شروندانه دې ټول نارې وهی آذر ته

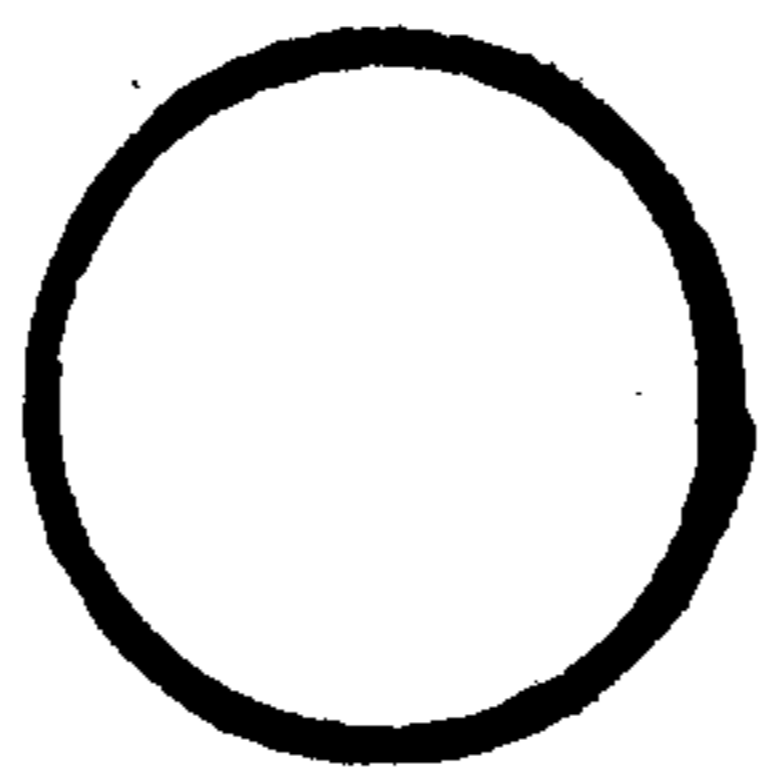
دخيگ و شنان

خدای دې توان د مهنه یات د شاخو کړي
چې په نړه ور کېوتی د یالوی غسرته
د کلیم د پری خلاق هم هغه دی
نیمگرتیاوې چې د خدای رسوې سرته

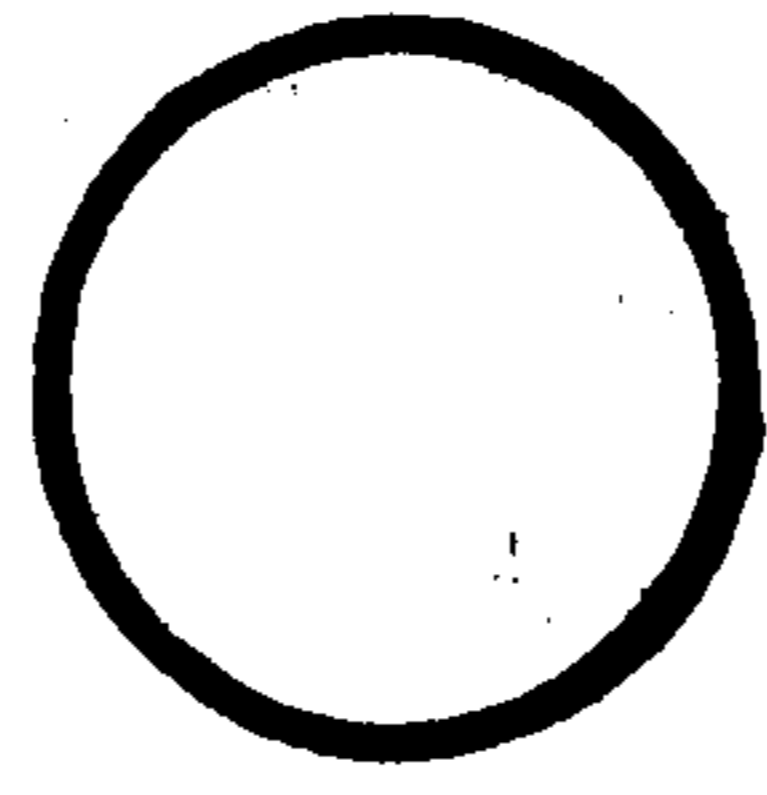
بیا پینار د محمد^(ص) په وینو جب دی
د طائف خلقو دی تیری بیا ورولی
دا جنده ی د کلیمې چې چرتی سړی
دا د بدر له میدان راغلی ستسوپی
د کعبې په توره کتبه لوظ کوونکو
د سرو نوپه بازو غاری خالصوپی
صدقه د وینو سرو د پتیا لوده
چې نن قام د خپلواکی خبری کوپی
د مسور فصل رسته پیمان کبری
د تش توری پیمانې کله چاکوپی
سندرې خیری غوڅ کا خپلی غیوپی
که او به د الکه و ورځی ختوپی
ساقی خم ته د شا کاسه سره ناست دی
خوکه سترگی لپونو بیا وغروپی

۱- ختولی، چې د ختو له وډکې وي.

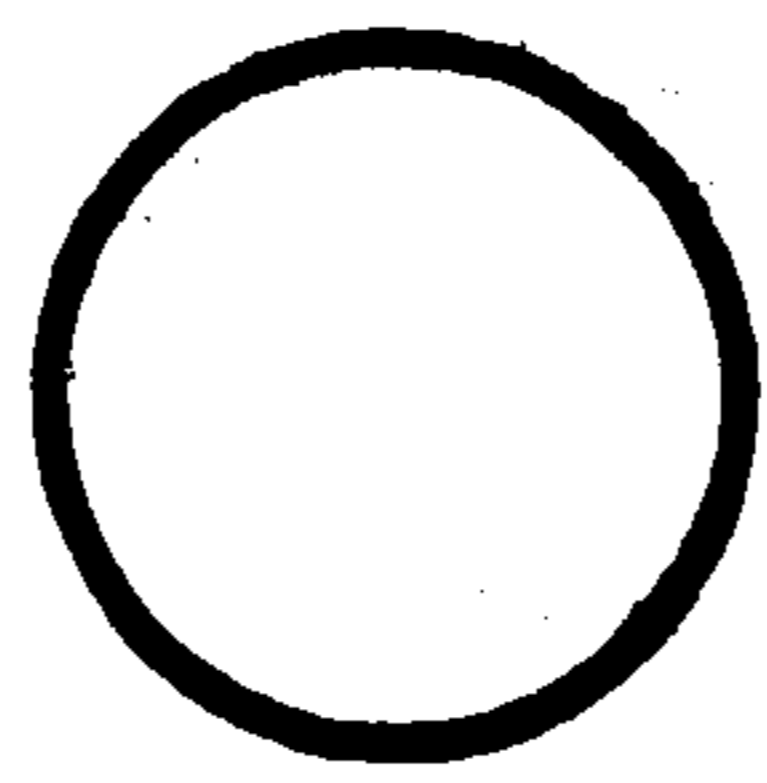

پڅه مه شه د توريال دمردی توره
دمنکرو لا ولاړدی سنگرونه
د شروندی مفکورې خپله دومره خټاکوي
بې لښکرو کړي رالاندې هېوادونه
انقلاب دکليمې راغلي نه دی
حې راجي بوربورکي انقلابونه
يو بيرغ د محمد^ص به تل رپاندي وي
نور دخيلی دی باد وړي بيرغونه
هم پورنگ دکليمانو پوخ تلن دی
راژېري نور اومه اوپه رنگونه
سرچينه يې چي شي وچه، دنده او شي
په غرمبا روان اكاو^۱ اكاو سيندونه
د تاريخ په اوږدې پلني هديره کي
بې له شناختي دي پراته دېر اولسونه

-
- ۱- مفکوره = نظريه - فلسفه، ۲- خټاک = زور - قدرت،
 - ۳- دخيلی = ټول - سراسر، ۴- اكاو = بودم - دک،
 - ۵- شناختی = خازي

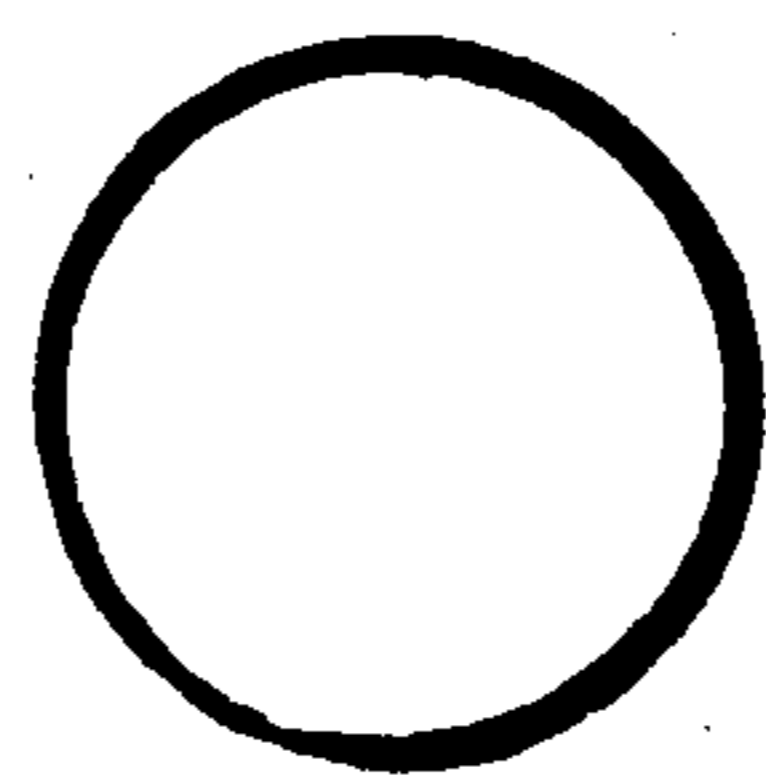
دهغو قامونو بڼه د بڼې شي
 چې ليندي يې دخلو شړونې پرکې شي
 چې يې گډې مفکورې او هلې نه وي
 دهغو دخپلو کلي کوزې جنله چې شي
 را سمني د مشرانو چې يې نه وي
 بڼې درنې پکې پلرني يې بڼې بڼې شي
 لاشه توري بنيادم تشې کاتي شي
 چې په برخه يې بې ژونده عقيدې شي
 د شادو غونډې پيښې کړې د قامونو
 چې يې جس د نوښتونو بڼې بڼې شي
 چم په چم دی له خاورينې ډيوې کرځه
 له ډيوې نه عقوبت بلې ډيوې شي

کچ شوملې سره پيل بېل کړي
 زه مانده د شروند شاريل کړي
 دمېره لاره يې وه وي
 چې خه کاندي هغه تل کړي

۱- بڼه، رنگ، ۲- بڼې بڼې، ريښې ريښې، ۳- شوملې، تروې، شلوميې.

چچي په لار د شهزاده شي
 هغه دوه ژبي ساتل کړي
 په فرعون کاندې نسکوره
 چچي دستور د کلیم خپل کړي
 دوه يونيم په نيزه وړي
 که آسونه د پرتې حل کړي
 د بڼې وړخې په تکل کې
 خلق توري هم کال کړي
 د کالاکوترو ته کوره
 چچي په نرسي غيل کړي

د باتورانو نوغی دی خورک
 د رته دي پاتي تش پيخالونه
 دلته موداره خندوي لاس کې
 تش تپوسان پرې کوي سودونه
 د چتو بنکاري دوکزي نه کړي
 هونايي کرخي نيسي با زونه

۱- شهزاده = د کياولي د کتاب نوم، ۲- نوغی = اصل - نوغی خورول - بېخ
 وړکول، ۳- دلته، غوښه - طعمه، ۴- سود = مينه

چې پرې اړې وي د باقورانو

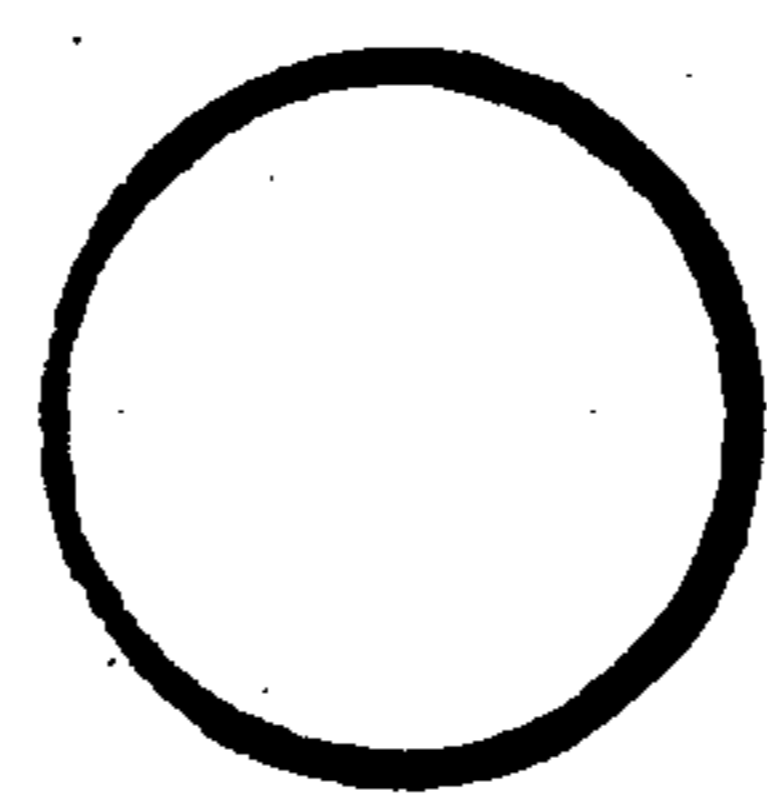
نه بنکاري هغه دنگ نښتروڼه

له خدای اگاه شول او نه له خانه

طالبان وايي کوم کتابونه؟

غرابين زنگ شه، اوتوري پخې

پاتې ملا دی، يايې بانگونه

وگري کور په غورنو وپرنو

نمري له يوبل راشو کول کري

کارونه وارو دلاس بري دي

خوک شي سکوندي او خوک سکوندي کري

دشته منانو دینکان راپنه دي

د نېسمانو وندي ویشل کري

يو پښور هم خپل نوغی نه خوري

آدم لکيادی آدم خورهل کري

خوک په خمچو پسي رانده شول

خوک په اوبز مکوکي شوندي وهل کري

۱- خمچي = دنرو جوارو دودې - خوار خواره، ۲- اوبز مک = غوره زېره خوراکه - شاهي

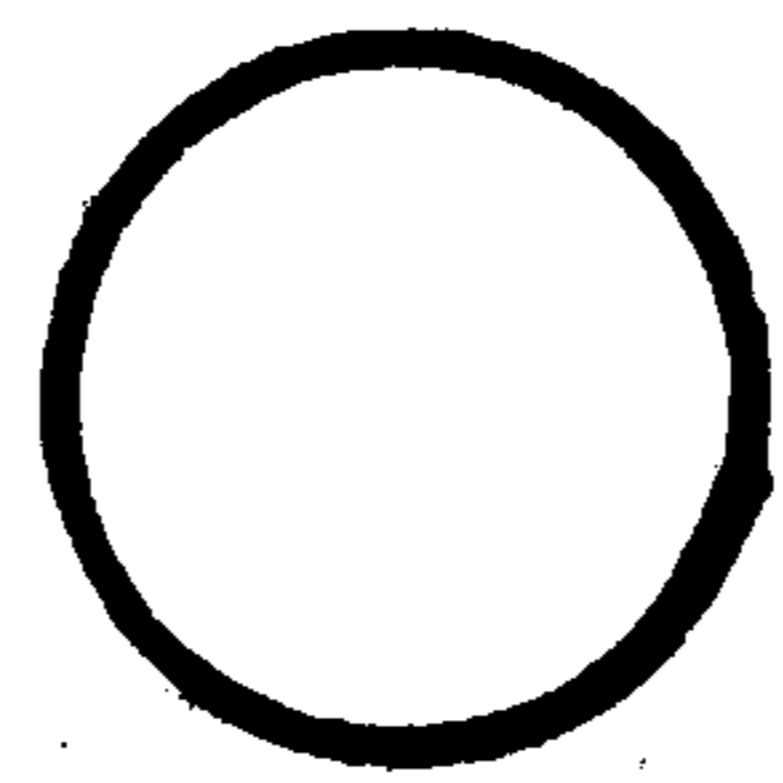
خواره، ۳- شوندي وهل = لکه خاروي چې په کيا په تشه خوله ووهي، ولې خوري يې نه.

د قبر حای د لولن کړنشته

حکمک وال حکمکې را انغارل کړي

د ورهتو غوښو د دوزې خپشې

خالق آخر به منخ ته کېدل کړي

د حکمکې منخ چې په بله واړي

دا انقلاب دی، هم دا پکار دی

چې سپوراو پلي سره یو سیال کړي

هغه ریښتیني کاروان سا لادی

وارته دې خوله زرغی زرغی کړي

نن را اوچت شه هم نن دې واړي

مېړه د عقل، غوښې د ښکار خوري

د عقله پلي پخپله ښکار دی

هرسې حانته ترخزه تو بزي

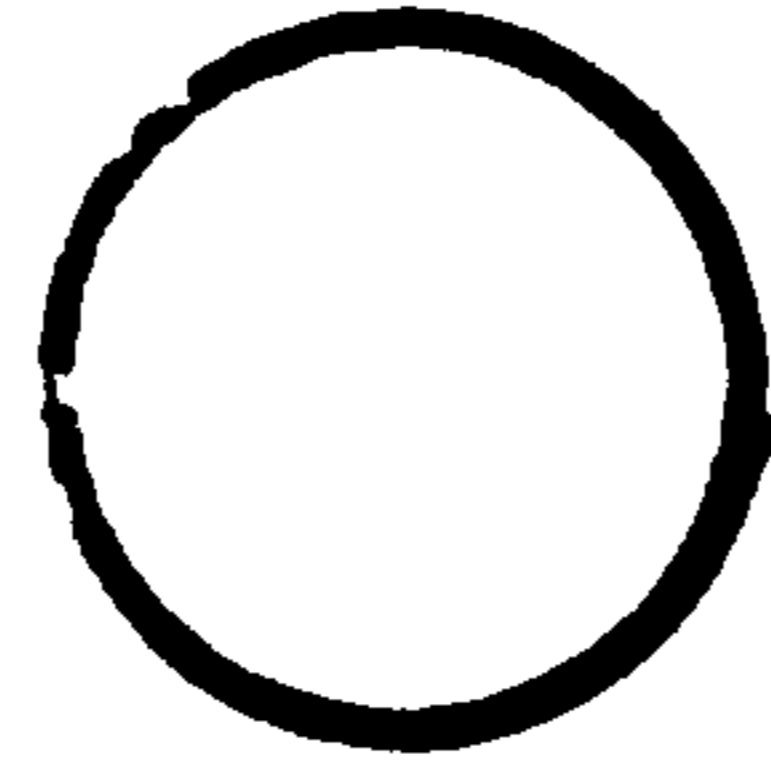
یو شو ماړه دی، نور ولس خوار دی

کلیمه وایي په شرنګ یې نه دی

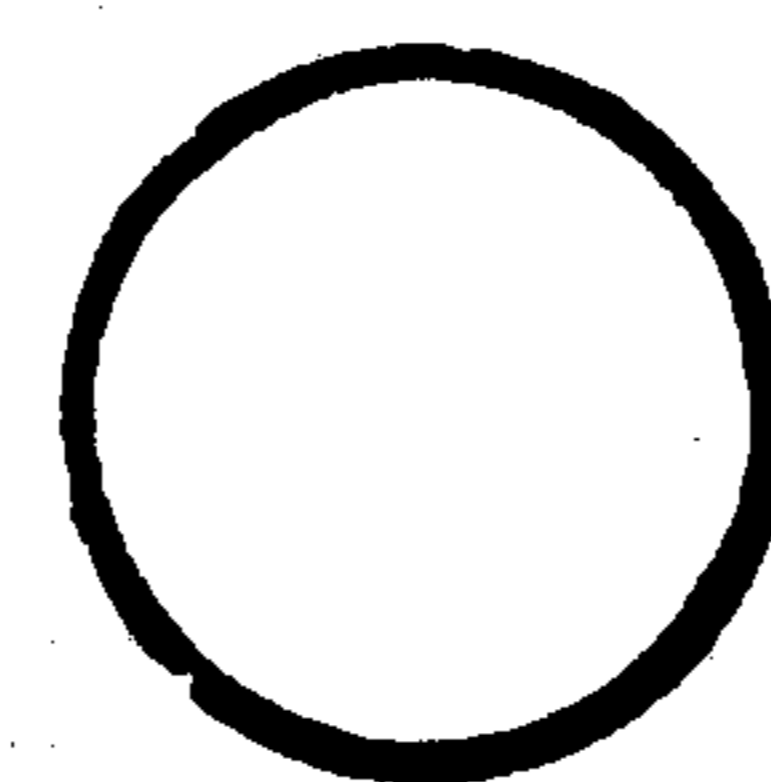
یو سړ او بل سر عالم یې لاری

د ننه په تن کې زړې زرغون کا

بهر بیا کوره خه رنگ بهسار دی

ٿرونڊانه ڪله پلٽون ڪله گهونڊي
 ڪله مل شه دٿولي ڪله بئيل
 ڪه ڊي زور دنهاني بدلولو نه وي
 ددوران کوخري خوره لوشه بدل
 درناوي اوسپکاري په جسواردي
 ستا په لاس ده که گني اوسي که نل
 نشه توره گوري لار دگتني نه ده
 تورياليه! چي خونہ شولي حق مل
 ساد، هغه چي په خولوي دندي خوري
 تيار خوردي دهمه ولسي سا غل
 ديکونکو گول پاک وي تل له ويري
 درغلان اودورنگان وي په زلسزل
 ته ويه وي چي کوچي ماهيون بارکي
 اوس وهي به بي دايل بند شمال اور بل

حقتولني حني پرته هر نظام کي
 بنيادم له خپله حايه راغورن پوري

دڪوري دسري ٻٽوڪري دپاره

آدم زويي بل آدم وٽه ٿيٽي پري

يوشته من دي چي ٽولنه کي ٽولوڪ دي

نپسنان خو پرجع شوي تل اوس پري

دنا چاروڪت باندي ڪهوي باندي

دچار منوڪتوي بي گتي پخ پري

دبي وسو دخولو پي تر موخا شڪو

دوسدارو ماڻهي رنگ، خبي ڊڪ پري

درناوي چي پي مورڙي يا پي دوتروي

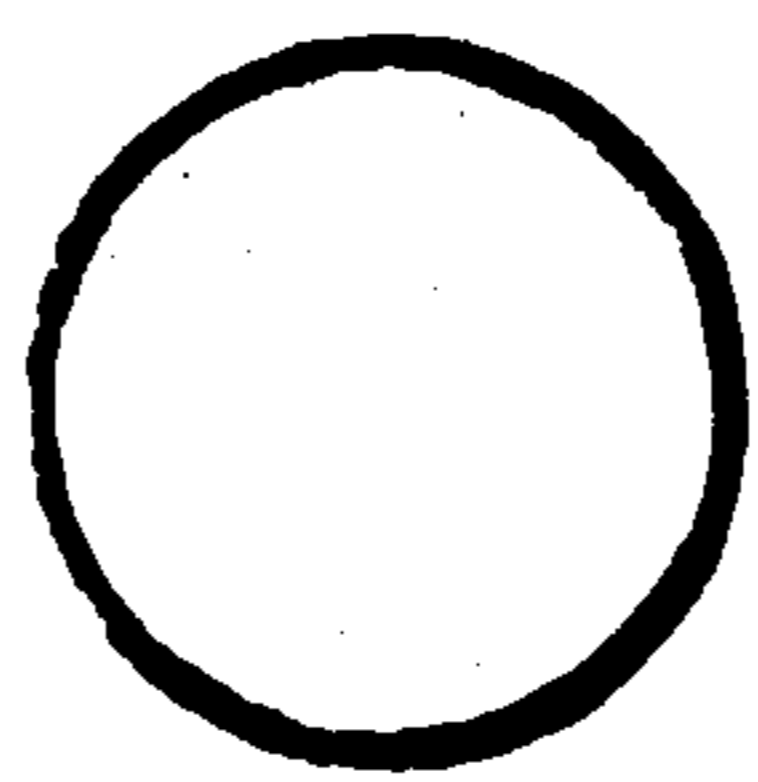
لوانگر به پي گنجيڪه خود ارز پري

بي اسري آسمان ته غوندي غوندي اري

په ظالم چي به لاکله نسڪور پري

په زوخره به بي غرونه شي ٽول ويلى

په لرمون دڄمڪي داسي اور ختڪ پري

بي ٽولني ٿرون دون شه دي؟ شنه پسرلي دي

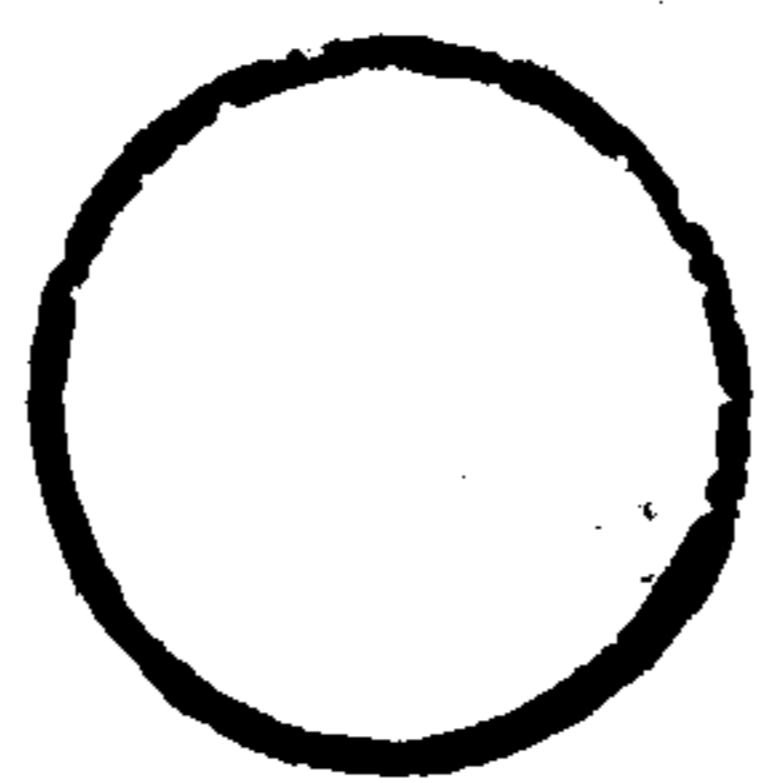
بي ٽولني بنيادم شه دي؟ نه شي دي

ٽولنيزه ٿوند سمسور دسري جس کا

دٽولني مدعا وارو سسري دي

۱- موري = پانگه،

په ټولنه ريزيكي لسوي قهرمان شي
 بې ټولني قهرمان هم ليشتي دي
 چې ټولنه دي ادا م په كلیمه وي
 هله وايه چې خپلواک د آدم زي دي
 د ټولني سره مل ، د خان خانان شه
 چې ستا «زه يم» د شروندون خانگري شي دي
 چې ټولنه يې باره دارټيا ناخلي
 هر بنجمنی خپل چاروکی هندوکی دي
 کلیمه وارې نري يوه کورمه کري
 ديوې کورمې خوتل يوانگری دي

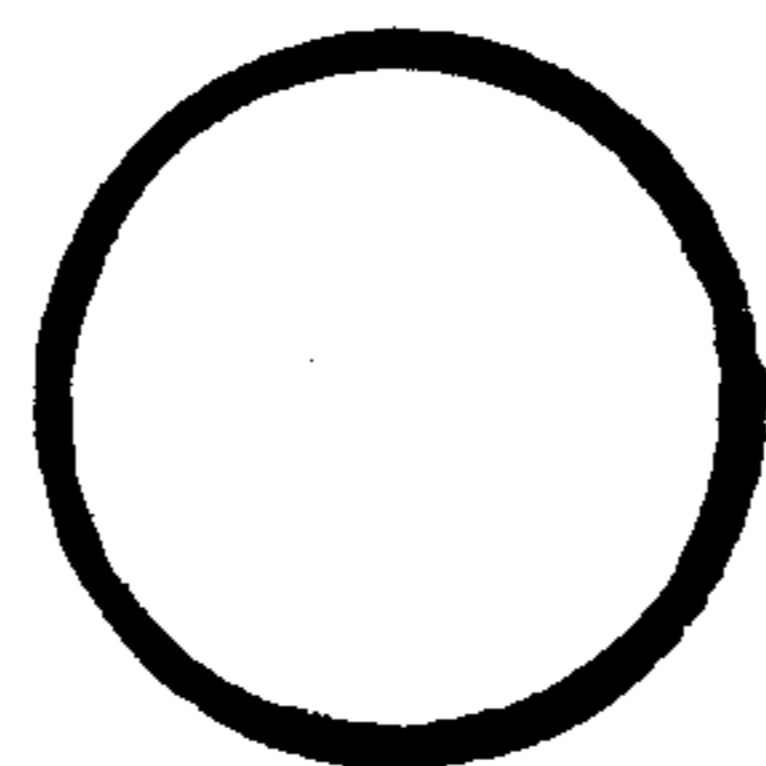
د ازغوله ويخه سترگې را ټوک پري
 د پسرلو لاره د غنوپه چا په وي
 د نمرود د خرخشو به خروير پري
 سرې لنبي د خليا نو خورا که وي
 سامري د زرو نو پت غلونه را نيسي
 د منو پيت پرک هم په تيچه وي
 شرق نا تاريې دوختونونيمه خوا کري
 انقلاب چې يې په نيمه کلیمه وي

۱- باره = پيپتي ، ۲۰- اړتيا = ضرورت - نيگرتيا - کرمه .

ارگجه چي نظامونه دنري دي
ولسونه خون خود يپ ارگجه وي

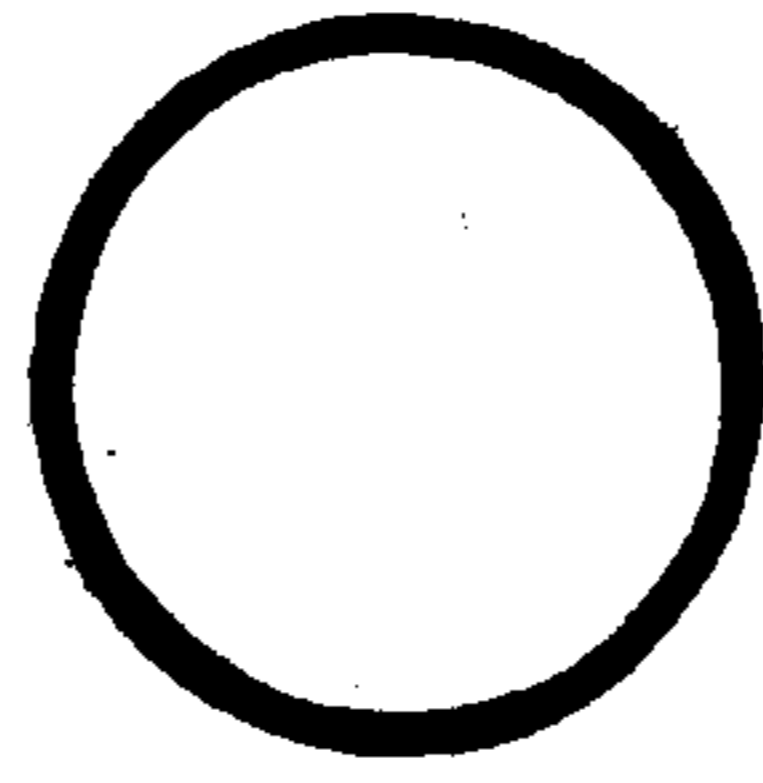
دشندي تخمه هكونكي عقوبت وي برخه شسندره
خپزي خه كړي اچي نه موي خوك يي ويزي له درست ونډه

چي دمال او شروندانه دواړه نركات شي
سرلويي به دي هله په ولسات شي
چي نېستي دنسمنانو نه غوڅېږي
اور دي پورې په داهسي خير خيرات شي
ولسونه په مېرو نو شروندي اوسسي
چي مېرونه په نيش كې، خود ميرات شي
شريت چي په اندول دخپل وخت نه وي
عقيدي واړه دكتي لات منات شي
د شروندون پانې په خپلي سكي كېږي
هغه ورك دي اچي پوري يي په ميرات شي^(۳)
چي يي منډه نه له دين نه له سادينه
د شروندون خوا بزه په داسي ولس قات شي

۱- اندول = توله، ۲- سكه = سرمايه - راس المال، ۳- ميرات = Grace - لزه وريخبنه.

دهغي اوني ملا ماتہ عقوبت شي
چي پي بار له خيله توانه خني نريات شي

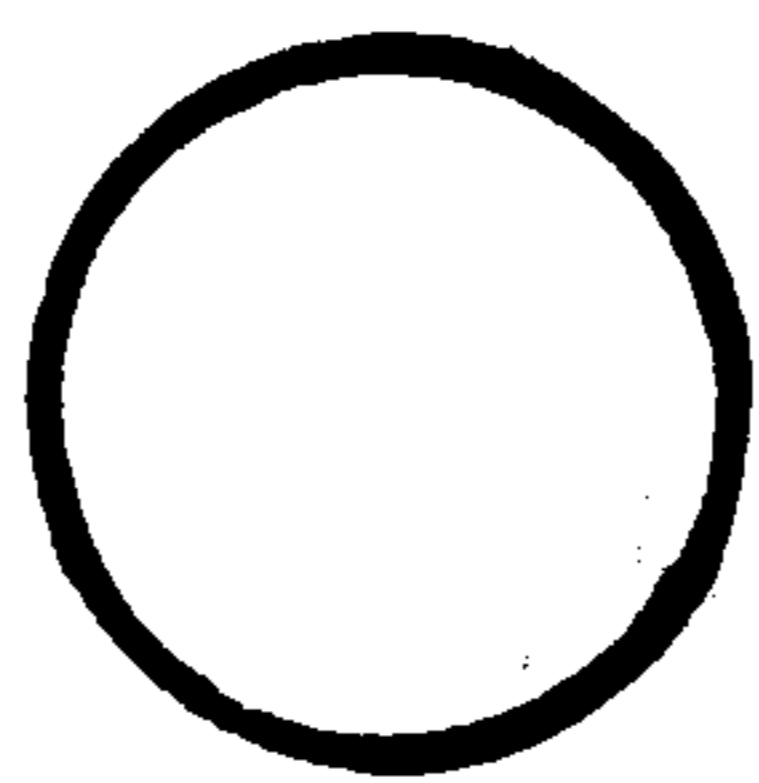

هر غورخنگ ته دورنگان ورنوخي
خان دي پوهه په دي تكي هر سالار كړي
تابيا كرانه دبهر دغليم نه ده
كورغلي په اتبار اتبار كوناو كړي
ددورنگو وي نظر په خپلو كسو
كله غاره كې تسپي كله نرناو كړي
چي دننگ خبره راشي كورغاري شي
تش ميدان كې به ددو زوتود بازار كړي
تاته لا پي ديارى وهي سوگند خوري
شاپه شادي له دشمن سره روزگار كړي
دوه مخيزه شروند په نه شروند و ليكه دي
يوخيزه شاه خلمى يوخيزه كار كړي

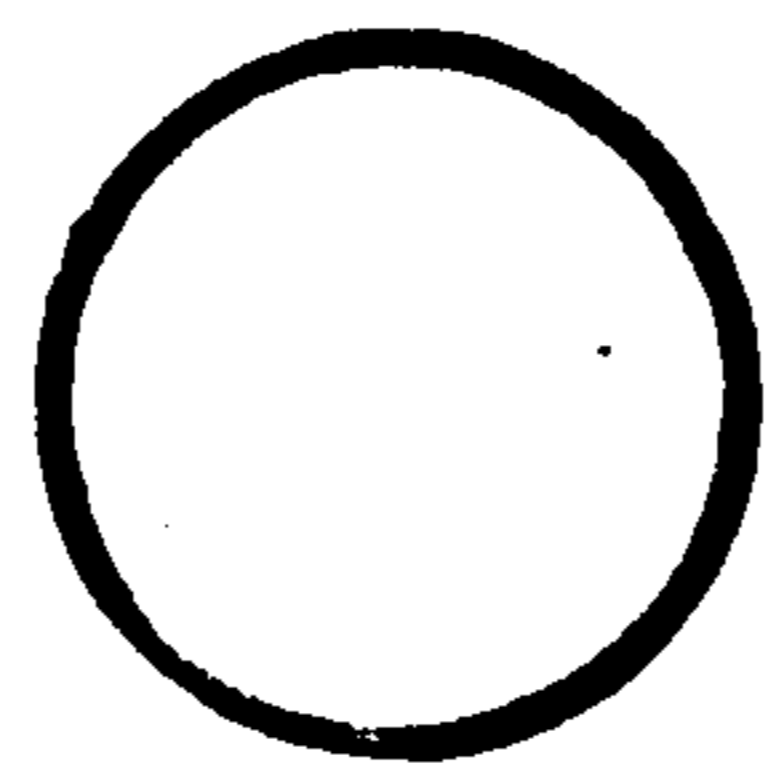
۱- غورخنگ، تحريك - خوځند

۲- دورنگ، دوپرک، دوه شريبي - منافق

۳- ليكه، حساب

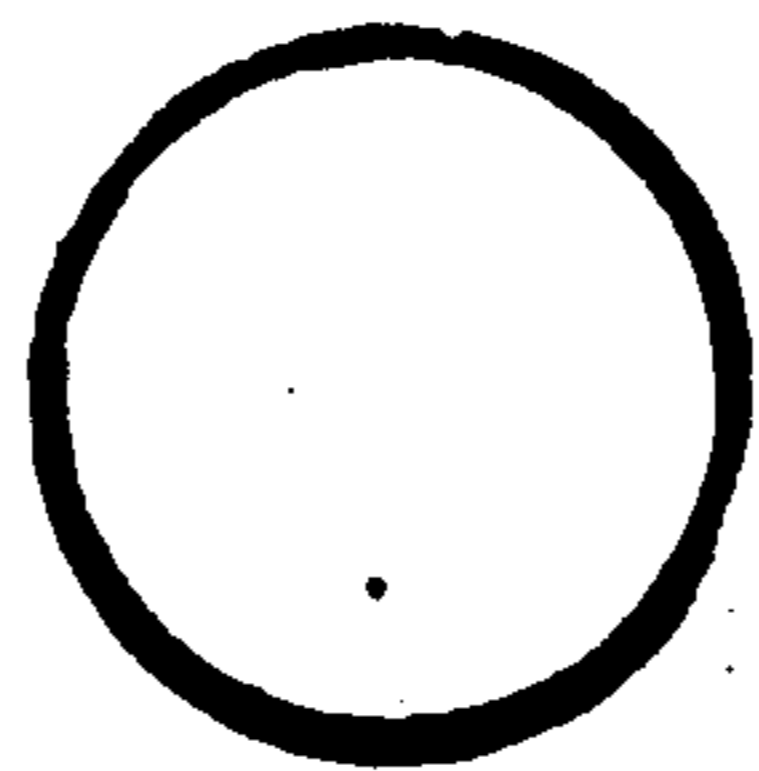
هر خپل جس دی سره ټوب خاوري ايري کړي
 د دوزنگ عمر په خان باندي ستم دی
 خښتن ټول د قدر وړ دي پيدا کړي
 يوسري د بل سرې نه په خدکم دی
 تر ټيټمار د فرعونانو دود دستوروي
 که ولس يې تل زغمي، نو ولس کرم دی
 ستور ټلینو ته چې لاس شي هر سولی
 وې سوي پې په کلونو د شرېشم دی
 با توران چې د کونټروحاى له راشي
 اى وپوړولو! نر هر وچا ودى دغه غم دی
 دې ټولنو او دودونو لښتکى کړ
 گڼى لوى له کائناتو بنيادم دی
 په لويديځ کې لېزه عقله زيايي ده
 په ختيځ کې د هر لوري نه تورتم دی

نړيتيار چې د فرعون وي نرامن نه دي
 نرامن هغه چې فرعون يې وړ کول کړي

۱- تر ټيټماره وهل تر ټول، ۲- نړيتياره د بل دودى ته ناست.

چي بي جسه وي جابرو ته تيتي پري
 چي جسمنه وي جابرا بغول كړي
 چي د بل په سترگو ويني تولا وانده دي
 روغ هغه چي بي پخپله خيروول كړي
 نه سرې شوې چي سرې بي خدايان كړل
 چي سرې وي نوبتان نسكورول كړي
 چي بلزونه كړي تنزي، بازوان نه دي
 بازوان هغه چي تنزري بازول كړي
 ننگيالي د شروند نيمكړي هم پوره كړي
 او ولس په خدائي رنگ كې رنگول كړي
 په ذرو كې بي چي ستوري زرغون نكړل
 هغي خوشي لور په لوته تېرول كړي

ډکې ډکې جولي خلق غي له درمن
 برکت دي شه ننگياله په رشي
 بنا پوک په تور و شخوسر نسا سي
 سور پيا شه ختيخ رانولي پلوشي
 د بازونو با تورانو پدي قات كې
 تپوسانو جني غوره دي باشي

د دروغو، د نا حقو منزل لند دى

ترخو پښې را تينگوي بېرې مېشې^(۱)

لا ليدلى يې بور سترگې کلیم نه دى

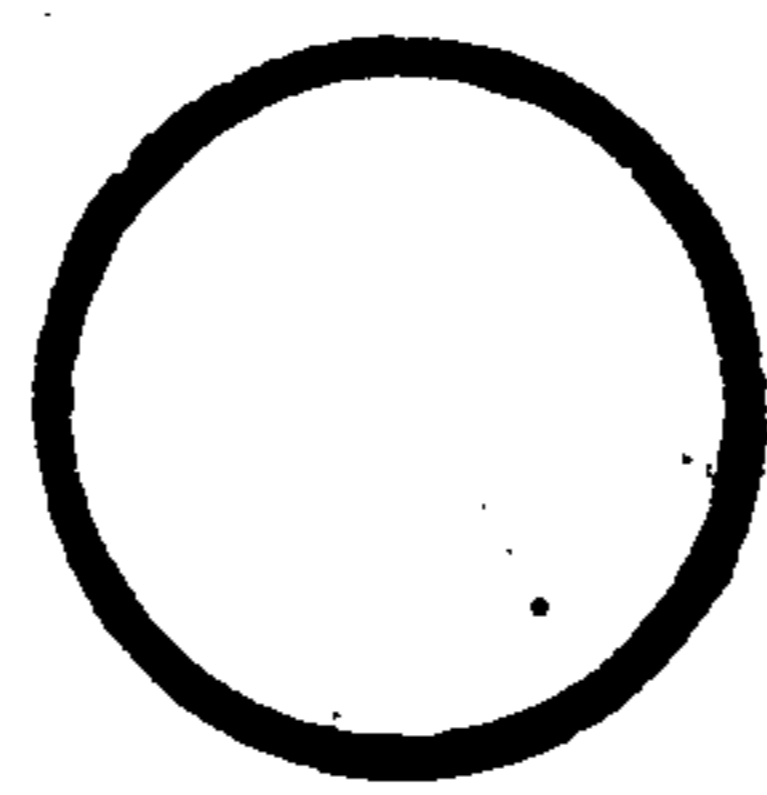
حکده گرځي فرعونان لا په نشې

د حق د وگه له خپل خای هر قولى نشي

د باطل داشتو نه خرخشې^(۲)

ارو پېچ چې له نقشې دکا نئات وي

په بل مخ شوى دنړى هغه نقشې

چې دنم سترگه و بېرېښي

غرونه واورې کاندې وييلې

حق بريال پرون هم نن دى

که پښته خوگ په سيلې^(۳)

داو بود مخ کيل نه دى

کليمه دکا نهې کيلې^(۴)

دنېتر د سيالى نه شوې

که په خېر شوې دېرې ديلې^(۵)

۱- مېشېته = پرو پاکنده = د نورو ۲- خرخشې = جنگونه، ۳- سيلې = ملا تر

۴- کيلې = کرنې، ۵- ديله = يو وابه

بدخوک بدو ته نه وایي

خلقی شوی داسې ایلی

چې رنخورد باوږی وکړي

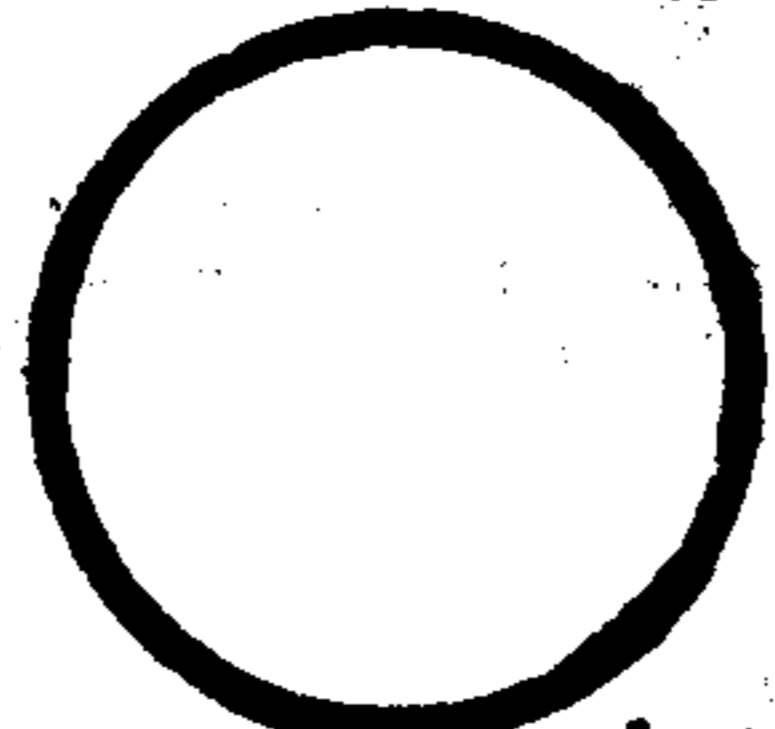
پوچې شي د دارو هیلي

له پولاد اصیلي نریږي

خری نه نریږي اصیلي

چې نسترله برمه درومي

نه ټینګېږي په یونیلي

لکه کس کړي په خان غاري

هسې قام په خان گاني کړي

د هرچا تبر له تن دی

خپلي سپیني خپله پرې کړي

هرخوک قبر خان له کني

هرخوک خپلي جنازې کړي

غلیان له کوره نریږي

پلمه بازخه له پلمې کړي

هرخوک خانته تې سړې کړي

بیایي خان باندي سړې کړي

۱- باویري = دناروغی بیاتاندېدل، ۲- کانی = شندي، غاري، ۳- تې = دکتی تبخی

خپل عمل بری بښن دی

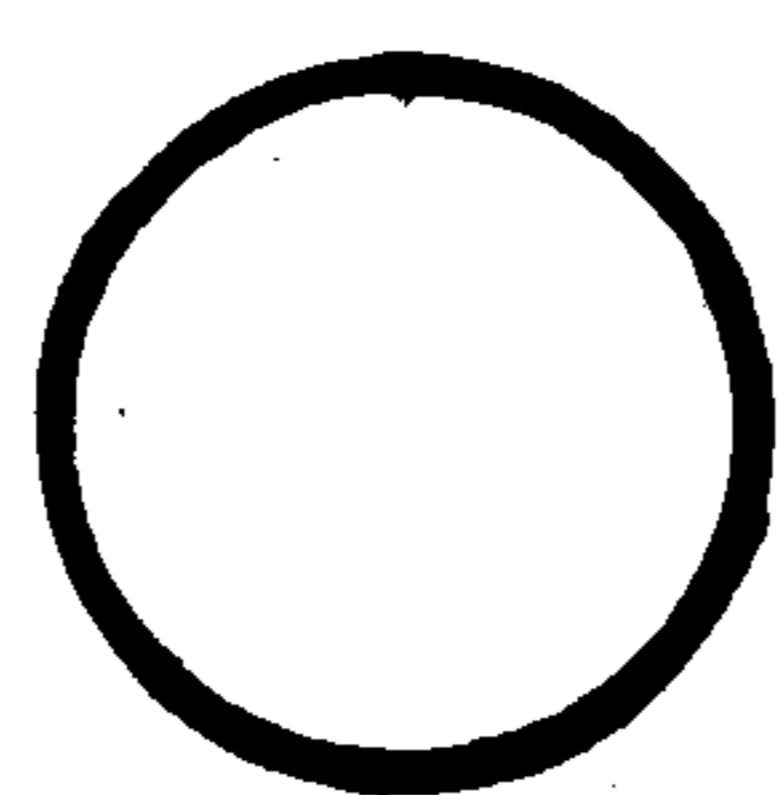
خپل عمل په غاړه پسرې کړي

خښتن ظلم تیري نه کړي

هر شوک خپله د یوې مړې کړي

د فرعون دکور له درنده

کلیمان جگې نېزې کړي

په مسور و با تور نه رنگوي نوکي

د تنز و تودې وینې پی مسوروي

دنکیال کړي خپري ، مسور پري

میری واره اوسپنخري که سوسروي

د دوران تابیا دهغه چا دوس ده

بند نیتنو د ثرونه دون چپي نظر وي

د تاریخ ټول ندری پر کونه سني

چې مدام دنکیالوموتی لښکروي

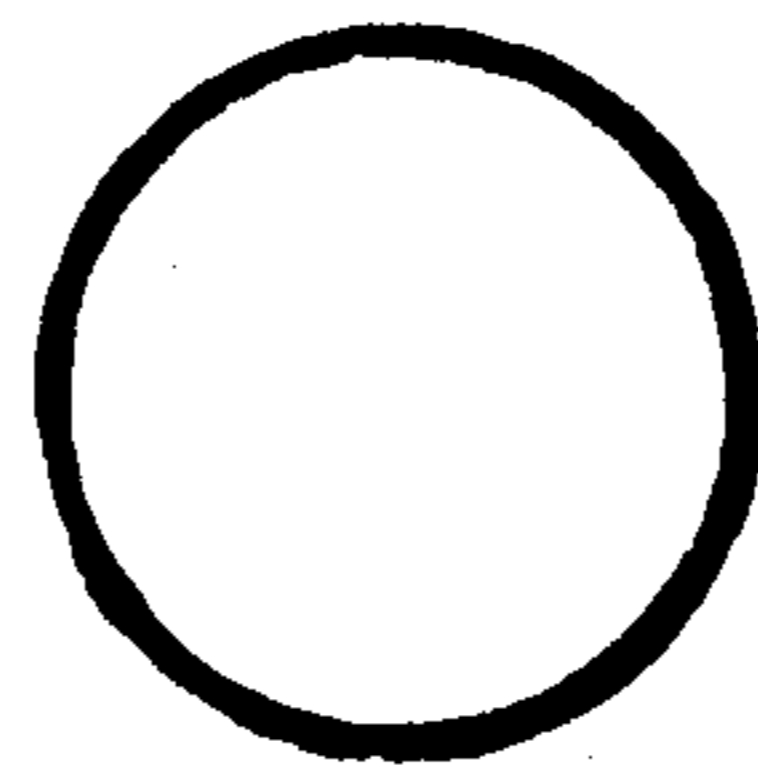
منکران په خود حق د لاری تښتي

دهریولار به آخر پدي خیر وي

۱- درنده = غولی - جوس .

۲- مسور = دفوکونورنگ - نیل پالش ، ۳- سرس = دوکیا کپد ونکی اور .

○
کلیمه لوی چیناگر دی تل تزلله په غور حُنک
سوسرونه پرې اسپرلین دی سیه سیه پرې کلرنک

دکشر مشرفرق خو خود وی

خستن لومړی دی ورپسې ته یې

دیونه کچ یې په نورو بـ

هغه قجیره، خواکمن مېر یې

چې دی خویونه دهغه خپل کرل

هله په وله یې، هله به شته یې

حکه دې غوره پخپل سرا خلی

دهغه متا یې، دهغه کره یې

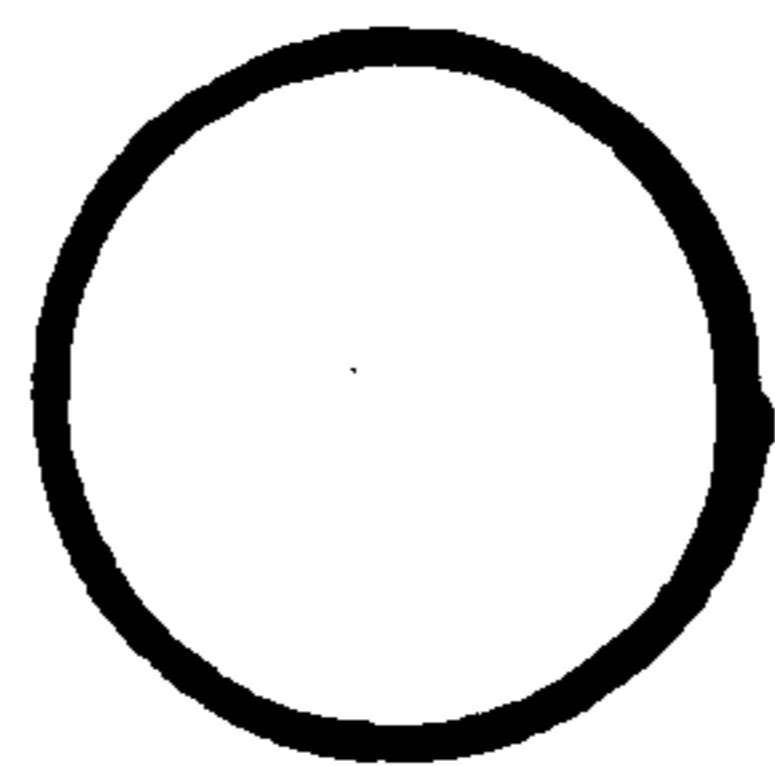
دهغه مل یې، په نریم بیل یې

له سین زوغونه بر بوکینی نه یې

په سپکو کانو چې خان دې تولی

داله خپل حایه لای خبر نه یې

۱- غوره تور تهمت (... فلم تفتلوهم ولکن الله قتلهم ...)

په درست عمر کې بونډی نه ده کړې

دادی بازدی وهنده او د امیشکار یې

یو قدم له خپله حایه مخکې نه شوې

دکانی غوڅکي یې ټول عمر په لاری یې

نه دی برید، نه دې ولجه، نه دی مینوڅخه

هسې لوت یې او د ځمکې په مخ باری یې

څه که خان په سر و مهرانو باندې نیسې

په نظر د صرافانو گت بنگار یې

حج، موڅونه، تلوت کړې روژې نیسې

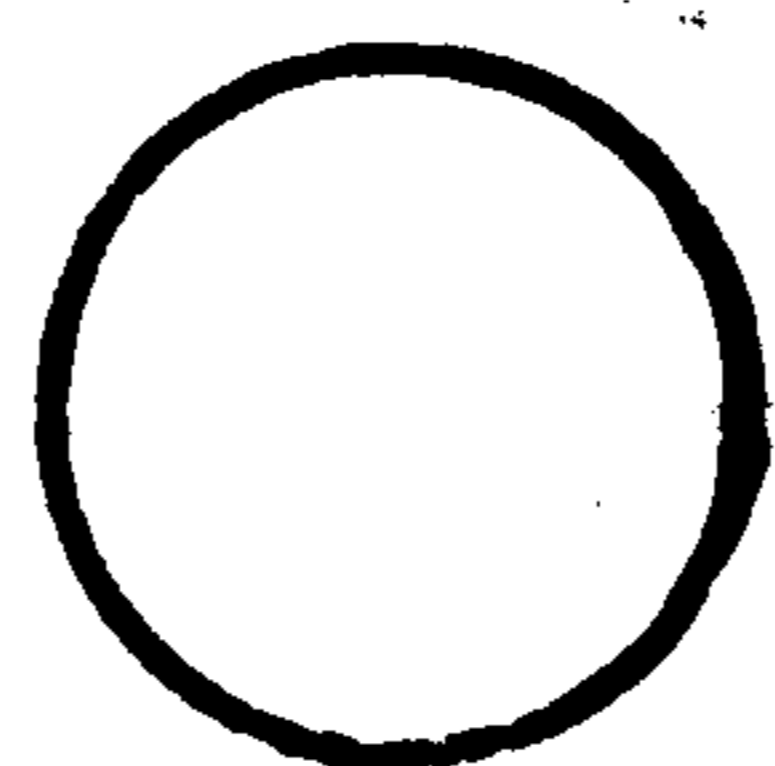
ولې اوس هم زرناری یې، بت گزاری یې

لږه پینه ونیسېد فکر له خان وکړه

چې دا ولې له همه قامونو خوار یې

چې همدغه مذهبونه دې امساوي

لکه هوندله کړنګونو به غوزاری یې

د غلیمانو په مسودونن

چې زارونډو، هغه تسپې دي

۱- بونډه = لومړی بنگار کول، ۲- لوت = بې هډو کوڅاندو.

ڪتاب ڪبرلي، باطله ڪري

دڪتاب مينج نڻ هغه ڪيسي دي

انخور هر هغه خدائي انخوري

ولي پري شوي پوچ ڪنهدي دي

چي خديلا نور رانگولي

دامتيا نو هغه ڪبي دي

داچي بي نروب دڪليمون خيڙي

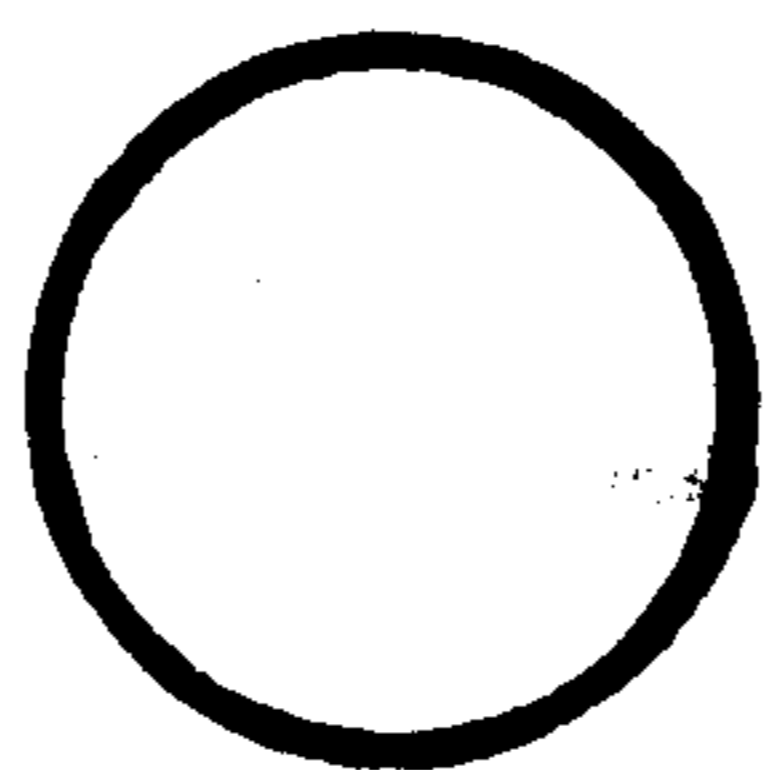
چي ويخ بي ڪوري بي ڪليبي دي

دمذهب شروتي ليندي پي لاسدي

حڪه بي وڻشي تي تل موند بي دي

چي حق ننڪي وه حلمي و غشي

چي بي ننڪي شوه حلمي ڏر بي دي

دباتورو دور تيرل ڊپر

لڙه ناسته بي په حاله

دشرونڊ برڊ ڪي، راخي پتي^{۱۲}

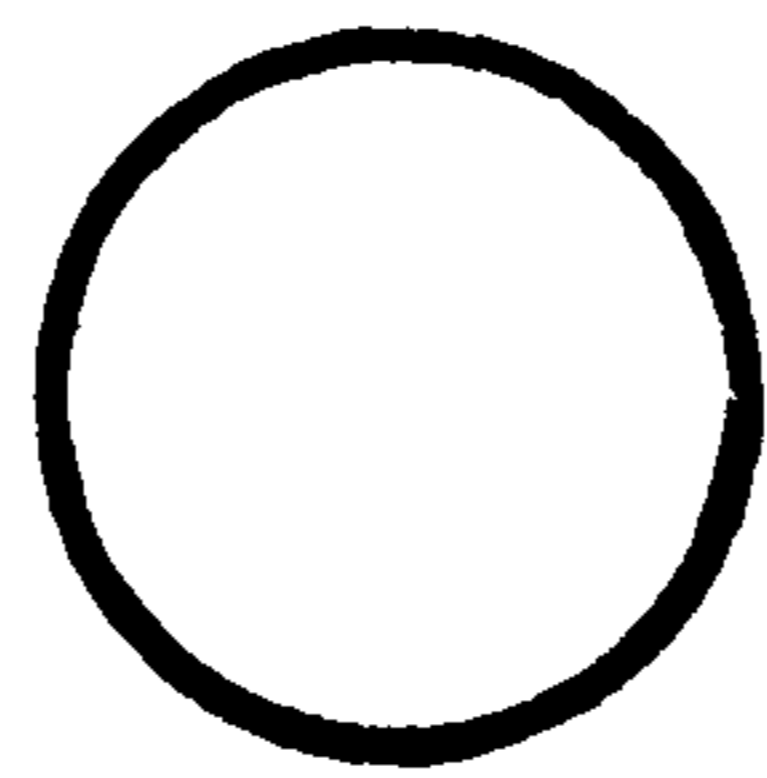
دنصيب ليڪ ته اتاله

چي نپستي په هستي ماريا^{۱۳}

خه به خلاص شي له زواله

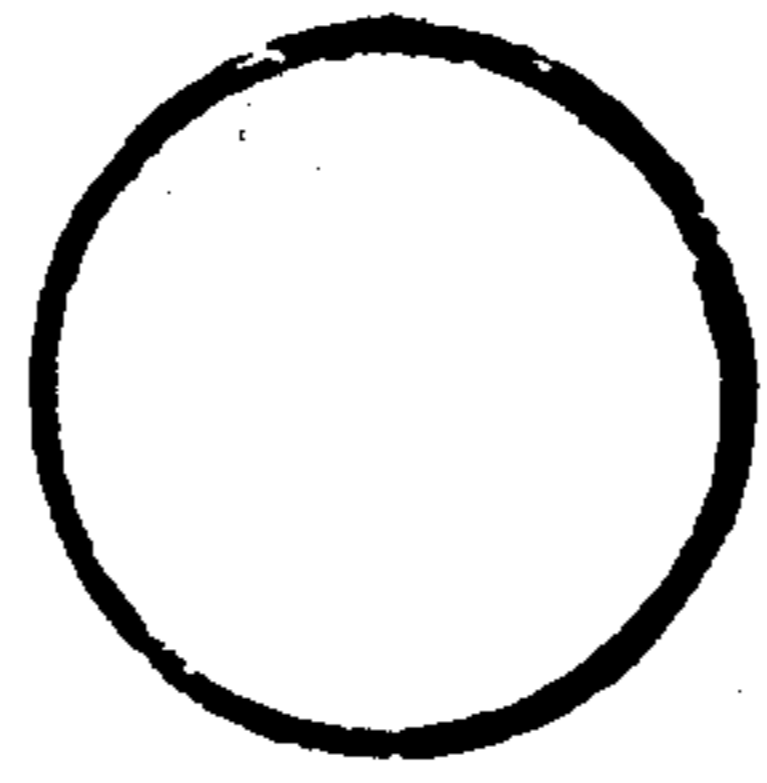
۱- برڊ = سيالي، ۲- پتي = وروستي، ۳- مارل = حسابول.

چي پي چڪڙهه ڪليمه ده
 وڻي نه دي ٿول راتاله؟
 بازداري دي خيله ستاڻي
 په دپوال له تش پيخاله!!
 په نري باران پسخه شي
 اوم غرن لوني ڪلاله!
 دبل ڪٽي ته په طمع!
 هيڻوڪ نه ڪٽي پي تاله

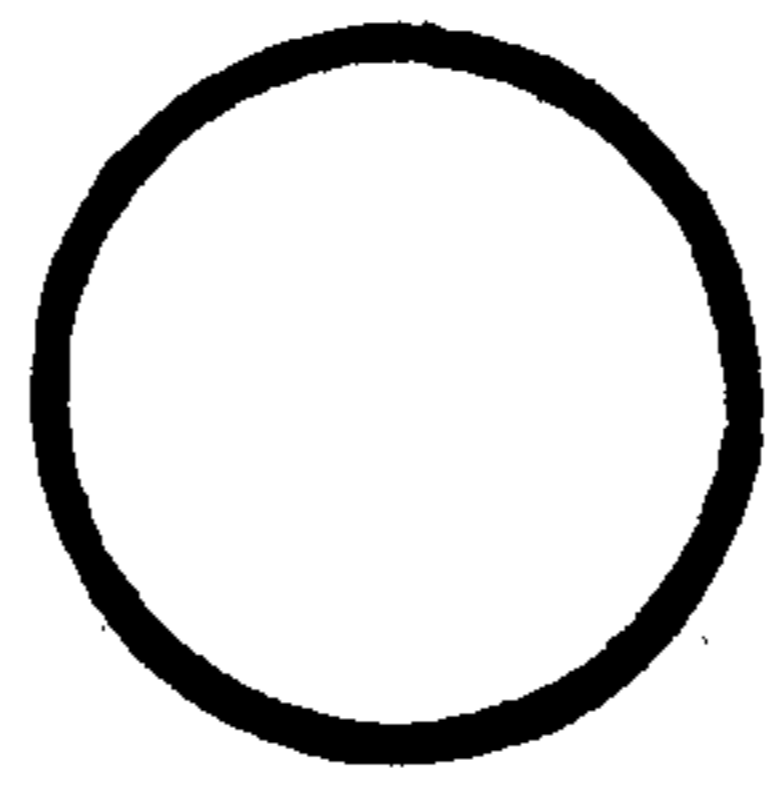
خوانه برسپره ڪا، تراخه به ورڪ شي
 چاپر ٿولنه ڪه هر خو ترخه ده
 تيري به وي ترهغي خلي خلي
 چي دي ديو باندي ديوه خومره ده
 حجه، ججات ڪي پي رينتيا وويل
 له يوغيزنه ولسيا خيه ده
 درابياڻي بورجل ته خان رسوه
 ڪه لار دسر و غنوجا په چا په ده
 د صبالره شوڪ د ب ڪولي نه شي
 مننه داوخت تڪه توره شپه ده

په سپوږمۍ کوزښته مېرني وويل
داد برنگ لاري لومړي کرپه ده

بڼه عمل "زه يم" نرغون کړي
بد عمل "زه يم" نرنگ شي
چې په "زه يم" شهسري شي
دوه جها نه يې قلنگ شي
شي تالترغه په "زه يم"
چې دوه مني شي دورنگ شي
بيا د "زه يم" شروندا نه دی
چې کالبوت دخاورو ورنگ شي
چې سمسور يې "زه يم" نه کړ
دوجود سره چنگ ونک شي
مرگ يې هېڅ کولی نه شي
چې دخداي په رنگ کې رنگ شي
په خپل "زه يم" باندې ننگ دی
په خښتن که دچا ننگ شي

۱۱، شهسري = ستوسري - لوی سري .

ڪنبيده پري ستاعمل دي

که دي "زيم" سرانخور دي

شوسر هسکه دلپ هوري

چي په "نره ييم" کي سمسور دي

چي حوانکه يي شي تور کي

تش لمني، هم مختور دي

اي دخبتي غم خور کوا!

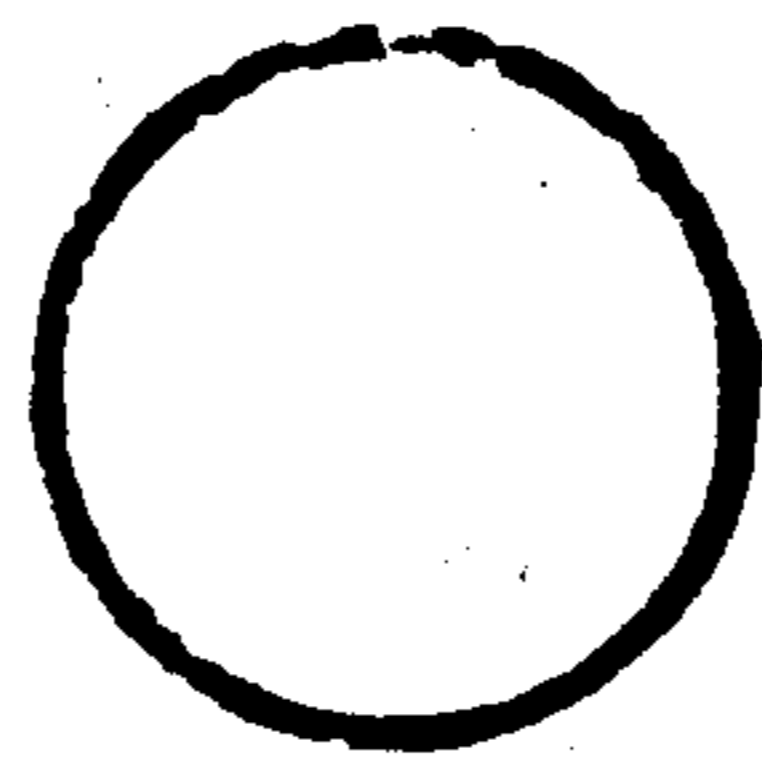
خبته هم، خوشروند شه نوري

دي آدم، آدم په نره ييم

بي له نره ييم داخور دي

چي دتش نس اودنوس شي

سري ذات پوري پيغور دي

دمپرونوتپروتور وچورنگ يورل

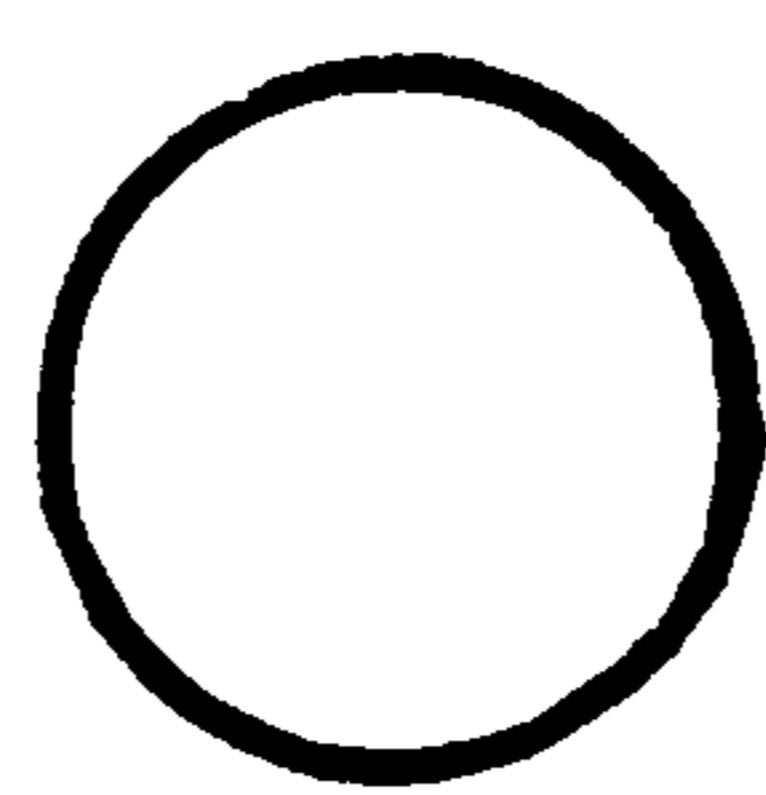
داتي په امبالي چي غورمبهدل

دهغوچاروبنه بنه السوزي

سرچيه چي جره باز ته نپهدل

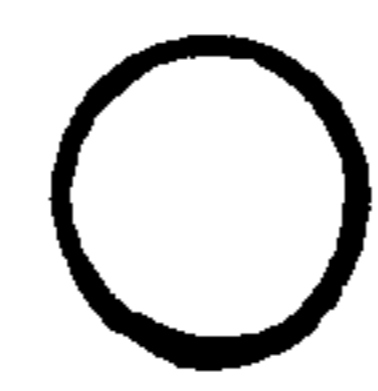
۱- حوانکه = دزري يا تخم هغه شوني تيا چي زرغونه تري ڪپري.

دهغو په طبيلو خرونه رغښتی
 چې له حق حنی ناحق ته اوړېدل
 چې خورلی سوگندونه یې د وفا وو
 داری یې ینی په اوښو وگرځېدل
 د هندو کلی کې کرانی خرمېری وې
 اول لونه په سوپیا کوخو خېدل
 دکلم په برخه دارنگی مژترواک و
 چې له واکه یې واکې ته پسځېدل

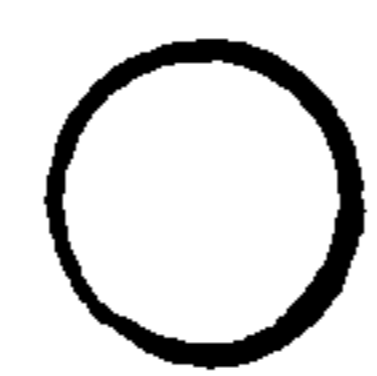

د مېرو نو پولادي متې سنګر وي
 تور برېښونه یې شملي د قام د سروی
 په پوره نو د جومات خوبونه نه کړي
 يرغلونه د باطل چې یې په سروی
 د مېرو نو نغری کوندری شریک وي
 شېخ ملی دوتري وارې یو دوتروي
 مخور د زهاني هغه تومن دی
 چې پرانستی یې په درستی نړی وروي
 د زهزم چینه به یې هم چوپا تاندن کړي
 چې پخپله هوستی جلی دنښتروي

په نېزوکې پي دورا نگو ستوري ولاړ شي
 ننګيالی د نمر خاته ختلی نمر وي
 که د پينگان لري هر خوشترې وزرې
 لويې ماري د باتورو په خيگر وي
 چې کاسيروي په پروني کې بريند وي
 حيا خپله حيانا کوله خاډروي
 پردې بد شي دکتوي خپلې ننګولي
 بدې کروني خپلو بدوله اشروي
 د مېرونود خنکوت هم دغه دود دی
 ياد هير ټول مارو يا ټول نهروي

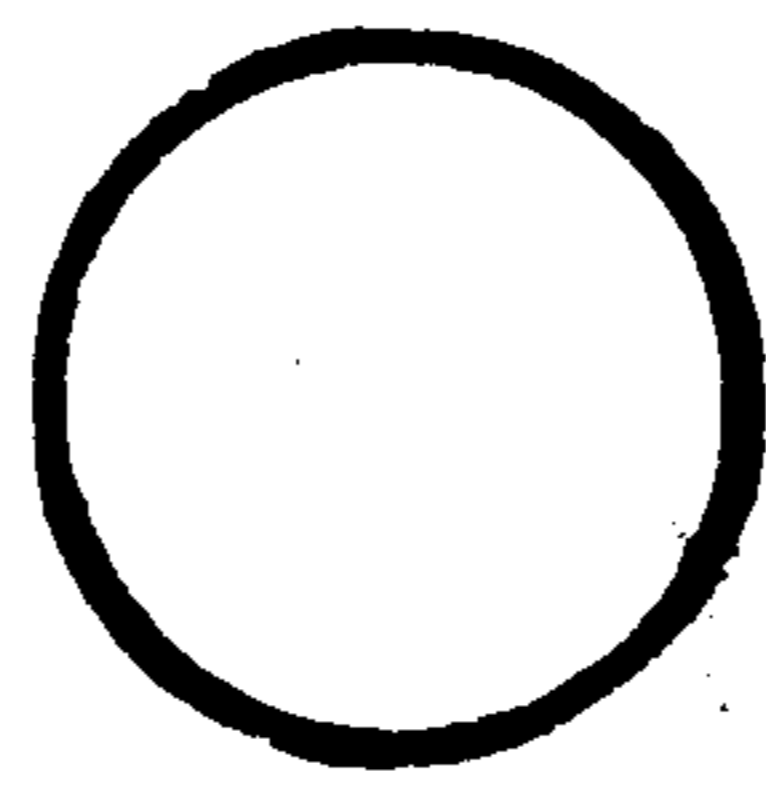

چې يوه پي مفکوره وي
 اوله دې نه په ادب وي
 په سره کې کنجی لاس وي
 په توده کې يک جلب وي

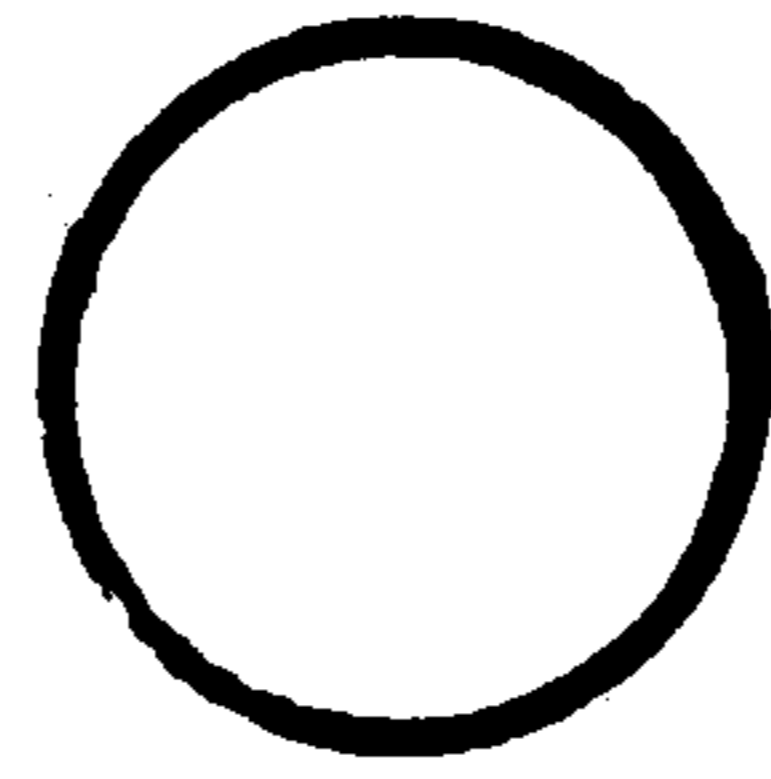
نه توره دکائنات ده نه دشرونه دستوراو لاره
 چې يوخودې په وله وي اود نورو برخه خواره

۱- ننګولی = پنخکری - لمده بل، ۲- کنجی لاس = خپلو کې کلک لاسونو ورکړی.
 ۳- يک جلب = چې آسونه پي خنک تر خنک روان وي، ۴- په وله = مارو - هوسا.

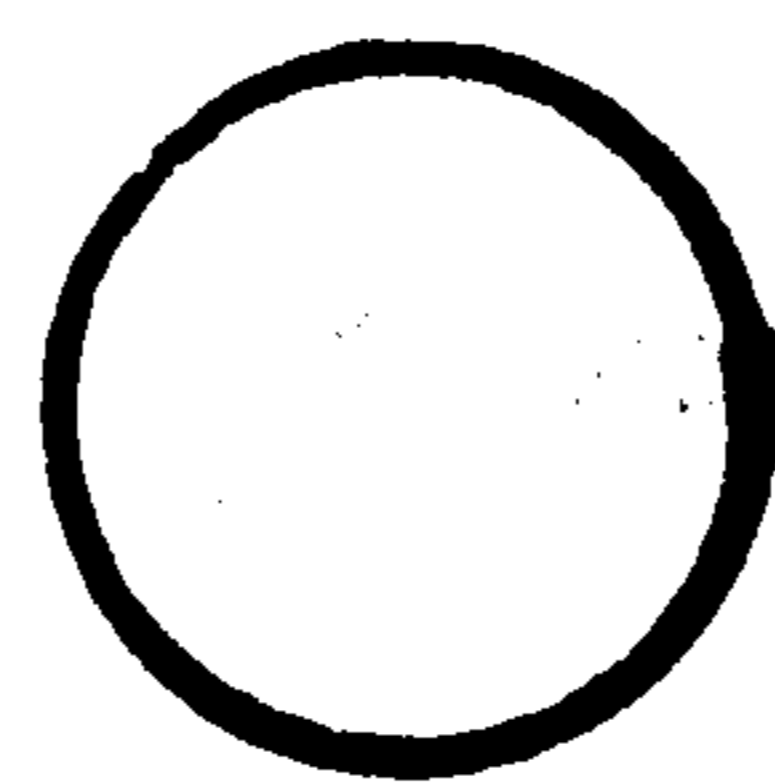

دمپرونو لار لومړی توری وهل دي
 چې نړۍ په ولاکه واخلي نو ویش کړ شي
 دمپرونه نیکه دوتر چې شته کول غواړي
 هغی متهې بدې را کازي او شر شي
 د قام مشر هم د قام په جامه بوټی
 چې ولس یې د شرې وي، شریوړ شي
 زه مانه که بېر شوی ابا سین شي
 شاه خلعي ورته پښې بنجې کړي توغړ شي
 چې په تنگ د لاله وي غزا هغه
 نور خو هسې خلق خوشی ککړ شي
 د سینا په دونه پند، ټول سربړي
 دیوې دونهې ترخه یو تېر شي
 برغوپوک وهه، دنگ ورکا نغاري له
 دا خواره واره بنجخی که لښکړ شي

۱- لار = قانون، ۲- بویه = پکار دی، ۳- برغو = ښکر - تودم،
 ۴- بنجخی = درې خچې (په اصل کې دوې بویې سرغوته وائی).

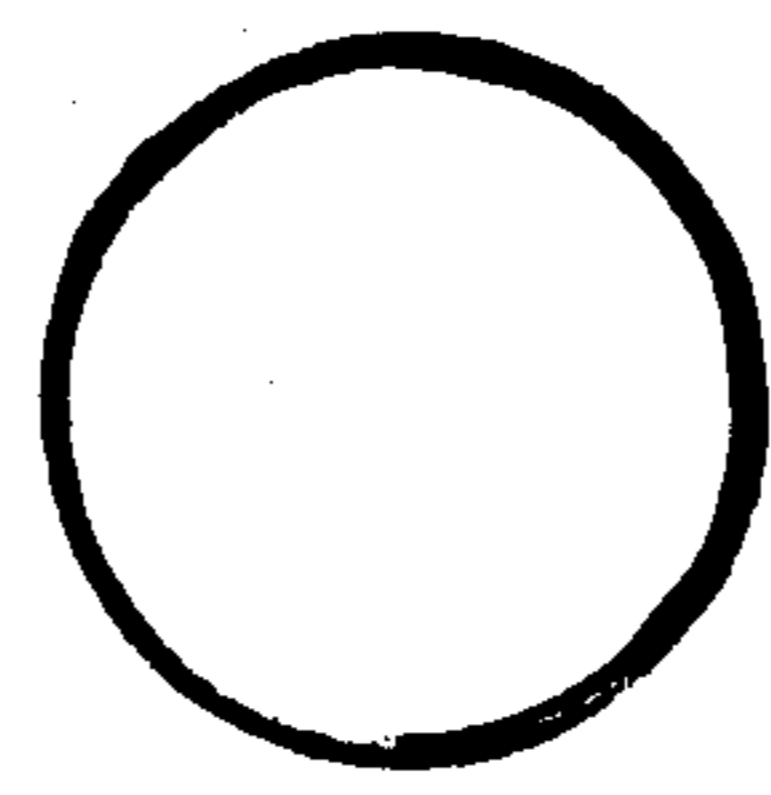

په تور برين چي په ميدان کي جنگيالي وي
 سرخيري کي پي وتلي ننکيالي وي
 په خپل کور کي د پر خلق نامستوي
 حقلان په ولسات کي نوميالي وي
 چي کليم ورته بيرغ د يرغل ورکړي
 که په هر غاره مخ کړي، بريالي وي
 کليمه پخوليه، په لاس کي بمبل توره
 د سپرونو خوهم دغه دوه کالي وي
 که لوي شي دى هغه مند د ابدالي دى
 په داخه که دچا توره ابدالي وي
 په سومات دغواين پخوله بانگ وايي
 چي په خته کي پي گده بلالي وي

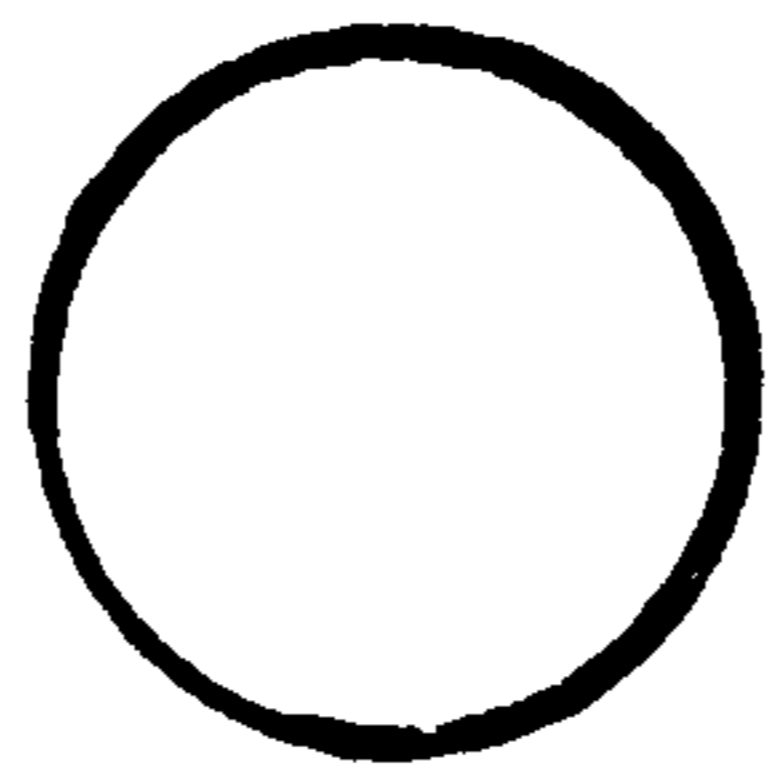
بازداري پورې پېغور شولې بازداره
 باتورزي دې قوشخانه کي تپوسان شول
 په ټولنه کي رنځا پوښي رانغله
 که وگړي ټول د سيلمي نه حاجيان شول

فرعون اوهاماني په زلزل گوره
 پدې شخړو کې يوڅوکه کليمان شول
 چې ديوې پي ستا پلرینې واخستلې
 دمېرې له ځايه پورته شواتيان شول
 د همت سپاره دې وېوگنېدل هسې
 خړ سپاره درته له پامه وزبکان شول
 نرهریالی له خپلې ماري پېشانه شو
 په داڅه شي په ډنگ ډنگ که ناکسان شول

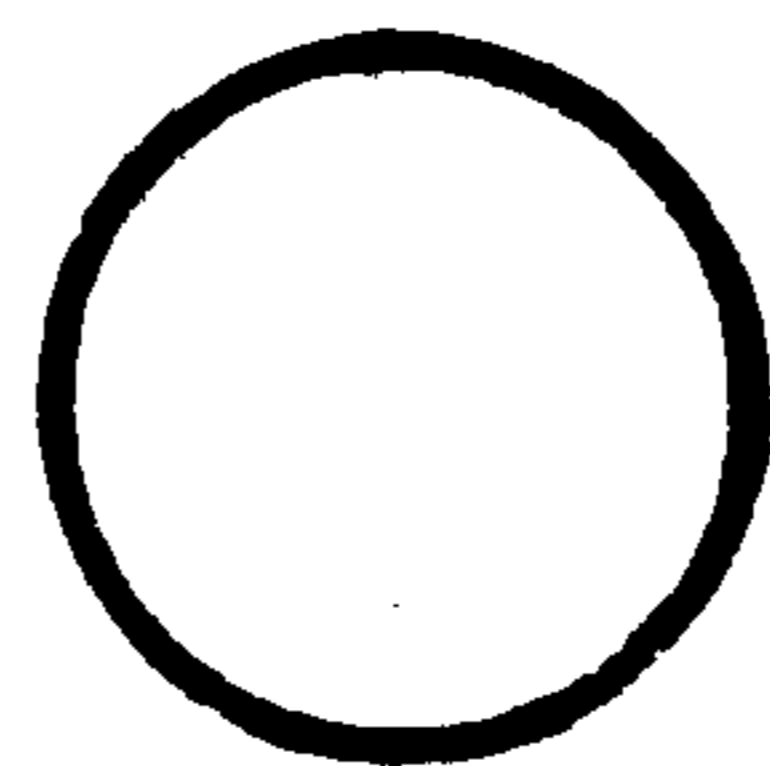
ای تورانکی اور دزه ونولسه
 ستایوه کوکه ور کېدلی نه شي
 تېره شلونه دا زغو که وي تل
 دسترکولاره څوک نیولی نه شي
 دگیدرانو په اور روکې چرې
 د زمري غورېب خطا کېدلی نه شي
 چې شي لاس بری د فطرت په لارو
 په هغو چرک را پرېوتلی نه شي
 د نن په گټه چې سې سود کېدی
 د صبايي میدان کېلی نه شي

چې له دې ځمکې پورته شوی نه دی
خبر د بل شوي سرور نه شي
په شاه مېړه يې انگازه شوې ده
که يې بنجغی نن ليدلی نه شي

چې دلچونرو پيدا کړي توره دار شي
چې چنگېز يې و ترې نوهغه لار شي
چې وسلو متوسره کليمه نه وي
که دغر پشان تومن وي تار پتار شي
له دستورد کائنا ته څنگ وختی
د کندوان بار شته من قامونه خوار شي
بې وسي په دنيا لويه کوتا هي ده
چې د بنکار کولونه وي، خپله بنکار شي
آدمزاد لويې مېړانې شي کولی
چې د خېستې د غمونو نه وز کار شي
خواري بويه خو په حقی لاري بويه
خوردک کله په خولو وينو چنار شي
ته پخپل بڅرکي ولې ناويسي يې
هم بڅرکي چې خوندي کړي سور انکار شي

شنه راستی دسروی هچری خیم نه خوری
که پری تپرد خزانو نو تر پیمار ششی

د باطل دویرتکی خو کلیمه ده

له نیمگرو مفکور و هیخ نه ویر پیری

د پر قامونه به د خیمکی له مخ ورک وو

خودتکه سره تبغ نه ویزی کپیری

نر پیری تپول سمسور بدل خروخت ترمیج کپیری

تلوار گزندو! دیک پوار باندی تو د پیری

پلویانو دروسو اولین! واری

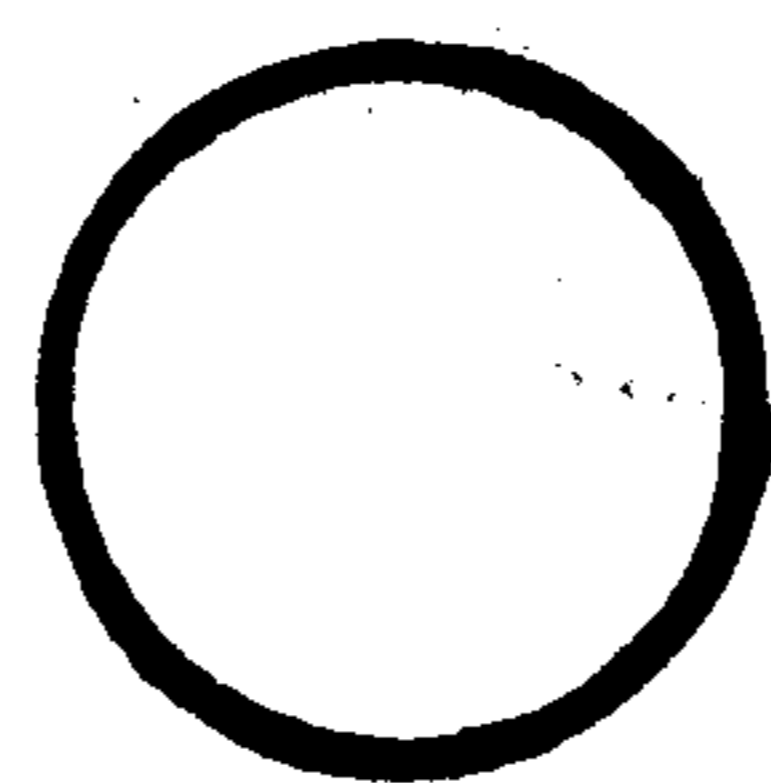
دانری ستاسوپه وړاندی به نور پیری

بنستونه د شروندون په یوه حال وی

ادا پنی مکرله وخت سره نور پیری

تپول بدلون یانه بدلون شروندانه ندی

خوار هغه دی چې یولورته خنکوز پیری

په شونکار د اباسین چپی شوی پورته

ولې چپ پی د مانگی سندرو نه کپره

۱- زبیری = زهرا.

تا رها کونه دخزان نهر گونه تېر شول

خود سر و پا شنه جامه پي زړه نه کړه

چې رېښتيا ويل دکومو خولو تودوه

برپه دار پي له رېښتيا و بله نه کړه

راغلل دېر انقلابونه دلې هوري

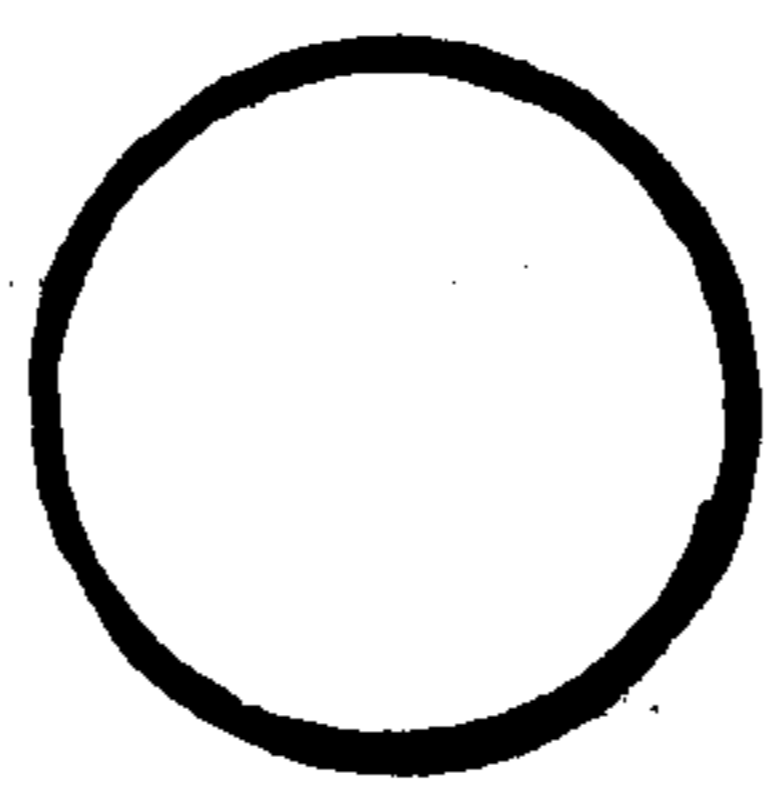
ولي درستته يوسا لار کليمه نه کړه

مېرني په مېرني پسې لوگي شه

خو باطل سره توده پي سره نه کړه

تېر و تېر و، ته متونو او خونې هم

هېڅ کچه د پتيا لوعقیده نه کړه

چې د سرو وینو پياشې پکې حلېږي

شاه حلېي هم په هغولارو چلېږي

سر سجده د جماتونو په پوره وینو

د مېر په یوه هڅه نه ارزېږي

ککړی دکليمانووي تل هسکې

بنکرو وړې ککړی ورته تیتېږي

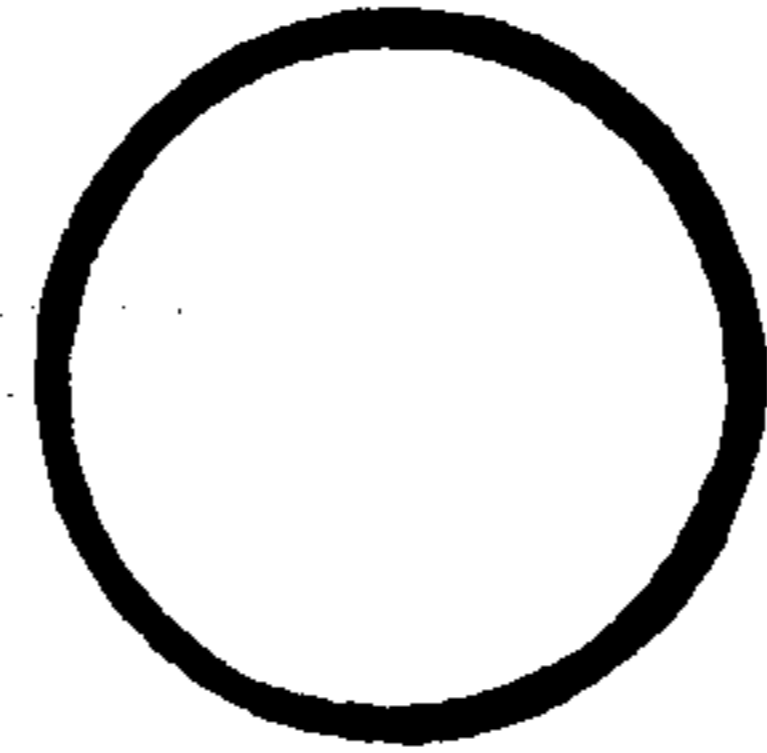
حتملان له زمانې وي پېرې غنکې

خلق نور زمانې پردود تېرېږي

کليمہ دکائنات سر جنگر پز دی

غل درغل بہلہ جنک غالی پشاکپری

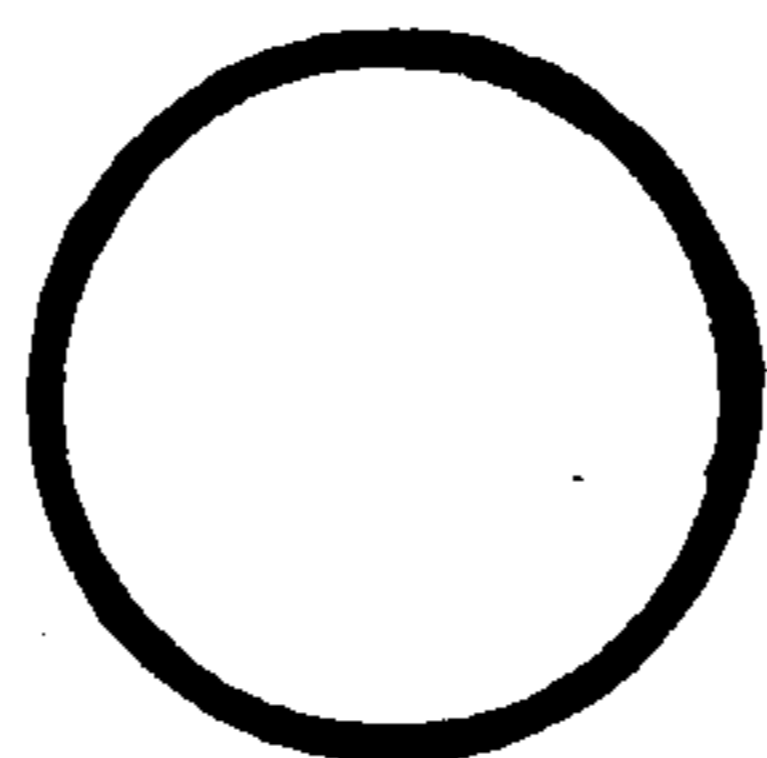
تہ دے خیلہ غارہ خلاصہ پہ مری کا
دے تہ مہ گورہ چي کله صباکپری

دمپرہ لہ متو پاخشہ دناحق جہان نسکور کا
پہ چینجنور وستو کرگو یود ہیرہ پوری اور کا
دا خدایان دتینگی نہ دی ولپ تہ سترگی دبور کا
دقامونوندی حکمہ دآدم تہالیزہ کور کا
دادغوبنوتش لوتونہ پہ خلقا دجسونور کا

دخبتن پہ کسپد وکی

خیلی چاری دے انخور کا

پہ تیروتور و برغندہ خئی

ننگیالی خئی پہ خیل مندا خئی

دمپرہ د خول و ورم

د سپر لولہ کردہ وندہ خئی

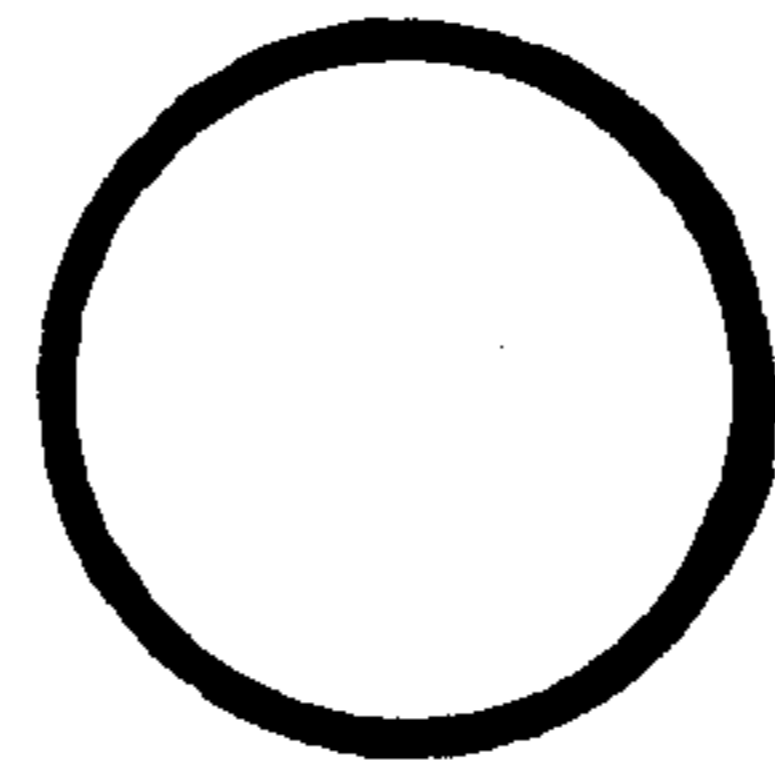
۱۔ بور = نہری

له خښتنه چې هر غږ وي
هغه کار هم کله شنډ ځي؟

هغه پښې پرې کړې بويه
چې د خلقو په مرکندو ځي
د تسپو خاوند ته خيروي

که ځي دارلره، لوند ځي
وسپنيزې خټې راوړه
د گلپانو آخر کښه ځي

چې په خانگه کې پخه شي
هغه ځمکې له بې شنډ ځي

چې له اوره لاشه موي
خښې ويره بيا له اوره

زړې مات وړوکی کور کړي
شي هماغارې له شه کوره
په چرسو به ترخو سود کړي

کائنات ځني پلن پسوره

د زړې ځای پکې ورک شي

چې ژوندون کړي جامه نوره

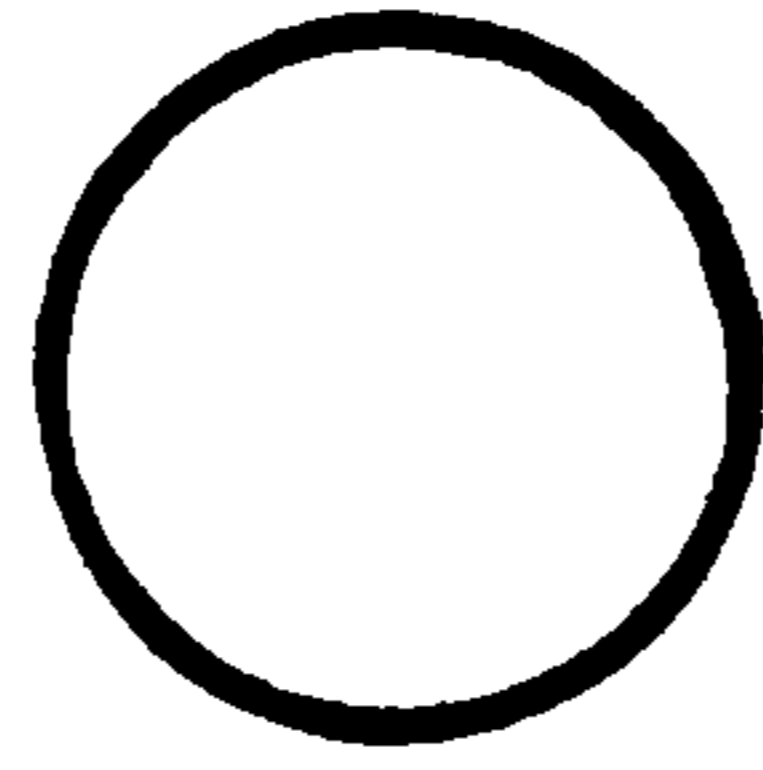
۱. خټ - کميس - پښې، ۲. چرسو - تنگ ځای

سرڀخيره تل پائڻپري

خير دي نشته سرڀخوره!

دفطرت په هنداره کسي

له خبنتنه خان ته گوره

چي خانمن دي هغه کس دي

چي ناخانہ دي ناکس دي

په سيلاب غرونه لري پري

خه ارزښت دلې د خس دي

يو په لس، هم يو په سل دي

پياوړي چي په جس دي

د هوسو د غزالې نه

د زمري ورتپره وس دي

په زرگونو دلو ستره له

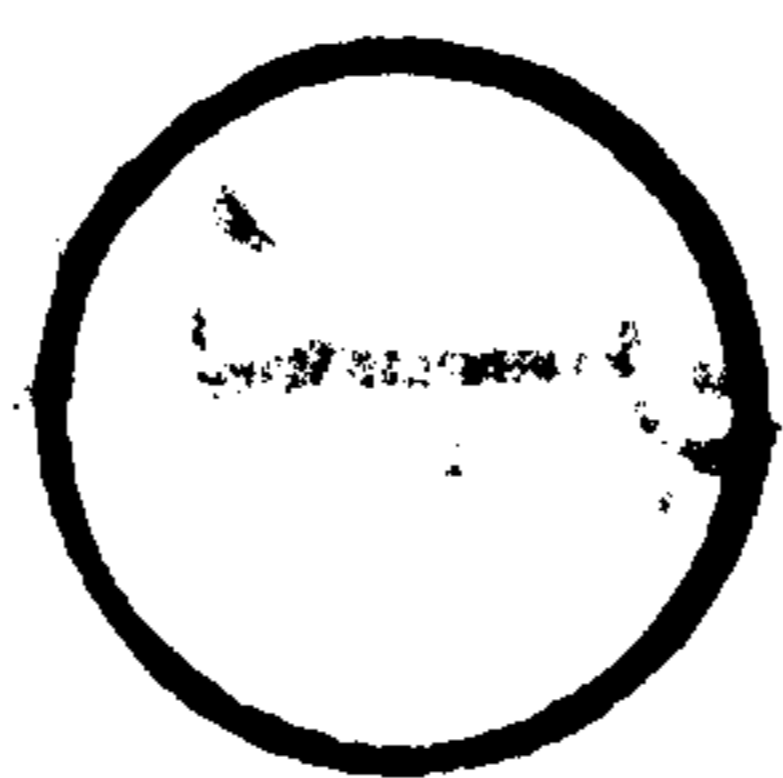
يو بڅري د اور بس دي

گړندو پري بزيره گل کره

دمته و کاروان پس دي

۱- غزاله = د هوسو سبيل

۲- سرڀ = يواښه

زرداران خوري مدام غونبې

د خپل قام لکه کرکس

په درست قام پې لگولی

له پېروراسې کرکس

دوی رېښمېن له سره واخلي

قام له پاتې شي يکرس

روزي دېب کاندې ولس ته

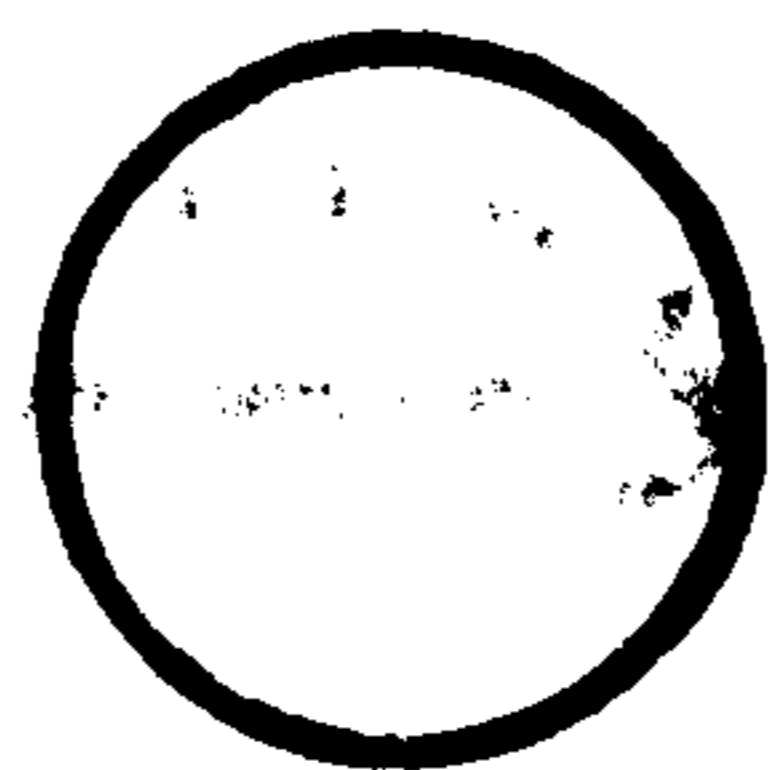
بياکوی مانځه او دس

دېپې وس ونډې کورونکو!

وي ترخوبه ستاسو وس

د «لا ترکضوا» وخت لنډ دی

لاکوی هوا هوس

چې ختکوری ظالمان شي

سینه یخه د جهان شي

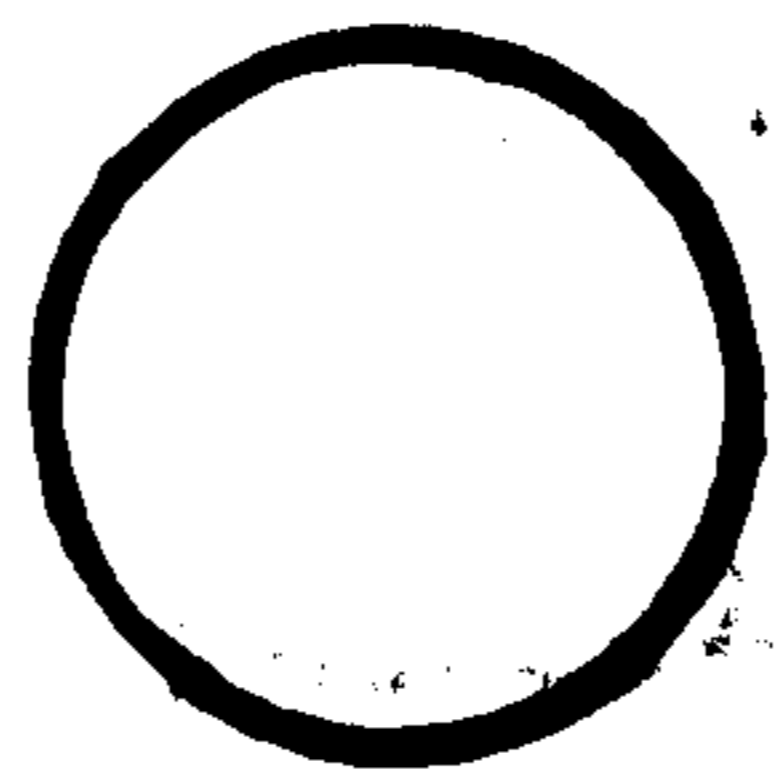
چې خدايان پر مخی پرېوځي

راوچت بنیادمان شي

چي خانگري دوترورڪ شي
په توبنه لولنگران شي
کليمه هله په پنبوشي
د باطل بورجل چي وران شي
زرداري کي خاناهان وي
کليمه کي ٽول يوحان شي

پدي شخرو پرکنوڪ
هر هغه حلي انخور دي
چي د ٽول نوغي دخيره
همه چاروڪ حقطور دي

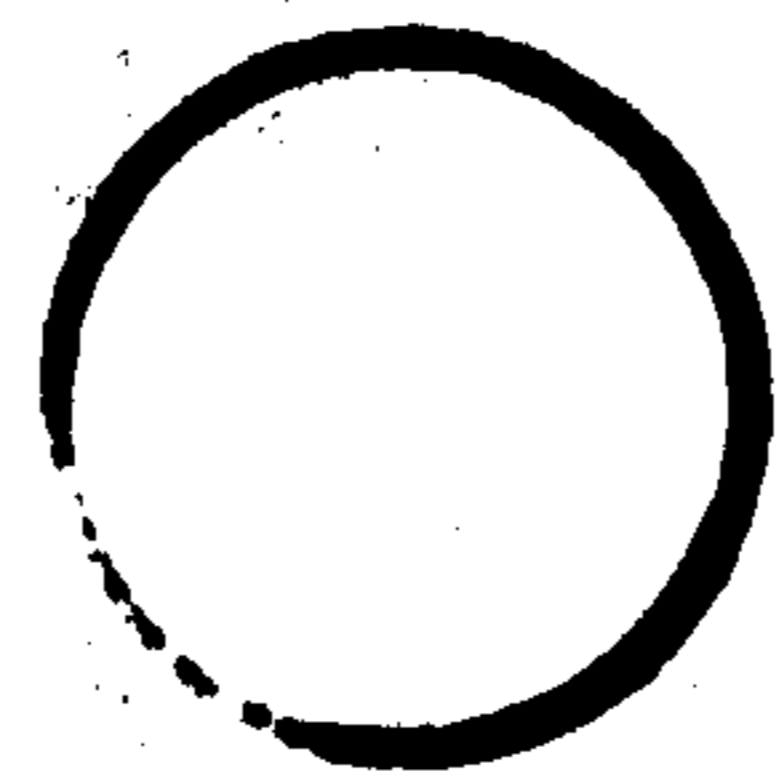
پور په جسوشه بياگوره
چي يوتن خنکه لښکر شي
دمپره له چارو بريښي
په تندي اخستي غوشي
هردهغو برخڻرتيا ده
چي خردڪ پاڻي لښتر شي
له تني زوخ چي اوچت شي
لکه نريري تل سحر شي

چې شروندی وی د بنکار خله

تودی وینی خود شهر شي

زمین کواينه شاه خلمو ته

سلاهی سنگر سنگر شي

خوانان خه کزې دورې دي

خکه یې غشی یې پلي دي

چې له باز چتو ته ناست دي

پيخالونه یې ولجې دي

ولسات لکه تنزري

د بنکاریانو په نچې دي

د بل مخه یې پتوله مخه

پرکني نه دي سرامي دي

د نمرود ويلي وايي

له آذريپ عقيدی دي

چې نومری په سرودي

د سرو تشې پيښې دي

د باتور نخښې یې نشته

لا ملخی تړلې جوښې دي

ديوشرق نرغملونه دي

داپترې دومره اومسې دي

پکې زهيم بوده نه شه

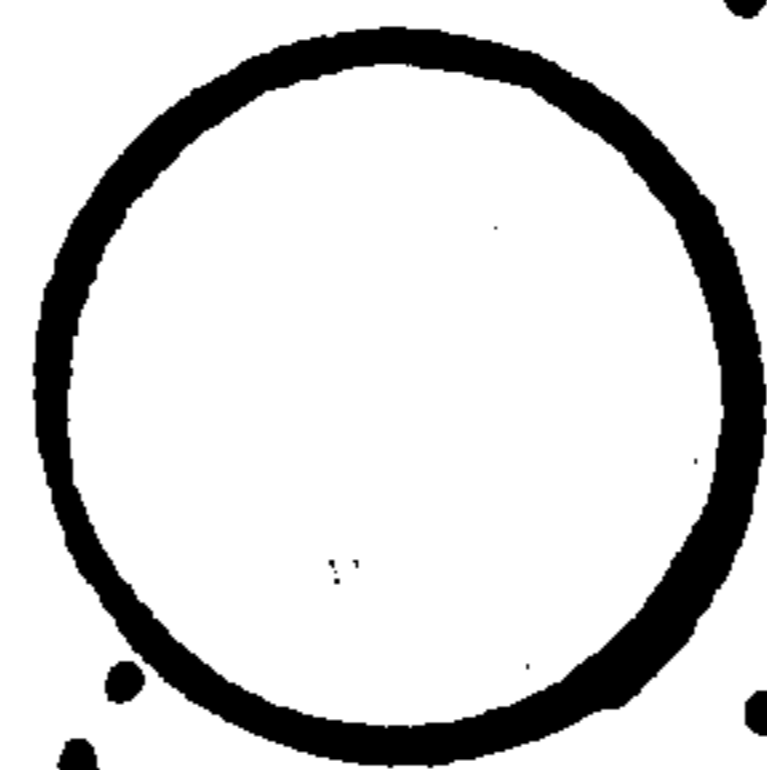
وجود تشې تنسې دي

د آدم خانگري «زهيم» لکه حق صمدا حد دی
تن نرازه دی ولې زهيم لَمْ يَلِدْ لَوْلَمْ يُولَدْ دی

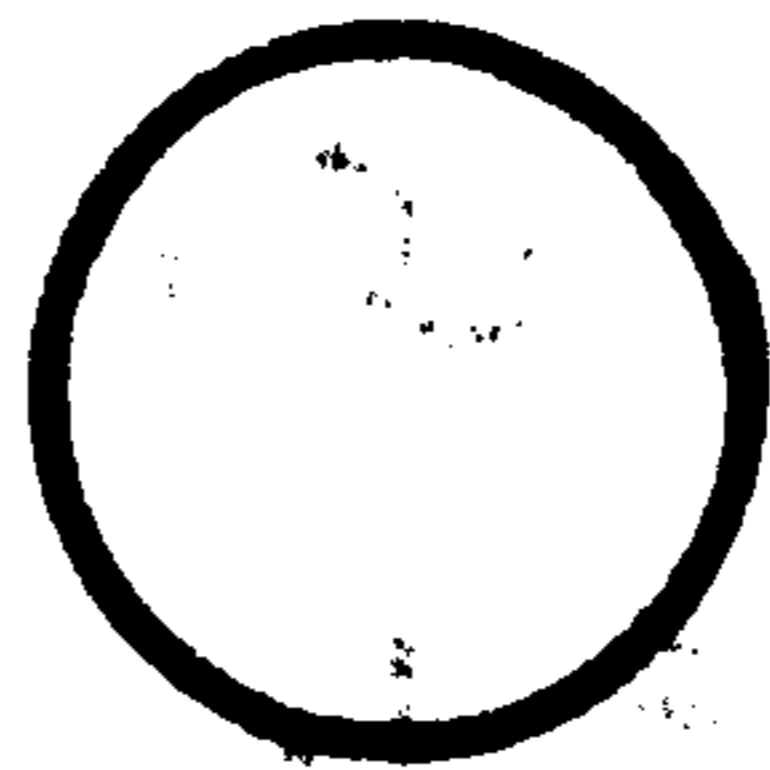
د هر زلاري په درون کې دخپل سترو جودان خوروي
تبع، تنه خانگي کلونه يې هم کلامونه په خپل لوروي

ديکرنه که برید مپرونه نيسي نور نور سنگرونه
د فطرت خوابزه لرونه دي که ساره نه شي مترونه
لمن خه چي، خادر خور کا د سپرلي دېر دي کلونه
ته لا ميشت په سر پراوي شرونه دې شخړې پراوونه
خونې خونې ستور تليزي تازره نه کره يو خونونه
که تنه کوو ته کسپه شي کوو ته به منزلونه
قدم تېر کره، چچ غريزي ستور تلوکي جرسونه

يوه ورخ به درته راشي

ستور کزونه بېلکونه

چي په يو هسته پيوست شي
 ذري غوندي شي تورغري شي
 وړانگه گده شي په وړانگي
 رادبره نوي نرشي
 چي حجري غبتي پاخي
 نود هگ خاندرو سحر شي
 ننگ له ننگه چي کوشير شي
 هم لنگر شي، هم سنگر شي
 چي سپنگر سره صف تر شي
 هله الله اکبر شي
 هڅي هڅي چي په گواښ شي
 نوحونغي نوي په سر شي
 شهسواران چي يک جلب شي
 د بړدونو لوي اختر شي
 تور په تور باندې شي پوري
 سترگي سترگي يو نظر شي
 لاري لاري هر آسمان شي
 چي همت همت وزر شي

«ا» بړدونه، ولجي، مال، غنيمت.

دشروندي پته شي مخ لسوڅي

چي شوگير تپه نشتر شي

چي گيل بختل توره شي

بيا آدم جنت ته ورشي

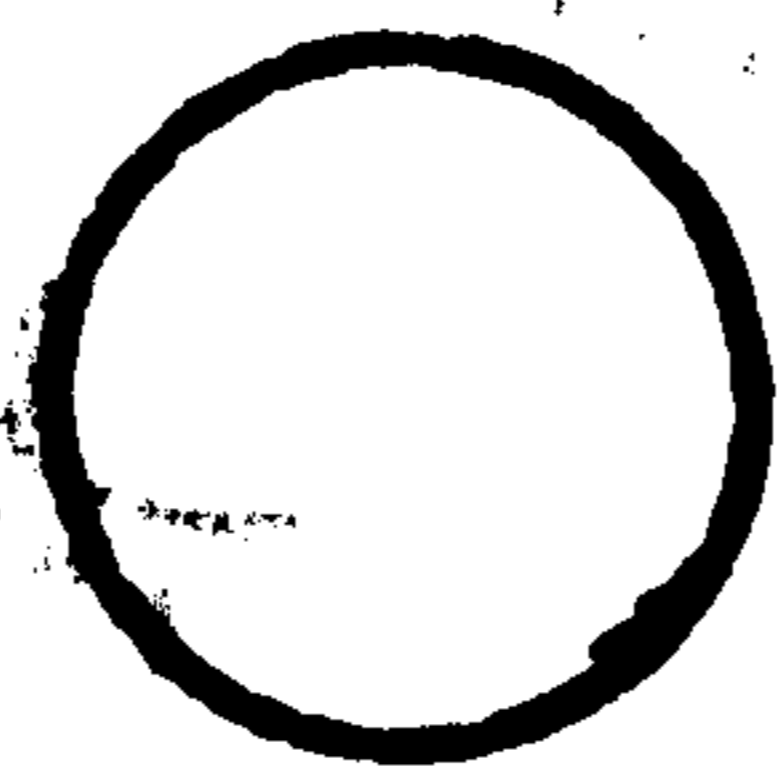
چي د عقل سپاره وين شي

پوچ خدايان هله د بر شي

د وجود توره زيرون دي اود «زه يم» نوښتون دي

نوښتون كره دشروندي شه نوښت «زه يم» له پاڅون دي

يوغورڅي دي اباسين دي غرونه غرونه دي يونين دي

يوه هڅه دي سپوږمي ده يو يرغل دي ستور تيليز دي

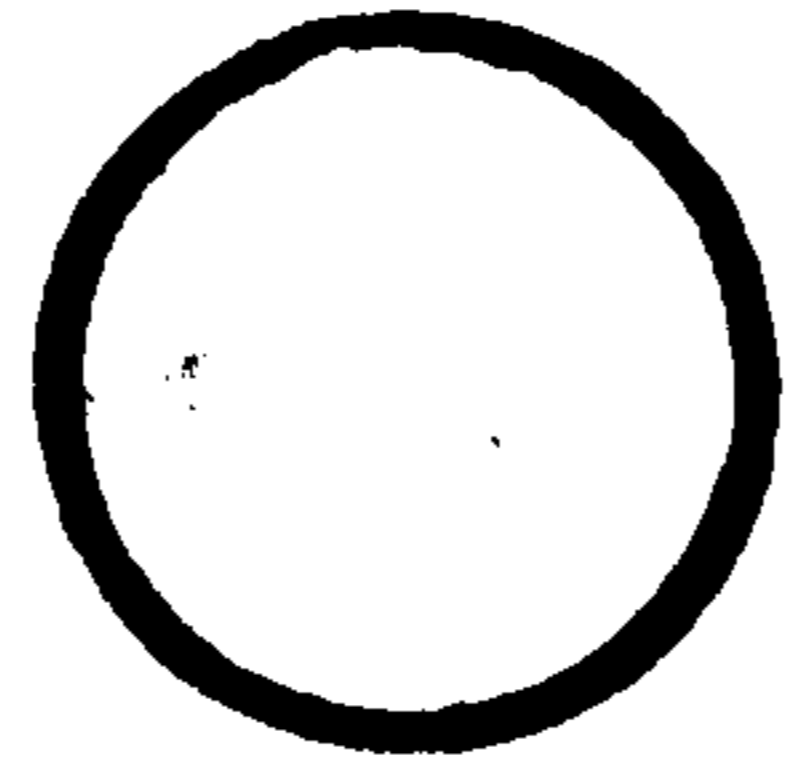
له تش شور لاس اوچت شوي اوس دهوره غوريز دي

ستا دتوري له تڪوره كائنات ټول سندريز دي

غره راغه دي له همته گل لمني گل مخيز دي

لادشروندي غرمه ده لري

داخو اوس لاسوړ كهين دي

ڪه دٿرونڊ نقشونہ ڊڀردي
ته د وارہ ٿرونڊان خوريپ
نور ٿرونڊون دي همه پلي
هم يو ته بي چي شهورپ
وارہ توي يويورنگ دي
ته لدرنگه سپرلي طورپ
دهوسي په سترگه دنند
هم باتور ڪسي د بورپ
د ذري په خاندرو نمرپ
په قطره سمندر سپورپ
ته په خيمڪه کي آسمان بي
په سڀرو اوبو کي اورپ
دلشي سره پياخه بي
لاشه توره هم ٿورپ
چي راغونڊ شي موتي خاوري
ڪائنات شي چي ور خورپ
د حجرو په ارونڱه ڪي
له ظاهر ليده ڇه نورپ

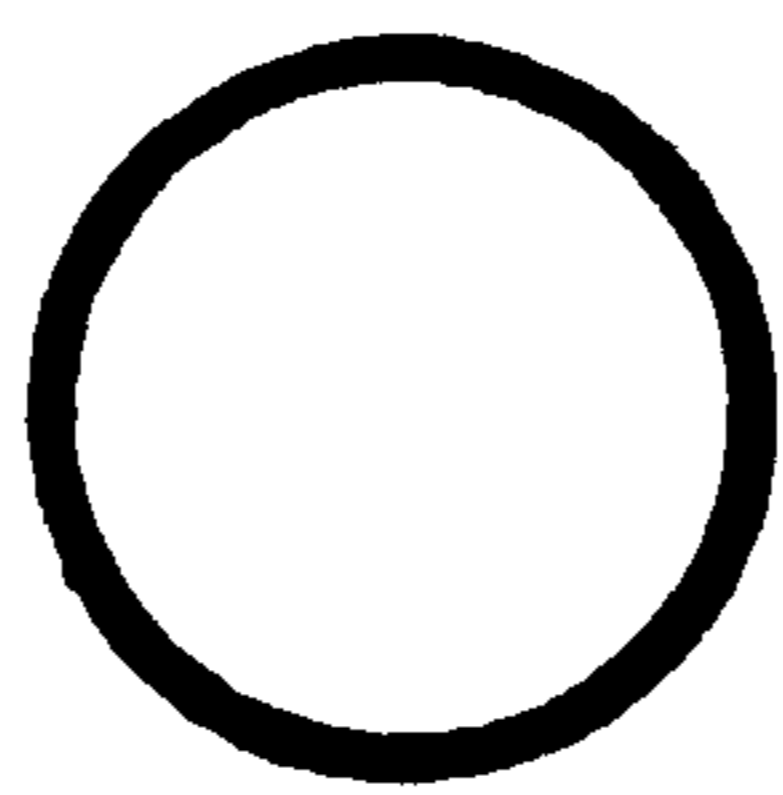
۱- پياخه = دشانوڊڪ گبين

نور کورونه په تا تنگ دي
ته هم سيال د خدای د کور پي

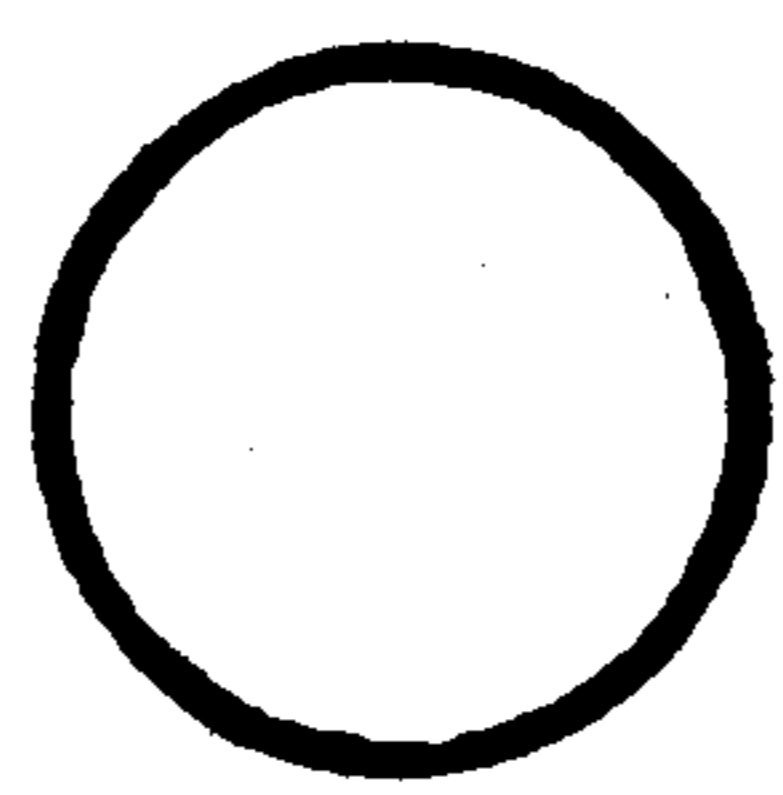

مفکورې به دېرې پوچ شي
ددې يو کليمې وړاندې

چې پي نن سندرې وايي
په صبا پي وايي سا ندې

دا د يوې او مشالونه	په تېلورکې نرغونه
د خولو وینو رانگونه	د سرهنگو شاه خلمو دی
اسمانکه سنگرونه	د شاه متو الامې يې
ویر سپرلي شاليزارونه	کښېدی پي د کراو دي
شه علمونه، حکمتونه	د ناغوس تر کوشو کيو پي
خوري او کړي شولانونه	په نهره د جنګر پزي يې
هڅو بونه، تهذيبونه	د عقلي مینود رښه يې

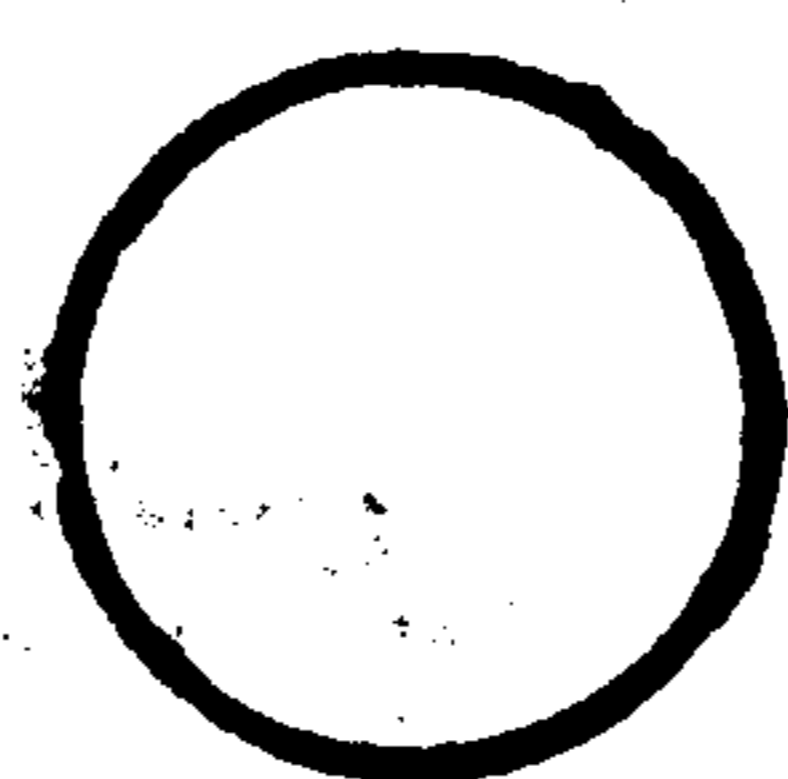

پسرلي پي تا نکه راتلی شي	د خېلې د نرګس غښ دی
انقلاب زرغونېدی شي	په اړکه چاپېريال هم
مله د لارې ټولېدی شي	عکسمنه پرکښو نه

مېړه مل که د خښتن دی له خښتن مخکې کېدی شي
د تیرو ازغوله تخرگه نوی شروند را ستر کېدی شي

د فرعون له خپله درنده

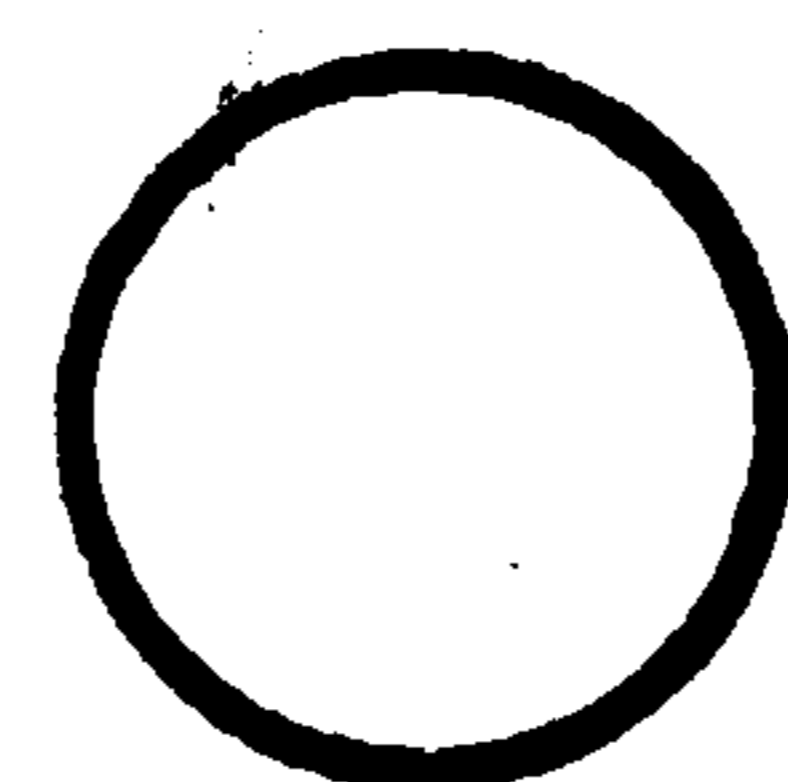
کلیان را پاشېدی شي

آدمزاد لا لښتیک دی لا دېر لږې له خپل دک دی
که په تومنه باتوران دی لا په چاروکې لوک دی
فلسفیان یې هلک فکره لا له زړه یې درک دی
په دې ویر لوی کائنات کې په یو حکمه، نمر تاوک دی
که خپلواکه دېر خان بولي چې یې گوری لابل وک دی
د شپانه خاریې لانه زرده شرمخان دخپل کندوک دی
لا یې عقل دېر کچبه دی لا په دېر جهلونو کلک دی
د سرښوره نفوتکو په لاسونو کې لیتزک دی

نر بېښا کیان یې په جوش کې

هغه شان په امبولک دی

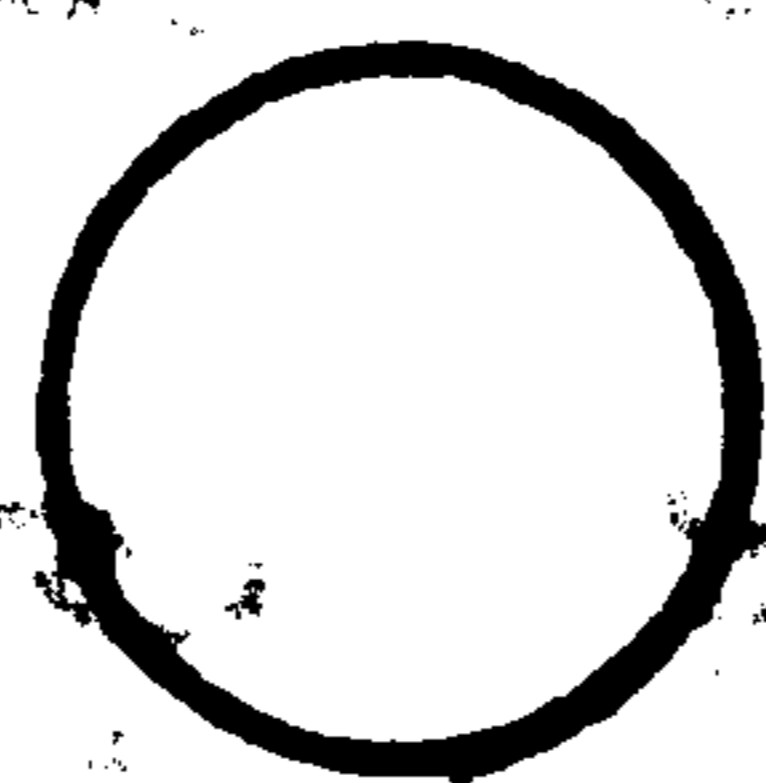

لا په سر یې فرعونان شته لا قارون شته، لاهامان شته
آدمزاد چې ریزکی دی لا دو چې دېر خدا یان شته
دولارې حکه نه شول چې پرې پت سلمان سلمان شته

لا په دار مسیحا خپږي لاند پاري مذهبیان شته
خلیلان شروشي کسږي د آذر لا لښکریان شته
هرنوبت ته کفر وایي لامخ تختی نرناریان شته
قلمونه په اور سوخي لا د علم غلیان شته
آدمتاله لا یو خوب دی لاد قام، خاورې بتان شته

سپېتوب ته لوکامزل دی

لا د دوو پښو حیوان شته

وخت به اخلي، آدمزی چې

له خپل خانه آشنا کېږي

د خښتن او دخپل نزه یم

په اړیکو چې هر سپري

وخت به اخلي دا حیوان چې

د سړي په پښو پاڅېږي

وخت به اخلي پوچ خدایان چې

د برېږي، نسکورېږي

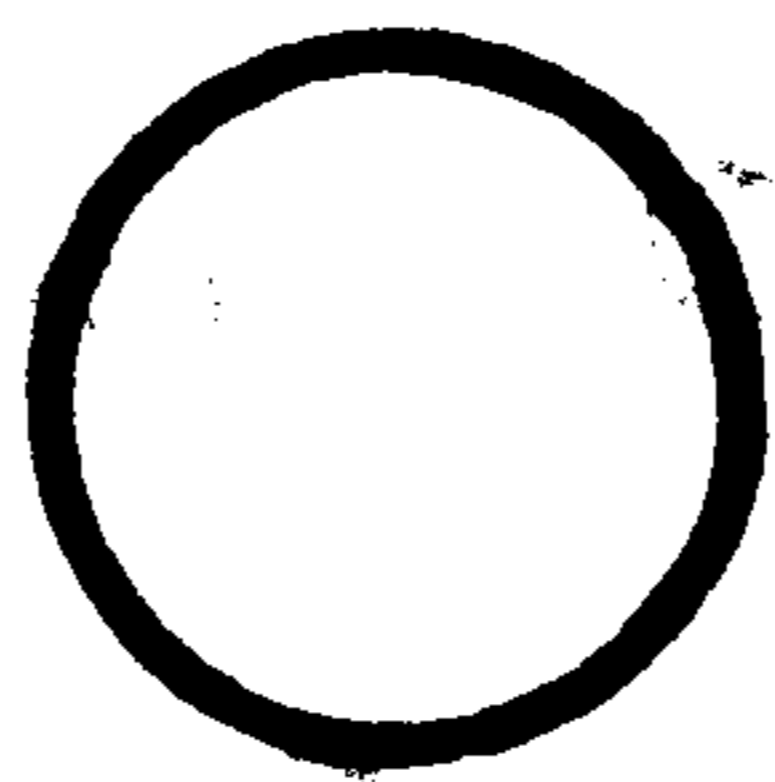
او د جهل کتابونه

د خندا توکي جوړېږي

وخت به اخلي کاسناک چې

ستر آدم ته بیاتیتېږي

د آدم په پاڅېدو کې
 لاد د پېرو پېرو وځنډ دی
 د دې دوو پېرو څاروی ته
 لایه ختې کې لوی کولنډ دی

ته په بتول کائنات بریږی	خوله ځانه بې خبریږی
ملغلرو یې په زړه یم	که سیپې په تن بهریږی
په یو څاڅکي کې توپان یې	په ذری دننه غریږی
برسپرنه که لاک بنکاري	چې په جس شي نو سره زریږی
ستا توبری توره دې "زه یم"	هر په "زه یم" ولجه کریږی
که ورستی راغلی کاروان کې	خود واره کاروان سړیږی
مینځ هستی ته دې پام نه دی	د بهر هستی په چړیږی
لانیچه آدم یې ځکه	لاد نیم ځان روزن کریږی

انځاره کې حق ته تلیه!

دنا حقو انځور کریږی

منکورو پوچو او خوشرو

کوچنی کړی آدم زری دی

که یې ستر کتاب په لاس شي

د خښتن د برش سړی دی

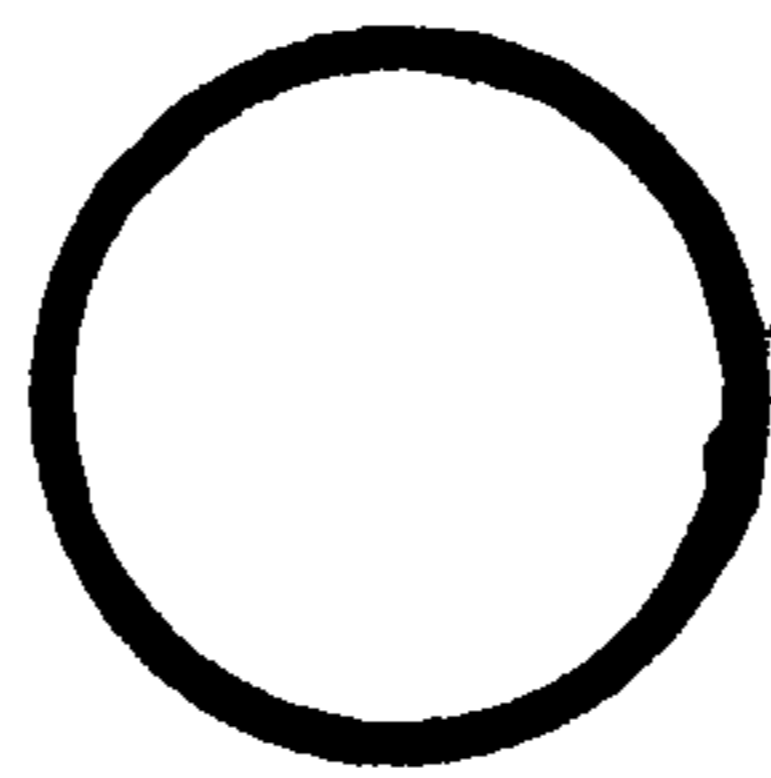

الکتاب په ادم نرونی

لارینودن آخرنی دی

که هر خوره لرغونی دی

خوهرنن کي صبانی دی

حق لا اوس هم ناویلی

که ویلی دندی دی

فرعونی دی په خمار کي

ناز پیره کلیمی دی

چرک پر پوتی سېلاب زوخی

نوح پلوی بی پیره دی

د کعبی سپایان جوت نه دی

آتیوان بیا په غدی دی

یومذهب دکته نه دی

دالیندی وارو بی ژی دی

خلق خبنتی دبتکور دی

خکه بنخا آذری دی

ناپوهی دهر وگری

په وگری په غدی دی

مفکورې پوچې نیمکړې
بکلیکونه، تیزندی دی

چې خوندي دې کړور وړه شه

چې دې و بازه خوندي شه

لاس په ظلم پورته شوی

بپورته شرق په خپل تندي شه

د باتور و جس پي بايلل

چې دچتو و هندي شه

پوپي پاخي آدم و خوري

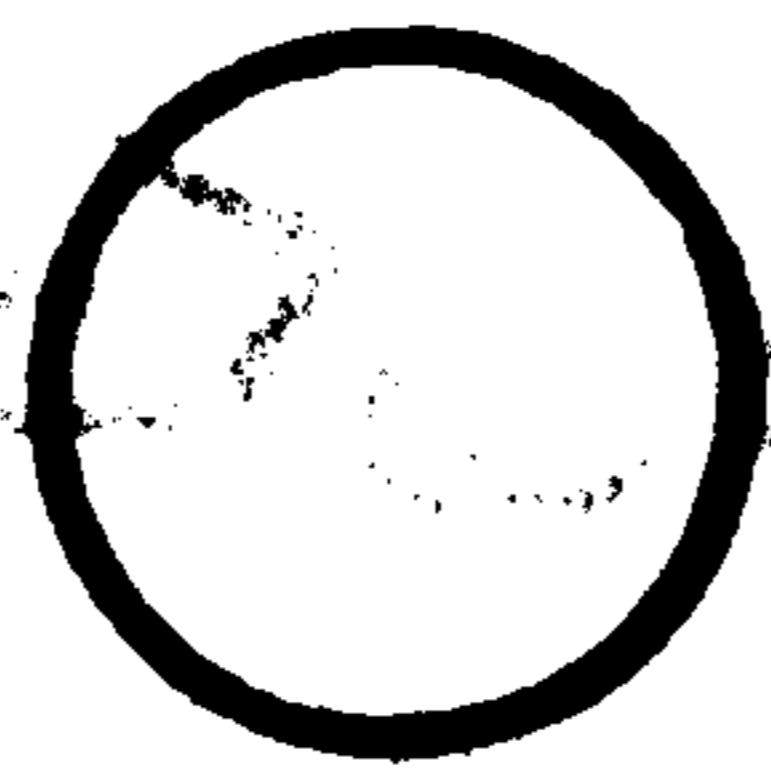
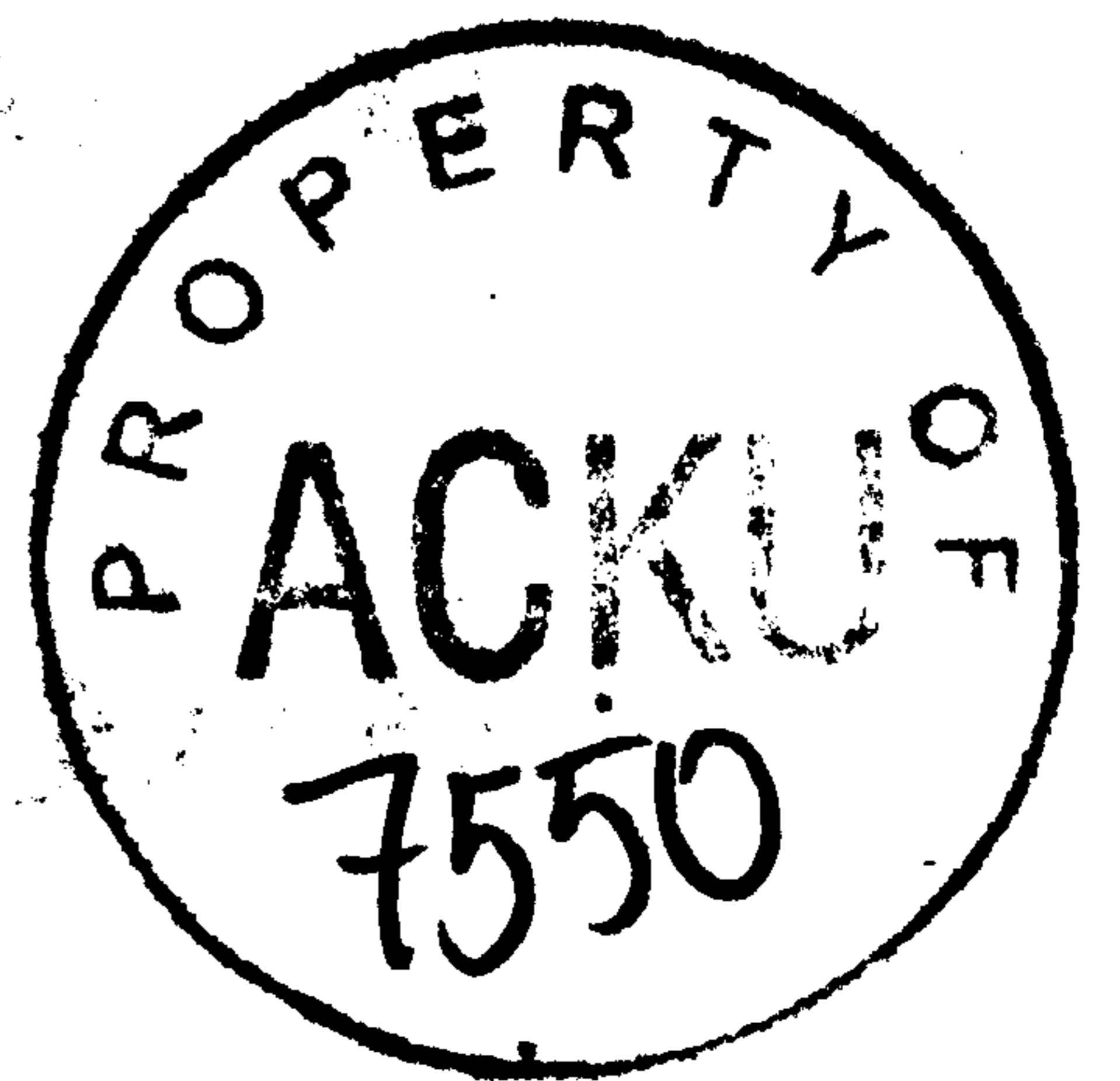
چې دپولو خای بندي شه

د خلیل پري ته وتی

د بتانو و هندي شه

چا تونگ د اسمان و خور

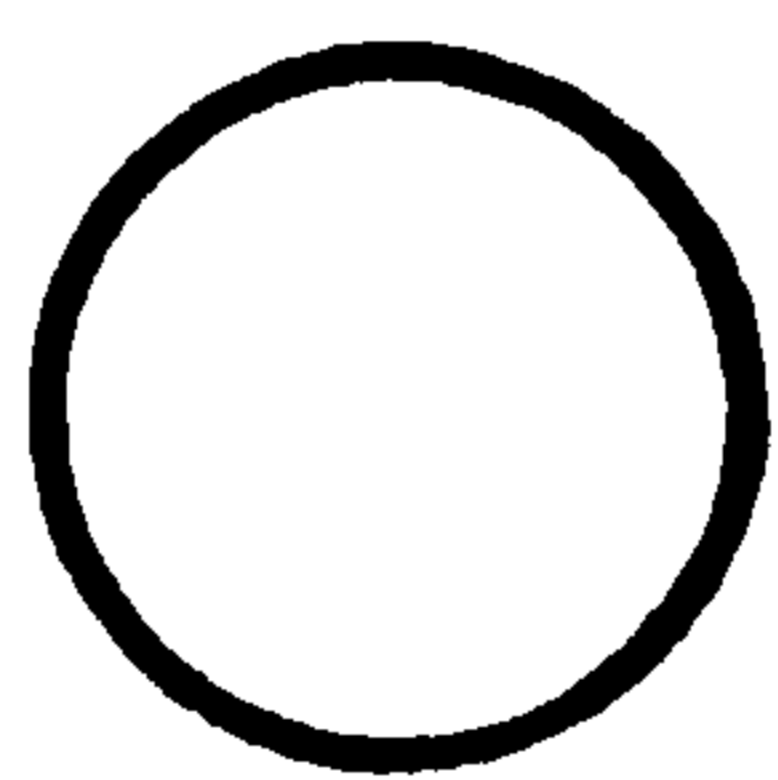
خوک پخلا په کړیندي شه

شوندانه ټول یو خانیز دی

که هر خومره گن رنگیر دی

مخ دتولو په یو مخه
که هر توکی بل مخیز دی
په یو بدم په زیر جبار وځی
دار باب که زرتارینز دی
لارې لارې یوشه لاره
تسل تلی، یوشه تلیز دی
ستور تلیز ستور تلیز کور
کائنات یوشه کورینز دی
پدې دومره هک خاندیره کې
خمکه ناشې غوندې څیز دی
خو خمکزی په شونی تیاو
دهمه شروند د توزینز دی

په تنگومت کیر او کره
شیش بیا واخله ویرجهان ته
چې ذره په ولکه واخلی
متی رابنکه بیا شلمان ته
ستا تقدیر څه خمکه نه ده
لارې ویا سه آسمان ته

له بېلې درياب ته واوړه
له تنگي نه پلن دامان ته
غورکمنه په لينده کسره
بيا ورکښيوزه ښخ کبان ته
له سپرغودي ډېر شروند وکړه
لاس کړه او بډنم سره وښان ته
پوهه بوځه خيړکتيا له
خيړکي راښکده ايمان ته
په نړۍ ورځور پدوځي
گرځېدلی اوسه ځان ته

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**